

Книга історій

Українська асоціація представниць
правоохоронних органів

КНИГА ІСТОРІЙ

Українська асоціація представниць правоохоронних органів

Створення цієї збірки стало можливим завдяки підтримці Управління Організації Об'єднаних Націй з обслуговування проєктів UNOPS і Консультативної місії ЄС в Україні та сприянню Міністерства закордонних справ Канади у межах Канадсько-українського проєкту розвитку поліції CUPDP.

Керівник проєкту: Юлія Ніколайчук

Автор текстів: Олена Навроцька

Упорядник і літературний редактор: Катерина Мельник

Переклад: Syntagma Translations та Андрій Курасов

Переклад віршів: Мілена Мельник

Дизайн: Марк Мірончук

Автор світлин: Микита Завілінський

Всі права захищено © 2021

Українська асоціація представниць правоохоронних органів.

Цю публікацію оприлюднено за фінансової підтримки

Європейського Союзу. За зміст публікації несе відповідальність

виключно Українська асоціація представниць правоохоронних

органів. Публікація не обов'язково відображає погляди

Європейського Союзу або UNOPS.

Канадсько-український
проєкт розвитку поліції
CUPDP

Вступне слово

Роботу над цією книжкою ми почали в розпал пандемії – у час, коли кожен із нас як ніколи потребував сил і мотивації, а також прикладів справжнього лідерства, рішучості та наполегливості.

Історії у цій книжці по-своєму схожі одна на одну: це розповіді про шлях до омріяної мети, боротьбу з труднощами та викликами, злет і падіння, розчарування і віднайдення віри, підтримку й надію.

І водночас кожна історія у цій книжці – унікальна. Як і кожна героїня, її боротьба, пошуки внутрішньої гармонії, непрості рішення. У цих розповідях є все: радість і сум, захват і втома, сподівання на зміни, впевненість у важливості своєї праці. А найбільше тут любові і людяності.

Це книжка про сильних і крутих жінок та дівчат, які обрали одну з найскладніших та найпочесніших професій – служити і захищати. Вони щодня доводять собі і суспільству, що немає нічого неможливого – і байдуже, жінка ти чи чоловік. Окрім нелегких службових завдань, вони свідомо взяли на себе ще й боротьбу з гендерними стереотипами та упередженнями, власним прикладом доводячи, що залучення жінок до правоохоронної діяльності є не примхою чи клопотом, а перевагою.

Ми сподіваємося, що ці історії стануть опорою для тих, хто тільки починає своє професійне становлення, розрадою тим, хто зневірився, а також нагадуванням про те, що під кожним одностроєм, незалежно від шевронів та кількості променистих зірок на погонах, б'ється щире й відважне людське серце.

Як Голова Консультативної місії ЄС в Україні, я маю честь та задоволення підписати цю «Книгу історій», видану її Українською асоціацією представниць правоохоронних органів (УАППО). Я вважаю, що ця публікація є чудовою ініціативою, яка вшановує та віддає належне професійному внеску жінок у роботу правоохоронних органів.

Це 30 потужних історій жінок, які надихають, які спробували змінити правила гри і вирішили приєднатися до сектору, де переважна кількість ролей належить чоловікам. Усі вони вирішили присвятити свою роботу служінню та захисту своїх співгромадян.

Гендерна рівність є однією з основоположних цінностей Європейського Союзу. Сьогодні всі сучасні демократії визнають принцип рівності як основу фундаментальних прав кожної людини, незалежно від таких факторів, як колір шкіри, стать чи сексуальна орієнтація. Наше суспільство має не лише поважати ці права, а й прагнути їх захистити та активно заохочувати.

У всіх секторах, громадах і суспільствах внесок жінок є надзвичайно важливим, і український сектор цивільної безпеки не є винятком. З 2014 року КМЄС тісно співпрацює

зі своїми українськими колегами, щоб прискорити сталу реформу правоохоронних органів, надаючи стратегічні рекомендації та практичну підтримку. Жінки є ключовими учасницями цього процесу реформ, і Місія рішуче прагне включити їх у роботу над питаннями безпеки.

Місія продовжуватиме підтримувати сектор цивільної безпеки для розробки та впровадження чіткої політики щодо протидії сексуальній дискримінації та дискримінації на підставі статі, механізмів рівних можливостей для кар'єрного зростання. Ці історії є надзвичайно актуальними, оскільки в них розповідається про професійні шляхи, рівні можливості та робоче середовище, вільне від дискримінації. Ці 30 особистостей об'єднуються, щоб посилити голос жінок і захистити основні права, які, на нашу думку, є стандартами Європейського Союзу, і які ми хочемо пропагувати в Україні.

Бажаю вам приємного читання.

Антті Хартікайнен,

Голова Місії
Консультативна місія ЄС (КМЄС) в Україні

Жінки на службі порядку

Гендерна рівність є наскрізною темою діяльності ЮНОПС та одним із наших пріоритетів на глобальному рівні. Ми віримо, що в повноцінному суспільстві чоловіки та жінки повинні мати рівні права та можливості для реалізації власного потенціалу. Ми дотримуємося принципів гендерної рівності під час відбору персоналу, реалізації проєктів та в усіх інших аспектах нашої роботи, перетворюючи її на невід’ємну складову нашої організаційної культури.

Спільно з нашими партнерами з Європейського Союзу ми пишаємося тим, що наш проєкт “Підтримка реформ у галузі верховенства права в Україні – ПРАВО-Поліція” підтримує Українську асоціацію представниць правоохоронних органів, членами якої є понад 400 осіб, які просувають питання гендерної рівності та лідерства серед жінок і водночас зосереджують увагу на запобіганню дискримінації та насильству за ознакою статі.

Шляхи, якими вони рухалися, різні. Та тепер їх поєднала спільна мета – служіння Україні в лавах правоохоронних органів. Усіх героїнь цієї книги поєднують спільні риси: відданість, наполегливість, відчуття обов’язку. Ці риси сформували їхній характер та визначили їхню долю.

Ця книга цінна тим, що дає нам змогу поглянути на різні фрагменти життя сучасних жінок, зіткнутися з почуттями,

думками та ситуаціями, в яких ми з легкістю впізнаємо себе.

Героїні книги щодня стикаються з новими викликами: вони реагують на випадки домашнього насильства, виявляють під водою жертв і докази злочинів, переслідують і затримують злочинців, запобігають самогубствам. Вони досягли високих професійних стандартів ще тоді, коли доступ до професії правоохоронця, можливостей навчання та кар’єрного зростання був далеко не рівним. Ці жінки доводять, що перешкоди можна долати, і водночас дають надію на те, що в майбутньому вони зникнуть завдяки належній освіті з гендерних питань та впровадженню інклюзивних організаційних норм.

Я хочу висловити вдячність Українській асоціації представниць правоохоронних органів (УАППО) за підтримку професійного зростання жінок у правоохоронній сфері та за підготовку цієї публікації. Історії героїнь книги дозволять нам дізнатись більше про реалії їхнього життя, зробити відповідні висновки та ефективніше працювати над забезпеченням рівності.

Мікела Телатін,

Директорка регіонального офісу ЮНОПС у Сербії
Представниця ЮНОПС у Північній Македонії,
Чорногорії та Україні

Міністерство внутрішніх справ України,
заступник міністра МВС, капітан поліції.

Катерина Павліченко

Якось на одному з тренінгів із лідерства Катерина Павліченко почула вислів, який запам'ятався і став гаслом по життю: “Впевнено йди до своєї мети, але завжди оглядайся та допомагай тим, хто йде позаду тебе”. Дійсно, підтримка й командна робота важливі для цієї сильної жінки.

“Кажуть: назви п'ятьох найближчих людей зі свого оточення і я скажу все про тебе. Мені пощастило, оскільки навколо мене багато, значно більше, ніж п'ятеро, мотивованих, вірних, амбітних і цілеспрямованих людей. Я ними надихаюсь і захоплююсь. Це моя команда та мої друзі, на яких я завжди можу розраховувати. Я впевнена в них і знаю, що вони закриють мій тил”, – зазначає Катерина Павліченко. Проте і з цим сьогоднішня робота не є легкою – робочий розклад щоденно наповнений справами та зустрічами, які не закінчуються навіть у вихідні.

“Заступаючи на цю роботу, мені потрібно було переформатувати себе. На відміну від мого попереднього практичного досвіду, ця посада є політичною, і для мене це було до певної міри новим. Я розуміла: тут ми формуємо політику, задаємо вектор стосовно певної тематики”, – каже Катерина.

Вона розповідає, що якийсь час було особливо важко пристосуватися, звикнути до нової ролі. “Було складно, я навіть сумувала за патрульною поліцією – адже це моя друга сім'я, і я досі ідентифікую себе як поліцейську. Та важливо було прийняти ці зміни, вийти із зони комфорту, щоб опинитися в нових для себе умовах, досягнути нових результатів”, – каже вона.

До того, як Катерину призначили на посаду заступниці міністра, жінка кілька років працювала у Департаменті патрульної поліції – спочатку старшим інспектором з особливих доручень, а потім заступницею начальника. Тож вона на власні очі бачила хід реформи та брала участь у її практичній реалізації.

Втім, спочатку була юриспруденція. До поліції Катерина мала успішну кар'єру за фахом. І, мабуть, працювала би там надалі, якби не зміни в країні. Революція гідності вплинула тоді на багатьох, з'явилося розуміння, що тепер усе має бути інакше. Це торкнулось і реформи в поліції. Катерина мала у колі своїх знайомих людей, які зацікавились і вирішили піти в нову поліцію. Такі думки виникли і в неї. Озвучивши їх керівникові на роботі – жінці-юристу, Катерина почула досить скептичну відповідь на зразок “навіщо міняти успішну кар'єру на щось інше”. “Але це тільки заохотило мене, – каже Катерина. – І я вирішила змінити професію”.

Спроба виявилася вдалою. Досвід у юриспруденції став у нагоді у відділі моніторингу патрульної поліції. Катерина проводила службові перевірки, і це було дещо схоже на попередню роботу юристом. Однак невдовзі рутинну кабінетну працю замінили нескінченні відрядження в регіони. Це був той самий практичний початок реформи, після якого поліція вже дійсно стала новою. “Спочатку Управління патрульної поліції було тільки в Києві. Потім почали відкриватися управління у Львові, Одесі, Харкові... Мені сказали: ти маєш поїхати у Львів, щоб допомогти із запуском підрозділів, – згадує Катерина. – І понад рік я майже не була вдома. З одного відря-

дження їхала в інше, адже роботи було дуже багато. Я проводила інструктажі для нових кадрів, значна робота була пов'язана з документацією (наприклад, передача адміністративних матеріалів із ДАІ в патрульну поліцію), і, звичайно, ми набирали нових людей. За той рік я провела стільки співбесід, скільки, мабуть, не проводила й донині”.

Робота була вкрай важлива, адже ситуація вимагала злагоженості та швидкості дій. Уже на завтра нові поліцейські мали виїхати на лінію – тому був потрібен апарат, який би усе це обслуговував: бухгалтери, канцелярія, інші спеціалісти тощо.

І такий апарат створили – у кожному місті, де відкрили управління. Та найцікавіші згадки залишилися у Катерини не стільки про це, як про те, що відбулося далі. “Незабутніми для мене є перші виїзди нових патрульних на лінію. В історії кожного підрозділу є тільки один раз, коли все було вперше. Ось курсанти закінчують навчання, отримують форменний одяг, жетон, зброю. У п'ятницю зранку вони шикуються на площі, урочисто складають присягу, в один голос зачитуючи викарбувані у Законі слова, а увечері відбувається найцікавіше... Коли вони вперше сідають в автомобілі та, отримавши виклики на планшеті, одночасно роз'їжджаються на свої перші завдання. І це незабутньо! Пам'ятаю, як вони нервувалися... Підходиш до кожного і заспокоюєш, підбадьорюєш. Опанувавши хвилювання, вони їхали, і це був найперший, дуже хвилюючий досвід для всіх нас”, – розповідає Катерина.

Згадуючи з теплом події на початку реформи, тепер Катерина Павліченко має вже інші клопоти й справи. Вона

опікується питаннями дотримання прав людини, гендерної політики, запобігання торгівлі людьми та домашньому насильству. У цьому контексті варто згадати Українську асоціацію представниць правоохоронних органів, співзасновницею та головою правління якої Катерина є. На зараз в УАППО майже 400 людей, які представляють правоохоронні органи. Жінок в організації найбільше, але є й чоловіки. Усіх їх об'єднує ідея рівних прав і можливостей для жінок та чоловіків у правоохоронних органах, а також посилення ролі та участі жінок у сфері безпеки.

“Ще в поліції ми співпрацювали з посольством Канади. У 2018 році на одному із заходів до мене підійшли дві жінки – Трейсі та Крістін, обидві в минулому поліцейські. Вони розповіли про свій досвід шляху до гендерної рівності, підтримки дівчат і жінок у канадській поліції. У них ця сфера більш розвинена. Понад століття існує Міжнародна асоціація жінок-поліцейських, яка і стала прототипом для УАППО. Ми з керівництвом сприйняли це спочатку трохи скептично. Але, ґрунтовно проаналізувавши питання, обговорили з колегами й вирішили – а чому б ні?” – розповідає Катерина.

Одним із дискусійних моментів було питання відкритості цієї – на перший погляд, жіночої, організації, – для чоловіків. У підсумку вирішили, що для чоловіків доступ має бути відкритим. Бо у понятті “гендерна рівність” не може бути таких обмежень. Зараз в УАППО близько 10% – чоловіки. Як показав досвід, це було вдало. “Це правильне рішення, адже в нас багато чоловіків, які є керівниками. Розділяючи наші погляди на гендерне питання, вони готові підтримувати жінок

у своєму управлінні чи підрозділі і знають, як правильно це зробити”, – каже Катерина.

Також УАППО є афілійованим членом Міжнародної асоціації жінок-поліцейських і розвиває зв'язки з подібними організаціями за кордоном. Не дивно, що обмін міжнародним досвідом – один із пріоритетних напрямів у роботі Асоціації.

“Асоціація є частиною мене. Я доклала багато зусиль для її створення, уже три роки займаюся цим і навіть зараз приділяю близько 30% свого часу її розвитку”, – каже Катерина.

На сьогодні Катерина Павліченко майже не має часу на життя поза роботою. Покладена на неї відповідальність зобов'язує вкладати всю енергію в роботу. Вона приходить о 9, їде додому не раніше 20-ї, працює по суботах. “Маючи більше часу, я би присвятила його вдосконаленню англійської, частіше б ходила до спортзали, вивчала б вокал, як це було раніше”, – каже вона. Однак посада передбачає повне занурення в роботу. Тож якщо з'являється вільний час, Катерина вирішує якісь буденні справи чи приїздить до батьків. На сімейному святі може заспівати з мамою під бандуру, адже мама бандуристка, а Катерина з дитинства любить співати. Цікаво, що батько Катерини був міліціонером, працював в “убойному відділі”, проте, за словами жінки, навряд чи цей факт вплинув на розвиток її кар'єри в правоохоронних органах. Тепер, усвідомлюючи, що донька є заступником міністра, – і батько, і мати, звісно, пишаються нею.

Головне управління Національної поліції у м. Києві,
заступниця начальника відділу комунікації,
старший лейтенант поліції

Юлія Гірдвіліс

Іноді нам не вистачає якогось поштовху, мотивації змінити життя на краще, ухвалити доленосні рішення, зважитися на зміни. Можливо, хтось ще у пошуках себе і тільки розпочинає власний шлях. Обдумуючи всі ці речі, якось Юля поділилася з колегами ідеєю збірки мотиваційних історій жінок-правоохоронців.

“Я подумала, що в УАППО кожна жінка – яскрава, смілива, цілеспрямована. Історія кожної може надихнути тих, кому не вистачає рішучості. І взагалі, було б цікаво дізнатися про шляхи одна одної”, – розповідає Юля.

Тож разом із колегою Ольгою Юськевич вони представили цю ідею Голові Асоціації Катерині Павліченко. Звісно, що ідею підтримали й робота закипіла.

Юля також має свою історію. І це історія про силу жінки, яка знає, чого хоче, і впевнено йде своїм шляхом. Дівчина почала працювати в правоохоронних органах не випадково – це було усвідомлене виважене рішення, зроблене з певним покликом. “Я вирішила не “спробувати”, як можна, буває, почути, бо “спробувати” можна торт. Розуміла, що на лінію 102 телефонують з бідой. Тому ти маєш бути готовий, в тому числі і психологічно, до різних ситуацій”.

До речі, Юля святкує свій День народження 4 липня – день, який згодом став професійним святом Національної поліції. І вважає це своєрідним знаком.

Її кар’єра розпочалась у поліції Луцька, в патрульній службі на лінії. Там Юля пройшла справжню школу комунікації та життєву підготовку. Майже одразу її призначили заступником командира роти, а невдовзі й безпосередньо командиром. Це була неабияка відповідальність, враховуючи, скількикома людьми потрібно керувати! Як пізніше виявилося, на цю посаду Юлю рекомендували викладачі з Академії, де вона проходила підготовку, оскільки помітили її організаторські здібності та вольовий характер. “Командиром роти я була майже рік. Отримала безцінний досвід комунікації як з колегами, так і з населенням, адже ми часто виїжджали на виклики”, – розповідає Юля. Цей досвід допоміг зрозуміти, що треба рухатися далі і робити нові кроки в поліції. Так вона стала старшим інспектором з набору в патрульну поліцію Волинської області.

За якийсь час зустріла свого майбутнього чоловіка, теж поліцейського, і переїхала до Києва. Перевелась на службу в Головне управління Національної поліції у Києві, де спершу працювала старшим інспектором відділу професійного навчання Управління кадрового забезпечення, а потім – старшим інспектором у відділі комунікації. Нині ж Юлія – заступник начальника відділу комунікації ГУНП у місті Києві, де основним завданням є організація взаємодії правоохоронних органів із засобами масової інформації та громадськістю задля інформування про результати роботи поліції у боротьбі зі злочинністю та підтриманні правопорядку, профілактики правопорушень, формування позитивного іміджу поліції.

“Я з тих людей, які люблять свою роботу. Готова віддавати службі весь свій досвід і потенціал. Мені подобається прийти на роботу раніше, розібрати папірці, документи, щось подивитись у комп’ютері, спланувати день, спокійно налаштуватися”, – каже Юля.

Дівчина задоволена і роботою, і колективом, адже в її оточенні багато творчих людей та однодумців. І навіть якщо на службі трапляються суперечливі моменти, Юлія вважає, що це вчить людей пристосовуватися один до одного та будувати добрі робочі й дружні відносини.

У колективі вона знайшла своїх друзів і підтримку. Розповідає, що одним із найсильніших вражень стала історія підйому в гори з її батьком, який має фізичні обмеження. “Втілити цю мрію в життя мені допомогли колеги. Коли я дізналась про організацію, яка дарує людям із фізичними обмеженнями такі враження – піднятися у гори, – дуже захотіла зробити це для свого батька. Останні двадцять років ми жодного разу нікуди не виїжджали разом, саме з цієї причини. Тому я домовилася про організацію підйому для нас, а втілити це в життя вже допомогли мої колеги. Емоції, які ми отримали, неможливо передати! Стоячи на вершині гори Пікуй у Карпатах, 5-7 хвилин ми з батьком просто мовчали, дивлячись на красу, що відкрилася нам з висоти. Це було неймовірно. І я щаслива, що це вдалося зробити. Знаю, що в нього є тепер ці враження і він про них пам’ятатиме”, – розповідає Юля.

Свої емоції, почуття, спостереження, які отримує на роботі, дівчина перекладає у вірші, якими захоплюються її друзі й колеги. Вона вже видала одну збірку віршів і очікує видання другої. Писати почала ще у 7 років. На пер-

ший текст її надихнула кумедна ситуація: у дворі брат із сестрою сварилися через нерівно поділений апельсин. Вірш прийшов ніби сам собою. Відтоді це стало для дівчини звичним заняттям і найкращим способом висловити те, що хочеться.

“Написання віршів переключає мене на іншу хвилю, дає виразити свою ментальність. Пишу про те, що бачу довкола себе. Спостерігаю за людьми. Якись вірші – соціально-побутові, інші – про емоції. Також є про АТО, адже це глибоко торкається мого серця”, – розповідає Юля.

Дівчина з нетерпінням чекає на читання історій інших жінок, які працюють у правоохоронних органах. Зазначає, що роль жінки у цій системі за останні роки суттєво змінилася на краще. Бачить у цьому велику заслугу УАППО. Тепер уже немає такого стереотипного сприйняття, як раніше: якщо жінка – то бухгалтер, якщо чоловік – то начальник. “Завдяки організаціям, які об’єднують жінок-поліцейських, відбуваються великі зміни жіночої ролі у системі чоловічих інституцій. Це великий прогрес для України”, – каже вона.

А у вільний час Юля з чоловіком люблять кататись на велосипеді. Особливо якщо це непрості прогулянки – щоб виїхати зранку й повернутись надвечір. “Обожнюю також Карпати – це наше багатство! Чисте повітря, краса, натхнення. Добре, що вони є в нас”, – каже Юлія.

А сильних любити не просто.
Вони такі особливі.
Низького, високого зросту.
Всі сильні у чомусь вразливі.

А з сильними поряд спокійно.
Вони захистити уміють.
Всі сильні у всьому надійні.
Тривоги усі розвіють.

А сильні навчились мовчати.
Про себе тихенько вдома.
Їм легко з нового почати.
Ніхто не помітить втоми.

А сильними бути не просто.
І, певне, не всім властиво.
Низького, високого зросту.
Всі сильні у чомусь вразливі.

Мама. Важко. Розгубився.
Сни тепер такі страшні.
Скільки ж Господу молився,
щоб кінець прийшов війні!

Якось пусто і незвично.
Мало радості в житті.
Склалось, певне, історично,
що живемо в боротьбі.

Мам, я вірю в перемогу.
Не боюся, що загину.
На душі не страх – тривога,
щоб не втратить побратима!

Це так боляче. Я плакав.
Часом, люди забувають.
Ось ти з другом ще балакав,
через день його ховають...

Мам, ти знаєш, я вернуся.
Там потрібен, я це знаю.
З перемогою. Клянуся!
Хай нас скоро зустрічають.

Не залишусь, не вмовляй.
Ти дала і так багато.
Ти мене щодня чекай.
Подолаємо ми ката.

Мама. Важко. Розгубився.
Сни тепер такі страшні.
Тихо Богу помолився,
щоб кінець прийшов війні.

Сидить в коморі тихо майстер,
латає биті вщент серця.
Цвітуть пахучі, білі айстри,
а тим серцям нема кінця.

Ось – нездійсненні сподівання
і поряд декілька дрібниць.
От – нерозділене кохання,
займає цілих п'ять полиць.

А тут розбиті від довіри,
які були занадто добрі.
Колись комусь тут хтось
повірів і був у рішенні хоробрий.

Чимало є сердець з рубцями
від накопичених образ.
Хто кинув черствими словами,
та не повернеш більше фраз.

Іще багато тих, хто щиро
свою любов у світ несли.
Хто до усіх з теплом і миром,
чию надію підвели...

Збирає серце, наче з зерна,
все ремонтує раз у раз.
І є ж така серцям майстерня!
А звати майстра просто – Час.

Полк патрульної поліції в місті Кривий Ріг Управління
патрульної поліції в Дніпропетровській області, інспектор
взводу №1 роти №1 батальйону №1, лейтенант поліції

Ганна Деркач

Ганна з дитинства мріяла служити в армії чи бути поліцейською. У багатодітній сім'ї вона була найстаршою. За тих обставин і виникла звичка й бажання захищати – бо захищала сестер і брата. Однак сім'я жила в промисловому місті, тож після школи дівчина обрала навчання у будівельному технікумі, а згодом вступила до металургійного інституту. Природна жорсткість, енергійність і активний характер сприяли тому, щоб успішно працювати у сферах, які традиційно вважають у нашому суспільстві “чоловічими”. Ким тільки не була дівчина – і майстром на будівництві, і машиністом конвеєра та крана... Нічого не боялася. Але бажання потрапити в армію чи поліцію не зникало. Тому, вже маючи власну сім'ю – чоловіка, що теж працював на заводі, – та двох малих синів, – Ганна подала документи одразу за обома напрямками: і на службу за контрактом, і в нову поліцію, яку тільки набирали.

“Пройшла і туди, й туди! – розповідає Ганна. – Хоча це було досить неочікувано. Потрібно було визначатись, і я обрала поліцію. Де і служу з 2016 року”.

Сім'я прийняла вибір Ганни без захвату, але це її не зупинило. “Це моє життя, і я хочу його прожити так, як вважаю за потрібне саме я”, – каже вона.

Зараз у сім'ї все гармонійно: мама – поліцейська, тато працює на заводі, а сини-підлітки – перспек-

тивні хокеїсти. Старший син, якому 14, уже живе окремо в Дніпрі, тренується у складі “Динамо”. Його молодший на рік брат ще живе з батьками й грає за “Кривбас”. Сини – Ганнина гордість, бо до їхньої спортивної кар'єри вона причетна як ніхто. “Змалку водила їх на усілякі гуртки – танці, розтяжка, щоб спробували по максимуму і знайшли те, що до душі. А коли в нашому місті побудували Льодову арену, повела їх туди. Так вони обрали хокей. Уже восени того ж року старшого забрали грати в команду”.

Сьогодні будні патрульної – це завжди різноманітні ситуації, які хоч і доволі типові, та все одно кожен день приносить щось нове. Цей темп дуже подобається жінці, як і робота в команді. “Наша команда дещо нетипова. В екіпажі дві дівчини і хлопець. Виїжджаємо на виклики, ловимо п'яних водіїв, випишуємо штрафи. Доводиться бути рішучою, сильною і впевненою. Водночас потрібно знайти баланс і не перегнути палицю. Коли виїжджаємо на виклики з домашнього насильства, часто бачиш схожу ситуацію. Спершу жінка сама викликає поліцію, а потім дає “задній хід”. Питаєш – заяву будете писати? Вона – та ні... А навіщо ж викликали? – То ви його налякайте, щоб він мене не чіпав, – відповідає... Я вже багато такого бачила, все типово. Я ніколи не вмовляю жінку, адже одна людина нічого не може зробити за іншу. Потрібно, щоби людина сама ухвалила таке рішення, свідомо”.

У роботі Ганна любить темп і щоденне спілкування з різними людьми. В офіс жінку, як вона сама

зізнається, не затягнути. З папірцями працювати – це теж не її історія. “Я за характером жорстка, активна, сильна. Думаю, професія сама мене знайшла. Слабким тут не місце. Вони ламаються. Я бачила таких: приходять, починають працювати, дратуються, зриваються на людей, а невдовзі кидають роботу. Тому лишаються лише ті, кому служба підходить за характером”.

Залізна витримка потрібна ще й тому, що окрім серйозних ситуацій, трапляються абсурдні. Патрульні приїжджають за різними викликами, зокрема й від психічно нездорових людей. Або просто тих, хто не розуміє функцій патрульних поліцейських. Одного разу екіпаж Ганни виїхав на виклик, де у шафі нібито “ховалося НЛО”. Іншого – на виклик матері, сини-підлітки якої побилися через гаджет. Жінка викликала поліцію, щоб патрульні повиховували хлопців.

Та бувають історії, коли Ганна відчуває вдячність і через це – важливість своєї роботи. У такі моменти вона любить її ще більше. Таких ситуацій, зізнається, небагато, але вони дуже запам’ятовуються. “Якось, патрулюючи містом, побачили таксиста, що вибіг з машини. Видно було, що людина в розпачі. Ми зупинилися. Виявилось, що у пасажирів таксі епілептичний напад. Таксист не знав, що робити, викликав швидку, та поки б вона приїхала, час було би втрачено. Тому ми переклали пасажирів у свою машину і повезли до станції невідкладної допомоги. Назустріч уже їхала швидка. Вони забрали чоловіка, надали йому необхідну допомогу. Коли пасажир прийшов до тями, не пам’ятав, що

трапилося, проте був дуже вдячний за допомогу. Він зізнався, що мав при собі велику суму грошей, і хтось, що могло трапитися, якби ми не зупинилися”, – розповідає Ганна.

Єдине, що поліцейська хотіла би змінити у професії, – це глобальне. Наприклад, недосконалість законодавства, коли деякі люди можуть їздити за кермом, маючи десятки протоколів порушення правил дорожнього руху. Ставлення до поліцейських з боку суспільства – бо воно не завжди справедливе. Жінці хотілося би бачити повагу людей до системи правоохоронних органів, до Закону. Вона вважає, що поки робляться зовсім маленькі кроки до цього.

“Коли ми бачимо наших колег із Канади та США, які приїжджають на запрошення Української асоціації представниць правоохоронних органів, чуємо про їхні реалії, досвід, то мріємо, що і в нас колись буде так само. Така ж повага до “копів”, гендерна рівність, кращі умови праці. Вірю, що ми рано чи пізно прийдемо до цього”, – каже жінка.

Управління патрульної поліції у Львівській області,
начальник відділу зв'язків з громадськістю,
старший лейтенант поліції

Тетяна Капись

Життя інколи шокує своєю непередбачуваністю. І добре, коли людина не ламається через труднощі, а знаходить сили рухатись далі. Адже сприймати життя з його поворотами, долати виклики і означає жити. Про це з власного досвіду знає Тетяна, у минулому – професійна гандболістка з великим потенціалом, сповнена надій на успішне майбутнє в спорті. Життя круто її розвернуло, ледве не викинувши на узбіччя. Та за цим поворотом жінка знайшла нову себе, хоч для цього й знадобилися роки. І хто б міг подумати, що нова Тетяна буде поліцейською.

“Я займалася гандболом з 9 років, – розповідає Тетяна. – Яюсь у школу прийшла тренерка, розповіла про таку секцію. Я прийшла спробувати і залишилась там надовго. Уже в 14 років грала в професійній міській команді “Інгул”. Команду називали на честь річки, яка протікає Кропивницьким. З цього почалося моє доросле життя, адже я підписала договір і за гру в команді отримувала гроші”.

Це було у рідному місті Тетяни – Кропивницькому (на той час Кіровограді). У 15 років її запросили грати в дубль “Спартак” – найвідомішу гандбольну команду, яка базувалась у Києві. Так Тетяна почала грати на міжнародній арені, а з 18 років уже входила до складу національної збірної. Перспективи були яскраві, ніщо не віщувало лиха, проте у 23 роки спортивна кар’єра несподівано завершилася. Неприємності почалися з реорганізації команди, внаслідок якої “Спартак” розпався. Адміністрація поділила спортсменок буквально навпіл. Хтось залишився в старому складі, а інших дирек-

тор забрав у команду “Галичанка”, яка переїхала до Львова. Це стало початком кінця: дівчата прагнули перспектив і не готові були миритись із ситуацією. Тетяна спробувала перейти в іншу команду, переїхати до Польщі, а потім до Сербії. Однак виявилось, що контрактом передбачена її подальша діяльність у складі інших команд лише через продаж її як спортсменки. “Ми підписували ці контракти мало не дітьми, тож я не знала всіх нюансів, і не уявляла, що чекає на мене в разі виходу з команди. Це тепер, дорослою, я розумію, з якими грубими порушеннями ми підписали ті документи. Але тоді мене нікому було захистити. Мати виховувала мене сама, і їй було б складно мати з цим усім справу. Я вирішила полишити спорт”, – розповідає Тетяна.

Тепер, крізь призму досвіду, а також маючи підтримку чоловіка і двох доньок, вона говорить про це, як про далеке минуле, пережиту історію. Але гіркий осад залишився і досі. А на той час Тетяна опинилась у жорсткій депресії, кілька місяців переживаючи всі події. З роками вона зрозуміла: спорт і донині з нею завдяки тим якостям, які вона виховувала й розвинула в собі, займаючись гандболом. Це наполегливість, рішучість, сміливість, швидкість, активність. “З 2005 по 2015 роки був період постійних пошуків себе. Що я тільки не робила. 7 років займалася йогою, поринувши в неї з головою, цікавилася психологією. Певно, це і допомогло мені витягнути себе. Світогляд змінився, я стала позитивніше сприймати життя. Здобула освіту у Львівському університеті Івана Франка за спеціальністю “Менеджмент організацій”, а потім другу – за напрямом “Практична психологія”. Якийсь час

працювала у б'юті сфері. За цей час народилося двоє дітей. Нарешті я усвідомила, що постійно шукаю, де би проявити себе з користю для інших. Хотілося допомагати людям”, – розповідає Тетяна.

Остаточно витягнути Тетяну з 6-річного декрету допоміг чоловік – він вирішив, що жінці підійде робота у новостворюваній поліції. І запропонував подати анкету.

“Коли мені повідомили, що я пройшла далі, почалася низка іспитів. Попри власну невпевненість, я набрала більше балів, ніж було потрібно для прохідного. Нормативи з фізичної підготовки, звісно, далися мені легко. Найскладніше було на останньому етапі, коли нас тестували психологічно. Це 500 різноманітних питань, які в сукупності давали повну картину твоєї особистості: що ти за людина, який темперамент, сильні і слабкі сторони. Багато хто намагався перехитрити систему, однак це неможливо. На цьому етапі відсіялося чимало людей, які психологічно “не дотягували” до роботи в патрульній поліції”, – розповідає Тетяна.

Так вона стала поліцейською. І хоча в патрулі їй подобалося, з часом через графік вона вирішила перейти на іншу посаду. Дві нічні зміни поспіль мамі двох дітей давалися фізично надскладно. У 2016 році

Львів став одним із чотирьох міст, де вирішили розвивати філософію community policing (взаємодія поліції та громади на засадах партнерства) і запустили перший проєкт – “Шкільний офіцер поліції”. “Взаємодія з громадою дуже розвинена за кордоном. Там уже років із двадцять поліція успішно вибудовує ці відносини. Роботу поліцейських знають і поважають. У нас тільки розпочинається цей шлях. Люди не обізнані – не цікавляться або ж не розуміють особливості роботи поліції. Час від часу доводиться пояснювати прості речі про специфіку діяльності тих чи інших відділів, їхні функціональні обов’язки”, – розповідає Тетяна.

Пройшовши тематичні тренінги, Тетяна очолила відділ зв’язків із громадськістю. Проєкт “Шкільні офіцери поліції” був покликаний підвищити обізнаність батьків, вчителів і школярів про функції та діяльність поліції, а також наголосити на ролі кожної людини в розбудові свідомої громади. “Наша робота в цьому напрямі дещо схожа на роботу ювенальної превенції. Ми для них своєрідне підсилення”. Ми спілкуємося з дітьми, розповідаємо їм про правопорушення та закони, про важливість запобігання злочинам. Ми бачимо результати нашої роботи зі школярами й неодноразово мали нагоду пересвідчитися, що все не дарма. Наприклад, якось діти виявили грубе правопорушення з боку водія і подзвонили на лінію “102”, проявивши громадянську позицію. Був епізод, коли 13-річний хлопець запобіг самогубству літньої людини. Чи історія, коли дівчата допомогли поліції виявити і схопити кривдника, який до них чіплявся. Ми навіть готували подяки цим дітям за їхню небайдужість”, – розповідає Тетяна.

жість”, – розповідає Тетяна.

Робота з громадою Тетяні до душі – тут добре видно, як змінюється ставлення людей до поліції. Або ж просто є змога допомогти. “До нас часто звертаються люди, які не знайшли допомоги. Ми розбираємося, що за проблема, шукаємо шляхи вирішення. Інколи направляємо до інших спеціалістів, буває, допомагаємо самі. Долучаємо бізнес допомагати дітям, які опинилися в складних життєвих обставинах. Ми опікуємося дітьми, котрі опиняються в центрах денного перебування. Ситуації бувають різні, тому намагаємось отримати допомогу звідусіль: підключаємо депутатів, місцеві органи самоврядування, підприємців, – усіх, хто може долучитись”, – розповідає Тетяна.

На сьогодні вона рада бути на своєму місці. Серед іншого, ця робота навчила її, що дітям важлива увага. Чи то чужим, чи власним. “Кожну вільну хвилину намагаюся присвятити своїм дітям. Люблю у вихідний прогулятися пішки, взявши дітей із собою. П’ємо какао, відпочиваємо, спілкуємося. Дуже важливо не втратити зв’язок із дітьми – я це бачу на роботі в очах тих дітей, яких називають “соціально незахищеними”. У кожній такій історії обов’язково йдеться про втрату зв’язку з батьками, про дефіцит їхньої уваги”.

Управління патрульної поліції в Запорізькій області,
старший інспектор з психологічного забезпечення відділу
кадрового забезпечення, майор поліції

Світлана Іванова

Історія Світлани – про підтримку, яка потрібна кожній людині, незалежно від статі. Та про любов до своєї роботи. Жінка – психолог за освітою – уже понад 20 років працює у правоохоронних органах за фахом. Як і багато років тому, основна її робота полягає в “психологічному забезпеченні” обласного управління та підпорядкованих відділів. Це про те, щоб у поліції служили люди стресостійкі, здатні виконувати цю непросту роботу, попри складнощі, яких тут вистачає.

“Робота поліцейських пов’язана з постійним стресом, – розповідає Світлана. – До них увесь час прикута увага суспільства, підвищений інтерес оточення. Тому це певна відповідальність і, звичайно, стрес. Моя задача – розпізнати цей стрес до того, як людина буде “на межі”, вигорить. У цей момент треба дати їй відпочити – вихідні або відпустку, – чи надати професійну допомогу психолога”.

Світлана згадує, як починалась її кар’єра у правоохоронних органах. Чомусь вона прагнула потрапити саме на таку роботу. Навчаючись на останньому курсі Запорізького національного університету, вона побачила вакансію психолога в найближчому відділку міліції. Для цієї роботи потрібна була спеціальна підготовка, тож після зарахування, дівчина 5 із половиною місяців вивчала профільні для майбутнього міліціонера дисципліни – правові науки, вогневу підготовку тощо. А вже згодом отримала вищу юридичну освіту.

“Тоді дівчат у міліції було дуже мало. Наша навчальна група була “прогресивна” – четверо дівчат і 25 хлопців. Було досить складно, але ми знали, на що йдемо”, – згадує Світлана.

Перший період роботи запам’ятався найбільше, адже тоді вона, як сама каже, “пройшла курс молодого бійця”. Незважаючи на те, що Світлана психолог, вона певний час працювала як рядовий міліціонер. Дівчина несла службу з охорони порядку в громадських місцях та майже на всіх масових заходах у місті. “Усі футбольні матчі були наші. І це було доволі небезпечно, адже тоді ми не мали жодних засобів із тих, які наші колеги використовують зараз. Ані кийків, ані зброї, ані газових балончиків. Та я вдячна своєму тодішньому керівникові, який відповідав за масові заходи, за цей досвід і за те, як він навчав нас. Це було становлення мене у професії, я була молода, гаряча, наполеглива, горіла роботою”.

Такий досвід, звісно, дав глибоке розуміння роботи правоохоронців і труднощів, із якими вони стикаються – особливо, психологічних. Можливо, тому Світлана не бачила себе в іншій ролі. Тим часом як інші жінки-колеги йшли в кримінальну справу, ставали навіть дізнавачами, жінка бачила себе психологом.

У цій ролі вона яскраво проявила себе у 2015 році під час створення нової поліції. “Тоді перед нами була задача дуже швидко все запустити, набрати людей. В училищі з підготовки патрульних був лише один психолог, і його не вистачало. Я постійно перебувала там, була куратором 7 з 13 груп, а це багато людей”, – розповідає Світлана.

Її завданням як фахівця було відстежити й підтримати психологічний стан курсантів та їхню мотивацію. Мотивація – чи не найважливіше, на що зважали під час відбору до лав патрульних. “Враховуючи специ-

фіку роботи майбутніх патрульних, їхня мотивація була надважливою. Без мотивації людина не змогла би працювати, а тим паче в складних умовах. І 95% молодих людей дійсно були мотивовані. Але не всі з них розуміли, наскільки буде складно – і фізично, і психологічно. Тому залишалися найсильніші в буквальному сенсі. Хтось не пройшов далі або не здав залік, або навіть розумів, що йому ця робота не підходить”.

У 2018 році Світлана стала сертифікованим тренером і почала викладати основи ефективної комунікації та стресостійкості колегам. Наразі вона є менторкою програми “Рівний рівному”. Це пілотний проєкт на рівні держави, який впроваджують у поліції, щоб знизити рівень стресу. Поліцейські навчаються у психологів, як подолати стрес, а потім навчають цьому колег. Але поки програма тільки розпочалася, Світлана як психолог допомагає тим, хто цього потребує – чи то порадою, чи добрим словом. До неї часто звертаються молоді дівчата – порадитися щодо виховання дітей. Адже жінка не тільки психолог, а ще й мати двох донечок і сина. За порадою приходять і чоловіки: хтось переживає за стосунки, хтось розлучився і потребує підтримки.

Серед рутинних справ часто можна розгледіти ситуацію, яка вимагає уваги. Вивчаючи особові справи колег, тестуючи їх психологічно, бувало, що виявляли проблеми, – наприклад, у новачків із адаптацією в колективі. І тоді вже справа Світлани побачити це і допомогти вирішити. “Помічаючи, що новій людині складно в колективі, важливо підтримати її. Дуже допомагають рекомендації колег, керівника. Я раджу

залучати нового співробітника до роботи, дати йому нескладну справу, працюючи над якою він непомітно буде “вливатися”. Щось спитає, з кимось поговорить, – це завжди покращує ситуацію. Особливо корисні спортивні заходи, адже вони дозволяють показати свої навички й досягнення у спорті і таким чином підтримати самооцінку”, – розповідає Світлана.

За 20 років роботи у правоохоронній системі жінка стала безпосереднім свідком розвитку, який пройшли жінки-правоохоронниці. Якщо на початку її кар’єри жінок у поліції було вкрай мало, – то на сьогодні їх суттєво більше. І навіть жінки, що займають керівні посади в цій галузі, вже не рідкість.

“Це основне досягнення в цьому напрямі, – каже Світлана. – Сьогодні ми бачимо розвинених, дисциплінованих, умотивованих жінок у лавах поліції. Ми були вимушені долати стереотипи, що жінка – це про сім’ю та дім, а не про навчання й розвиток. Якщо чоловіка завжди сприймали як гідного для цієї роботи, жінці потрібно було постійно доводити свою спроможність. Жінки досі на цьому шляху, балансують між сім’єю та роботою. Однак із власного досвіду знаю, що бажання вдосконалюватись і навчатися працює на нас. Я сама така і бачу таких жінок навколо себе. Це мотивує не вигорати, а працювати ефективно”, – каже Світлана.

Новгород-Сіверський районний відділ поліції Головного управління Національної поліції в Чернігівській області, старший інспектор сектору поліцейської діяльності №2, капітан поліції

Наталія Шинкаренко

“Поліцейською я мріяла бути ще з дитинства”, – каже 33-річна Наталія Шинкаренко. Під впливом фільмів, серіалів, їй хотілося бути такою ж сильною та справедливою, як ті поліцейські, яких бачила на екрані.

Активний характер та енергійність тільки сприяли цьому: дівчинка займалася вільною боротьбою, легкою атлетикою, відвідувала театральний гурток, грала на фортепіано. Але поклик був саме до служби у правоохоронних органах. Тож після школи без сумнівів обрала юридичний факультет і вступила до Харківського національного університету внутрішніх справ.

Зараз Наталія із сім'єю живе в Чернігові і доглядає за дітьми – чотирирічним Андрійком і дворічною Вікою. Розповідає, що до материнства її в якійсь мірі підготувала ... робота. Майже 10 років Наталія працювала в ювенальній превенції і багато спілкувалася з дітьми та підлітками, намагалася допомогти вирішити їхні проблеми чи хоча б зарадити словом. “Я помітила, – каже Наталія, – що єдине, чого потребує дитина, – це увага. Дитина хоче бути почутою. Навіть, коли вона ще настільки мала, що не вміє говорити, все одно її можна почути, чи, радше, відчути. Інколи батьки відкуповуються від власних дітей гаджетами або кишеньковими грошима. Та потреба в увазі, якої прагне маленька людина, не зникає, тож вона знайде її в іншому місці. І добре, якщо люди там будуть добрі, щирі...” Тож слухати і чути дітей Наталія навчилася на роботі, а тепер успішно

застосовує цей прийом і вдома. Ще працюючи в райвідділку, Наталія завжди приділяла увагу своїм вихованцям і спілкувалася з ними за покликом душі. Цю справжність діти завжди відчували й тягнулися до неї. З деяким Наталія підтримує зв'язок і досі, попри зайнятість. Вихованці дзвонять їй, розповідають про свої справи, обов'язково вітають зі святами.

Чи є у цій роботі стрес? Зі стресу, власне, розпочалися робочі будні Наталі. Назавжди вривався у пам'ять перший виклик. “Я просто не очікувала, що ми таке побачимо. Приїхали на виклик і побачили жінку, яка народила вдома тиждень тому. Народила і не сповістила про це медиків. У селі такі новини не сховаєш, тож нас викликав голова сільради. Коли ми приїхали, щоб вмовити жінку звернутися до лікарні, пройти медогляд, зареєструвати дитину, – побачили жахливі умови. Хата без світла й води, скрізь брудно. Дитина спала загорнута в якусь фіранку... Мати віддала дитину без суперечок. Ця історія настільки вплинула на мене, що я собі місця не знаходила. Ридала, купувала та збирала по подругах якісь речі для цього немовляти, передавала в лікарню... Моя мама сказала: ти не зможеш працювати в поліції, якщо так на все реагуватимеш. І це правда. Згодом я навчилася абстрагуватися. Прийняла, що в світі трапляються такі речі, і треба робити те, що можеш”.

У пам'яті залишилася також історія про дівчат-підлітків, які намагалися вчинити групове самогубство через нерозділене кохання. Для них усе закінчилося тоді добре, хоча історія набула розголосу навіть у центральних медіа. Наталія працювала з цими підлітками опісля, проводила виховну роботу,

розмовляла, розуміла. Дівчата вирости і вже самі мають сім'ї та дітей. Досі підтримують із Наталею зв'язок телефоном і в соціальних мережах.

І попри такі згадки й “шрами” на серці, жінка не вважає свою роботу надто стресовою. Навпаки, бачить у ній багато позитивного й доброго. “Найголовніше, що я відчуваю, – це результат своєї роботи, вдячність від вихованців. Це окриляє. Бодіти такі: якщо ти з ними по-чесному, вони відповідають тобі тим самим. Завжди можна знайти спільну мову, зрозуміти один одного”.

Жінка у поліції, за словами Наталі, – не дивина. Це професіонал, який працює на рівні з іншими. До того ж, жінка додає у свою роботу такі якості, як природна гнучкість, інтуїція тощо. Вона сильна, і сила її може бути м'якою, що іноді необхідно для вирішення проблемних ситуацій чи конфліктів.

“Мені доводилося стикатися з

гендерними стереотипами щодо жінок у правоохоронних органах, – каже Наталя. – Але водночас і побороти їх”.

Вона сміється, згадуючи одну таку історію. На початку її роботи в поліції довелося, за дорученням начальника, супроводжувати колег, які приїхали шукати правопорушника. Наталя мусила показати їм дорогу, бо ті не знали місцевості. Колеги скептично подивилися на молоду дівчину у формі і не хотіли їхати й отримувати від неї допомогу. Прибувши на місце, вони побачили, як правопорушник втікає від “гостей”. Наталя побігла його наздоганяти. Бігла щосили, полем, доки не схопила, а тим часом і колеги прибігли. “На зворотньому шляху в машині була напружена тиша. Аж потім начальник переказав їй слова тих колег: наступного разу ви нам тільки Наталю і давайте на завдання!”.

Національна академія державної прикордонної служби
України імені Богдана Хмельницького, помічниця ректора з
гендерних питань, полковник

Олена Волобуєва

Сьома дитина в сім'ї, Олена з дитинства знала, що до всього в житті потрібно йти шляхом кропіткої роботи. Дітей привчали до праці з самого малку. Батько був офіцером, і Олена, дивлячись на нього, хотіла стати слідчою. Та інтерес і хист до англійської мови спочатку привів її на факультет іноземних мов Вінницького педінституту. Закінчивши його, вона вийшла заміж, взяла “паузу” на декретну відпустку, а потім почала викладати. У 1995 році доля привела її до єдиної в Україні Національної академії державної прикордонної служби, де вона спершу викладала англійську мову, а потім екстерном закінчила факультет Охорони та захисту державного кордону й отримала перше військове звання – лейтенант.

Та все ж основною роботою і захопленням стала наукова діяльність. Сьогодні Олена Волобуєва – доктор психологічних наук, професор, видала більш ніж 150 публікацій та має власну наукову школу. Олена глибоко досліджує аспекти професійного зростання офіцерів-прикордонників, зокрема й проблематику забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у військовому середовищі, вивчає проблеми, з якими жінки стикаються в професійному житті. Тож закономірно, що саме Олену призначили на посаду помічника ректора з гендерних питань.

“Серед усіх народів першим буде той, хто попереду в галузі думки і наукової діяльності”, – цю цитату відомого науковця Луї Пастера Олена переповідає щоразу, коли йдеться про науку. “Без науки не було б нічого. Бо якщо не буде наукового пошуку, то не буде й розвитку. А розвиток – це і є життя”, – каже Олена.

В її житті був період, коли після захисту докторської дисертації, жінку запросили працювати на посаду декана факультету іноземних мов. І свої перші спостереження щодо гендерного питання вона отримала саме там.

“Я зауважила, що, чим більше допомагаєш жінкам, тим впевненіше вони почуватимуться. Якщо жінки відчують підтримку, то досягають великих результатів. Тож я вирішила допомагати тим, хто цього потребує. Це вкрай необхідно: розвиватись у кар’єрі, мати самореалізацію. Тим більше, що жінок тільки похвали – землю перевернуть”, – розповідає Олена.

Тим часом, розвивалася її власна кар’єра. У 2015 році на якийсь час вона переїхала в Київ, бо їй запропонували очолити Департамент з персоналу Адміністрації Державної прикордонної служби України. За рік Олена повернулась до Хмельницького на посаду заступника ректора з персоналу Академії. У 2019 році її призначили заступником ректора з наукової роботи, а ще через рік – помічником ректора з гендерних питань.

Професійна діяльність відкрила можливості для подорожей: Олена побувала у Великій Британії, Австрії, Іспанії, Швеції, Канаді, США. В усіх цих країнах вона досліджувала ті чи інші аспекти гендерної проблематики, інтеграцію гендерних підходів у

сектор безпеки й оборони, вивчала досвід місцевих жінок-правоохоронців. Це були робочі відрядження, які щоразу дарували безліч вражень і нових знань, обмін досвідом щодо реалізації гендерної політики у провідних країнах світу.

Сьогодні гендерний компонент інтегрується в освітній процес Національної академії ДПСУ на всіх етапах підготовки відповідно до вимог Резолюції ООН 1325 «Жінки. Мир. Безпека» щодо забезпечення рівних прав і можливостей. У системі підготовки персоналу активно використовують 5 дистанційних курсів навчання, зокрема і для викладачів освітніх закладів прикордонного відомства.

“У виші немає обмежень щодо вступу – можливості у дівчат і хлопців рівні. Курсантки навчаються разом із курсантами на всіх факультетах. Навіть на колись суто чоловічому факультеті «Безпека державного кордону» успішно вчаться дівчата”, – розповідає Олена.

Власне натхнення й мотивацію Олена також черпає від жінок – сильних, мотивованих, професійно компетентних, – таких, які є прикладом.

Найперше, вона згадує свою матір Марію Берлізову, яка була прикладом Олені в усьому, а також майора Валентину Селіхову, яка у 90-х роках минулого століття служила в Управлінні внутрішніх справ у Хмельницькій області. “Буду на неї схожа, думала

я, коли дивилась на цю дивовижну жінку. Мені імпонувала її професійна майстерність і поведінка, манера триматися: вона була підтягнута, грамотна, тримала з усіма дистанцію, але до всього ставилась із гумором”, – згадує Олена.

Зараз Олена надихається своїми сучасниками, серед яких і колеги з Канади – Трейсі Харді, Анжела Воркмен Старк, Дайяна Харрісон – у минулому поліцейські, а нині науковиці, які не зупиняються на досягнутому. Олена каже, що сила і мотивація цих жінок викликають надзвичайну повагу й натхнення.

Втім, стаття не визначає того, чи буде людина прикладом для мотивації. Так само є чоловіки, про яких Олена згадує з повагою і вдячністю. Зокрема свого батька – Федора Берлізова, який, пройшовши Другу світову війну, створив міцну родину і разом з дружиною виховав сімох дітей у любові до рідної землі та праці, повазі до старших та готовності прийти на допомогу людям.

Згадує також Олена і свого тренера з гандболу Михайла Тимошенка. Кілька років Олена присвятила цьому виду спорту й виступала у складі команди Хмельницької області на змаганнях. “Спорт вимагає великої віддачі. Ми тренувалися по 6 годин на день. Це було виснажливо. Але тренер нас мотивував і підтримував, він казав: “Ви у команді, тож усе зможете!” Думаю, він навчив мене на все життя тому, наскільки важливо співпрацювати, щоб досягати успіху. І, безумовно, любити спорт”, – розповідає Олена. І досі вона приділяє велику увагу тому, чим наповнене її фізичне життя: регулярно

робить зарядку, правильно харчується, дивиться на все з оптимізмом.

“Дуже люблю читати. Є багато книжок, які я періодично перечитую і знаходжу відповіді на питання, що мене турбують. Честь, гідність, порядність, наполеглива праця, – це частина успіху в житті”, – вважає Олена.

Разом із чоловіком, полковником запасу Військово-морських сил Володимиром Волобуєвим, виховали сина Владислава, яким пишаються: сьогодні він офіцер, майор Державної прикордонної служби України.

“Що б не трапилось у житті, я сприймаю це позитивно. З гандболу взяла для себе такий принцип (а я грала лінійним гравцем): якщо до рук потрапив м'яч, маєш обов'язково забити гол. Так і в житті, все потрібно доводити до кінця”, – каже Олена.

Сватівський відділ поліції Головного управління
Національної поліції в Луганській області, інспектор
сектору моніторингу, капітан поліції

Вікторія Пономарьова

У дитинстві Вікторія Пономарьова мріяла бути співачкою, а не поліцейською. Якись думки про правоохоронні органи, звісно, виникали, коли дівчина дивилась на брата, який служив тоді у міліції. Його робота здавалася цікавою, натхненною, у чомусь романтичною. Та й він сам демонстрував гарний приклад поведінки та виховання. Втім, думки про цю професію не були серйозними, дівчина мріяла про сцену.

Але долю її – і професійну, і, так сталося, що й сімейну, – визначив батько. Це трапилося, на думку Вікторії, майже випадково. “Як у тумані”, – каже вона. Влітку після шкільного випускного, донька з батьком поїхали з невеличкого селища Лотікове, де жили тоді, в Луганськ – подавати документи у виш. Їхали цілеспрямовано до “кулька” (інституту культури, – авт.).

“Дорога до міста пролягала через приміське селище Ювілейне, де був розташований університет внутрішніх справ імені Дидоренка, – розповідає Вікторія. – Батько запропонував: зупинімося тут. Подивись, подумаєш, раптом сподобається? І коли ми вийшли, я побачила чудове місце. Зелена територія, все квітне, незвичайна атмосфера. А ще молоді люди у формі. Я й досі не знаю, що сталося, та я – наче в тумані – вирішила подати документи у цей виш”.

Студенткою Вікторія познайомилася з майбутнім чоловіком – курсантом університету. Він був родом зі Сватового. Чоловік очікував, що після навчання Вікторія поїде з ним. Однак дівчина хотіла залишитися

в Луганську – обласному центрі, великому місті. Чекала навіть на конкретну пропозицію по роботі. Цей “конфлікт інтересів” також розв’язав батько. Він сказав, що дзвінка про роботу не було, тож потрібно їхати з чоловіком. Лише за кілька років Вікторія зрозуміла мотив батька – зберегти молоду сім’ю. Адже через професійні амбіції Вікторії, як вона вважає, це могло зруйнуватися.

“Я вдячна батьку за все. Щодо професії, знаю, що він бачив у мені силу. Не раз казав: ти зможеш. Мабуть, саме тому я в собі впевнена на 100%”, – каже Вікторія.

Вікторія не шкодує про те, як скалась доля. Зараз дівчина живе й працює у маленькому містечку – райцентрі Сватове на Луганщині. Спочатку була робота в РАЦСі, у канцелярії. Та коли з’явилася посада в поліції, Вікторія одразу подала заявку. Навчання в школі міліції відкрило двері для більш серйозної роботи в правоохоронних органах. Вікторія стала слідчою. Робота була стресова, важка психологічно й фізично. Тому, коли жінка народила дитину, вирішила змінити напрям діяльності в поліції на дещо спокійніший.

Зараз Вікторія є інспектором сектору моніторингу, а також фактично виконує обов’язки прес-офіцера. Формально посади прес-офіцера в територіальних підрозділах поліції немає. Втім, усе одно потрібна людина, яка відповідає на запити преси, дає коментарі для телебачення й радіо, готує інформацію

для ЗМІ та громадян. Саме цим Вікторія і займається. Робота дівчині подобається, бо вона не рутинна, а в дечому й творча.

“Як прес-офіцер я виконую свої обов’язки вже три з половиною роки. Від самого початку було цікаво, хоч і складно. Я не філолог і не журналіст за фахом, тому вчилася писати матеріали самостійно. Багато читала і вчилася, щоб покращити якість своєї роботи. Тепер я багато чого вмію”, – розповідає Вікторія.

Вікторія навіть знімає фільми! Не повнометражні, проте в сюжети вкладає всю свою фантазію та натхнення. Щоб створити відеосюжет для преси, доводиться бути одночасно і режисером, і оператором, і журналістом. “Творчість є, навіть коли ми проводимо карантинні рейди та знімаємо це на камеру. Потрібно до запису знайти людей, які погодяться знятися, заохотити їх, пояснити, що треба робити в кадрі. Наприклад, одягнути маску, використати антисептик, показати приклад іншим. Ми пояснюємо людям, що потім це побачать у соціальних мережах, братимуть за приклад. І тут я можу проявити себе на повну, знаючи, як зробити сюжет цікавим”.

А любов до співу залишається в серці. Іноді Вікторія може заспівати на місцевій сцені, щоб привітати з професійним святом колег. Та найбільше задоволення – просто прийти в обідню перерву додому, і поки нікого немає, увімкнути музику та голосно підспівувати. Для Вікторії це спосіб розслабитися і відпочити.

“Мене все влаштовує – і в житті, і в роботі. А щодо співів, хтозна, може, наш син піде цим шляхом. Якось на сімейному святі він усіх здивував. Хлопцю ще немає семи років, а він попросив мікрофон і так добре заспівав, як ніхто не очікував! Намагатимусь розвивати в ньому ці здібності згодом. А поки заохочую до спорту й активного життя – разом катаємось на велосипедах та бігаємо”.

Зараз Вікторія з чоловіком добудовують власний дім, і, певно, що скоро їх очікує новосілля. Вона каже, що не планує багато наперед – просто хоче, щоб добре було сьогодні. Любить свою роботу й отримує задоволення від неї.

“Хочеться змінити стереотип, що тільки чоловіки можуть керувати, що вони сильніші, тощо. Жінки 21 сторіччя не поступаються ні в чому. Ми це бачимо, коли жінка – мати і господиня вдома, – стає прекрасним керівником чи працівницею на роботі. У нашому відділі працює 86 чоловіків і 29 жінок. І хоча жінок поки що менше, помітно, як еволюціонує ставлення до жінки в поліції і як змінюється її роль. Жінок усе більше на керівних посадах, вони також займають посади, котрі раніше вважали суто чоловічими. Це мотивує і надає сили”, – каже Вікторія.

Управління патрульної поліції в Сумській області,
інспектор сектору озброєння, старший лейтенант поліції

Тетяна Приходченко

Жінка і зброя – таке поєднання не вважається у нашому суспільстві традиційним. І це також один із сильних стереотипів, коли йдеться про заняття, які “личать” або “не личать” жінкам. Тетяна – у минулому спортсменка, а сьогодні поліцейська – руйнує цей стереотип ще з дитинства. У 6 класі дівчина почала займатися біатлоном. Це олімпійський вид спорту, який поєднує катання на лижах і стрільбу з гвинтівки. Захопившись біатлоном, Тетяна полюбила зброю, а через любов до зброї стала поліцейською.

“У дитинстві я була неймовірно активна. Щоб спрямувати мою енергію в потрібне русло, мама відвела мене на плавання. Але секція невдовзі закрилась, а мій тренер, помітивши здібності до спорту, порадив мене тренеру з біатлону. Так я і потрапила в цей спорт. Спершу я не розуміла, що воно взагалі таке, оскільки займатись почала влітку, і про лижі на той момент не йшлося. Дуже скоро я захопилась цим на довгі роки”, – розповідає Тетяна.

Уже за місяць вона отримала першу медаль на змаганнях. Ця перемога вплинула на дівчину дуже позитивно: їй хотілося займатися більше й краще, на тренуваннях вона викладалася на повну. Далі було безліч змагань різного рівня – від місцевих до Чемпіонату світу. Тетяна стала Чемпіонкою України, грала за Національну збірну. Не дивно, що такі спортивні досягнення зрештою привели її в Інститут фізичної культури. Постійні збори – чи зимові, чи літні тренування, – зайвого часу не було. Втім, отримуючи вищу освіту, дівчина почала замислюватися над майбутньою професією. Хотілося знайти щось таке, де можна було б поєднати спортивний бекграунд із

чимось новим для себе. Закінчуючи інститут у 2016 році, вона випадково почула про набір до патрульної поліції. І зрозуміла: ось де її спортивний досвід стане у нагоді.

“Щойно я побачила інформацію про набір, одразу ж вирішила, що це мій шанс реалізуватися, знайти себе у цій професії. Тож без вагань подала заявку і пройшла відбір”, – розповідає Тетяна.

Батьки підтримали дівчину – і мама, яка, власне, привела її до спорту, і тато, який також не заперечував, щоб Тетяна стала поліцейською. Робота почалася з патрулювання вулицями Сум. На лінії Тетяна провела півтора роки. Вона не боялась нового, а навпаки намагалася здобувати досвід спокійно й урівноважено. Коли траплялося, що правопорушники-чоловіки не сприймали її як поліцейську через стать, керувалася виключно засадами закону. “Із самого початку, після присяги, нерідко бувало, що жінка-поліцейська викликала роздратування у правопорушників-чоловіків тільки через свою стать. Дивись на такого – він начебто фізично більш розвинений, вищий зростом, намагається демонструвати свою “перевагу”. У таких випадках я чітко керувалася законом. Спокійно і впевнено пояснювати людині, у чому полягає правопорушення, обґрунтовувала це з точки зору закону. І одразу його “сила” розсипалася”, – каже Тетяна.

За час роботи на лінії Тетяна не забула про своє захоплення зброєю і закінчила інструкторський курс із вогневої підготовки. Згодом завдяки цьому її на

три місяці відрядили до школи поліції – викладати майбутнім правоохоронцям. Це був хвилюючий досвід, у якому найбільшим викликом стало саме вийти до аудиторії – різних людей, чоловіків і жінок, часом набагато старших за Тетяну.

“Спочатку я дуже хвилювалася через те, що була молодша за тих, кому викладала, та й не було відповідного досвіду. Проте за тиждень-два хвилювання минуло: мене приймали добре, і я звикала до нового статусу. Я побачила, що люди були мотивовані й хотіли вчитися новому. Вони уважно слухали, що я розповідала на заняттях. Тож я собі сказала: не має значення, якого вони віку і що я молодша за них. Головне, що я здатна передати їм свої знання”, – розповідає Тетяна.

Після успішного відрядження дівчину призначили на посаду інспектора сектору озброєння. І ось вона знову працює зі зброєю, що дає їй справжнє задоволення й насолоду. Поки що вона єдина дівчина серед колег-чоловіків. Робота в секторі озброєння різна – є і практична частина, і документаційна. Через цей сектор проходять новачки: перед початком роботи в патрульній поліції вони мають скласти всі нормативи, і стрільба є одним із них.

“Новенькі часто переживають, що після навчання в поліцейській академії вже забули, як поводитися зі зброєю. Тому ми допомагаємо їм усе згадати – вони можуть потренуватися, покращити свої навички зі стрільби”, – каже Тетяна.

Також тут тренуються і досвідчені патрульні: щомісяця відпрацьовують навички влучної стрільби, виїжджаючи на полігон. У розпорядженні поліцейських – АКМ, АКС-74У, пістолети тощо. Робота на полігоні найулюбленіша для Тетяни, адже вона дуже нагадує їй біатлон.

“Розповідаю тонкощі поводження зі зброєю, демонструю, як правильно її тримати. Найголовніше – стріляти без емоцій, відключати їх. Інакше можна зробити щось неконтрольоване, а це зовсім неприпустимо, коли в руках зброя”, – пояснює Тетяна.

І хоча професійний спорт вона полишила, спортивна активність у житті дівчини залишається. Тетяна бере участь у всіх можливих змаганнях, куди запрошують поліцейських Сумщини. Команда за участю дівчини посіла перше місце на змаганнях зі стрільби, які проводили між силовими структурами: змагалися “альфівці”, Національна поліція та військова частина. Спорт залишається і в щоденному житті, правда, не в такому обсязі, як раніше, – тепер це тренування в залі для себе. “Спорт надав мені впевненості по життю, додав рішучості у характер. Завдяки спорту я маю звичку наполегливо працювати та досягати результатів”, – каже Тетяна.

Головне управління Національної поліції у м. Києві,
помічник начальника, капітан поліції

**Ольга
Юськевич**

Ще в юному віці Ольга відчувала в собі поклик відстоювати справедливість, захищати тих, хто цього потребує. Помічаючи, що когось образили, вона шукала кривдників, намагалася вдіяти хоч щось. Характер у дівчини був бойовий, труднощі не лякали, вона була сміливою та рішучою. Втім, про службу в поліції ніколи не думала. Це вже потім, коли Ольга зустріла свого чоловіка, – то завдяки йому вирішила спробувати сили у новій поліції.

“Ти все одно всіх рятуєш, а так будеш робити це “у статусі”, – сказав він дружині. Ці слова й стали тим поштовхом, який привів жінку до поліції.

“Все життя до служби я провела в Харкові. Ми жили в центральній частині міста, і я на власні очі бачила, як взимку прямо на подвір’ї мерзли безхатченки. Хтось навіть помирав від переохолодження. На них ніхто не зважав, люди байдуже проходили повз. Мені було років 13, – і я дзвонила в міліцію, вимагала якоїсь реакції, вони приїжджали, я спілкувалася з ними, щось доводила...” – розповідає Ольга.

У цьому вона не була схожа ні на кого з власної сім’ї, хіба що на бабусю. Родом із Белгорода, бабуся пройшла війну, концтабори, Сибір і всі лихі пригоди того часу. Вона вирізнялася силою духу й характеру. Працювала до кінця життя, не цуралась ніякої роботи, сприймала все стійко і з гумором. Для Ольги вона була прикладом “залізної жінки”, на неї дівчина і рівнялася.

“У цьому я зовсім не була схожа на маму. Мама м’яка, інколи зовсім не могла себе захистити. Якось я випадково, від сусідки, дізналася, що в мамі вкрали гаманець. Моя мама час від часу допомагала одній бабусі заповнювати квитанції для оплати комунальних послуг. У тій кварти-

рі всі постійно пиячили. Одного разу коли мама пішла з квартири, помітила, що зник гаманець із великою сумою грошей. Дізнавшись про це, я побігла з’ясовувати стосунки. Сестра спочатку зупиняла мене, та ми домовилися викликати міліцію, “якщо що”. У сусідів я відстояла маму, забрала наш гаманець і повернулась додому. Мама розплакалась, коли я віддала їй той гаманець”, – згадує Ольга.

Майбутню професію – а Ольга отримала ступінь магістра екології – дівчина обирала за принципом доступності. Через скромний фінансовий стан сім’ї, на навчання у престижному виші вона не розраховувала, тож вступила туди, куди вистачило сил. Про юридичну академію імені Ярослава Мудрого – відомий харківський виш – навіть не мріяла. Вступити туди, щоб отримати другу вищу освіту, вдалося лише згодом, коли Ольга вже сама працювала і заробляла.

А тоді, після навчання, дівчина влаштувалася за спеціальністю у велику організацію, яка займалася розробкою дозвільної екологічної документації для підприємств по всій Україні. “Користуючись принципом “стукайте і вам відчинять”, я дістала всіх, шукаючи роботу після академії. І знайшла її. Працювала розробником дозвільної екологічної документації. Я багато спілкувалася, дізнавалася нове про все, що тільки можна. Відвідувала маленькі й великі підприємства: одні виробляли гуму, інші спеції, інші – якесь приладдя. Мені було цікаво з’ясувати, як вони працюють, розширити власний кругозір”, – розповідає Ольга.

Чоловіка вона зустріла саме на роботі. Підприємству, яким він керував, виписали штраф. А Ольга приїхала його “рятувати” – розробляти необхідну документацію,

щоб уникнути санкцій у майбутньому. За спільною роботою вони й стали парою. У чоловікові Ольга знайшла ту підтримку, яка потрібна кожній жінці, навіть сильній.

На той час вона отримувала другу освіту – юридичну. Маючи власний заробіток та амбіції, могла оплачувати навчання і після академії планувала працювати в екологічній прокуратурі. Через те, що перша освіта була технічна, а друга – гуманітарна юридична, навчатися довелося повний термін, чотири з половиною роки. Ольга завзято сиділа над підручниками, поєднуючи це з вихованням донечки, яка народилась напередодні випускних іспитів. А друзям, які жартували про вічне навчання й непосидючість, відповідала: “Не заважайте мені йти до мрії!”

Та з роботою в омріяному місці не склалося: поки Ольга завершувала навчання, екологічну прокуратуру реорганізували, й вона припинила своє існування як така.

Події 2014 року схвилювали Ольгу дуже сильно. У Харкові панували проросійські настрої, а вона була щиро за Україну. Тому шукала способи, як допомогти, чим зарадити, що корисного зробити для країни. “Я зі змішаної родини – батько народився в Тернопільській області, а мати приїхала з Белгорода. Канікули я завжди проводила у бабусі на західній Україні. Це й сформувало мою особистість, патріотичну позицію”, – каже Ольга.

Тож на тлі цих подій, коли у 2015 році почали формувати нову поліцію, Ольга подала свою анкету. Підштовхнув її до цього чоловік, адже був упевнений, що дружині ця робота буде і по силах, і по характеру. Він же й забезпечив її абсолютною підтримкою. А вона знадобилася дуже скоро: після двох місяців роботи в патрульній поліції на лінії, Ольгу призначили на керівну посаду.

“Я не прагнула керувати, але пропозиції самі мене знайшли”, – розповідає вона. Спочатку їй запропонували перейти у відділ моніторингу Управління патрульної поліції в Києві, а далі трапився цілий вир подій: треба було відкрити підрозділи патрульної поліції в Одесі, потім – у Харкові... Оскільки донька була маленькою, у довгі робочі відрядження чоловік із донькою їздили слідом за Ольгою. Чоловік допомагав, як міг, – турбувався про дитину майже повністю. У підсумку все вдалося. Ольга стала першою жінкою-керівником Управління патрульної поліції в Харкові, очоливши колектив із 1200 людей.

“Звичайно, було страшно. Особливо коли знаєш, що на тебе розраховують, чекають правильних дій. А досвіду у правоохоронній системі, як такого, не було. У мене завжди є відчуття, що я чогось не знаю, чогось маю навчитися, не відповідаю якимось критеріям... Але я йду на це, – такий характер. Бо, якщо не йти, нічому і не навчишся”, – розповідає Ольга.

У патрульній поліції Харкова Ольга працювала півтора роки. Це був складний період. “Усе було: тиск із боку ЗМІ, населення, оточення. Коли саму ідею не підтримують, – знаходять, до чого причепитися і покритикувати. Навіть якщо робиш багато хороших справ, щось небездоганно виконане може стати причиною великої критики”, – каже Ольга.

Боляче вдарила по ній відставка Хатії Деконаїдзе – жінки, яка була ідеалом у поліції і вела за собою. На хвилі розпачу Ольга переїхала з Харкова до столиці, де їй запропонували нову посаду помічника начальника Головного управління Національної поліції в Києві. Саме

її шеф, Андрій Крищенко, став тією людиною, хто підтримав та повірив у потенціал Ольги, надав їй впевненості йти цим шляхом далі. Нова посада врятувала від імовірної депресії, і жінка пішла далі.

“Коли здається, що світ зруйнувався, ти або залишаєшся у цьому стані, або продовжуєш йти. Я пішла вперед, бо мала підтримку”, – каже вона.

На цій посаді Ольга дотепер займається проєктним менеджментом – втілює нові проєкти, які сприяють кращому функціонуванню поліції, покращують її репутацію в суспільстві. Ольга працює над впровадженням нових форм і методів у сучасній поліції – генерує ідеї та розробляє “дорожні карти” під них. “Один із таких проєктів втілили в Голосіївському управлінні поліції. Ми виправили підходи до надання послуг, суттєво змінили умови праці. Провели високоякісний відбір кадрів, запустили ресепшн, електронний кабінет дільничного. Наші проєкти націлені на те, щоб надати якісні послуги людям, які їх потребують. Якось я почула від американського колеги такі слова: “Найважливіше, щоб, коли людина звернулася до поліції, в неї не було відчуття повторної віктимізації”. Це про те, щоб людина не залишилась без допомоги. Людина не повинна відчувати, що всім на неї байдуже. Для цього ми робимо наші проєкти”, – розповідає Ольга.

На цій посаді вона відчуває професійну реалізацію, та, звичайно, не розглядає це як досягнуту вершину в професії. Сьогодні їй просто подобається справа, яку вона робить. І намагається робити її якісно, мотивуючи й інших.

Управління патрульної поліції у Вінницькій області
начальник відділу зв'язків із громадськістю,
старший лейтенант поліції

Олена Вотякова

В оточенні Олени з дитинства були військові. Два покоління сім'ї віддано служили своїй країні. Тож коли дівчина закінчила школу, дуже хотіла вступити до військової академії, щоб продовжити династію. Проте батько сказав, що це не жіноча справа. Бажанням довелося поступитися – і обрати професію, яка більше “підходить” жінці. Оскільки Олена закінчила фізично-математичну гімназію, а також гарно малювала, – труднощів зі вступом до архітектурного вишу не виникло. Дівчина отримала професію інженера-конструктора в Одеській державній академії будівництва й архітектури.

Та за фахом працювати не пішла. Водночас багато чого з цієї професії перенесла в майбутню службу в поліції. “Коли я працюю з проектами, то наче будує дім. Щоб створити щось цілісне, спочатку формуєш фундамент, потім кладеш цеглину за цеглиною і так вибудовуєш стіни. Це працює і з проектами, і з ситуаціями в житті. Кожну справу, яку розпочинаю, я бачу саме так”, – пояснює Олена.

За шість років бажання реалізувати себе на службі суспільству тільки зміцніло й набрало сили. Розуміючи це, батько Олени змінив свою думку і став головним мотиватором та підтримкою в проходженні величезного конкурсу, адже бажання потрапити в лави патрульних виявили близько 3,5 тисяч учасниць. Після навчання в тренінговому центрі поліції, Олена дізналася, що її рекомендували для роботи в секторі моніторингу. У першу ніч чергування після присяги вона разом із ротою обслуговували виклики. Та все ж майбутня посада викликала сумніви. Олена була у роздумах, чи йти їй у цей підрозділ.

“На початку мені не хотілося йти в моніторинг – здавалося, там працюють страшенні “дяді”, які тільки й можуть, що контролювати і карати своїх колег. Але коли я усвідомила, що суть роботи в іншому, погодилась на пропозицію. Насправді головним завданням моніторингу є допомога й підтримка патрульних на лінії та профілактика порушень з їхнього боку, роз’яснення їхніх дій, якщо вони некоректні”, – каже Олена.

Робота в секторі моніторингу була по-своєму цікавою, доводилося працювати разом із патрульними на лінії, так само виїжджаючи на завдання. Олена пам’ятає день власного “рекорду”. Тоді під час курортного сезону патрульних із Вінниці відрядили в Одесу – і у Вінниці залишилась невелика кількість екіпажів. Тож, патрулюючи місто, за одну зміну Олена з напарником відпрацювали 22 виклики.

Інколи на роботі траплялися казуси: виїжджали начебто на скаргу, а отримували подяку. “Це все правильна комунікація, коли ти намагаєшся з’ясувати всі подробиці ситуації, зрозуміти, як було насправді. Бувало, приїжджаєш через скаргу – людина стверджує, що поліцейські діяли неправильно. Говориш, з’ясовуєш, пояснюєш закони і чуєш у відповідь: “Та начебто все так і робили”. Тоді вже запитуєш: “То патрульні молодці? Може, не скаргу, а подяку?..” “Ну, можна і подяку”, – розповідає Олена.

Якось в Олени виникла ідея читати лекції з правил дорожнього руху у школі, де вона колись навчалася. Керівник не заперечував, але зауважив, що це не повинно заважати основним обов'язкам. Та дівчину це не зупинило, і на волонтерських засадах вона почала читати лекції у вихідні. “Тоді я ще не знала, що в інших регіонах схожа ініціатива існує як окремий проєкт під назвою “Шкільний офіцер поліції”. На той момент я цим займалась на ентузіазмі. Мене підтримали колеги, між якими ми розподілили школи, де проводили роботу з дітьми. Однак такий графік дуже втомлював. Зміна на роботі, потім заняття у школі, потім декілька годин сну, нічна зміна. З нічної – на дві лекції в університеті, а після цього – організувати акцію донорства крові... Це виснажувало”, – розповідає Олена.

Втім, невдовзі проєкт “Шкільний офіцер поліції” було запущено, й керівник обрав Олену займатись цим напрямом.. З часом функції розширилися, з'явилися інші соціальні проєкти. Поступово в поліції сформувався окремий напрям – взаємодія з громадою на засадах партнерства. У 2017 році з ініціативи активістів спільно з поліцією було розпочато проєкт “Сусідська варта”.

“У цьому проєкті сусіди допомагали сусідам і водночас взаємодіяли з поліцейськими. Ми вирішували проблеми, які непокоїли громадян. Наприклад, з одного будинку ми постійно отримували виклики, що молодь розпиває алкогольні напої під вікнами і зчиняє галас. Спільно з місцевою владою ми встановили великий ліхтар у цьому місці, а поліцейські провели виховну роботу із студентами гуртожитку, який розташовано поблизу. Більше викликів із того будинку ми не отримували.

Взагалі, у межах проєкту сусіди знайомилися, підтримували один одного та допомагали стежити за квартирами у період чиєїсь відсутності. Були “дружинники”, які перевіряли, чи все добре у дворах, чи немає чужих, чи все гаразд з автомобілями. І все це в тісній співпраці з патрульними”, – розповідає Олена.

У 2017 році на Вінниччині трапилася біда, яка пролунала на всю Україну: вибухи на військовому полігоні в Калинівці. Кілька днів земля буквально здригалася під ногами, коли розривалися снаряди. “Мама, знаючи мій активний характер, зателефонувала і запитала: “Сподіваюся, ти не в Калинівці?!” Я її заспокоїла, що сиджу “на базі”, щоб вона не хвилювалася. А тим часом сама вже була там разом з волонтерами та евакуювала людей”, – розповідає Олена.

Дізнавшись тоді про вибухи, Олена одразу ж попросила дозволу в начальника поїхати на евакуацію. На місці була зібрана, діяла рішуче та швидко. Тим часом мама попросила допомогти знайомій людині вивезти лежачого хворого із села. І Олена з волонтерами відшукала чоловіка й організувала умови, щоб евакуювати його звідти.

“Коли ми працювали в Калинівці, мені дали каску. Я спочатку не зрозуміла, навіщо. Та коли після вибухової хвилі розлітались осколки, вони сипалися буквально на голову. Ми вмовляли людей полишити домівки. Мабуть, зіграло свою роль те, що я жінка, і їм було легше мені довіритись. У підсумку таки вдалося переконати людей тікати. Вони бра-

ли якісь речі, кішок, собак, і сідали в транспорт для евакуації”, – розповідає Олена.

Звичайно, в Калинівці Олені було страшно. Та, як вона каже, немає абсолютно безстрашних людей, є ті, хто розуміє, що ціль важливіша за страх і немає інших варіантів, аніж здолати його. “Було ще розуміння, що я тут не просто людина з вулиці, а поліцейська. І це мій обов’язок – допомогти”, – каже Олена.

Після волонтерства в Калинівці було багато важливого й цікавого: і навчальна поїздка в Америку, де дівчина була однією з 5 учасниць з України, і перемога в конкурсі “Жінка Вінниччини” в номінації “Безпека. Життя”, і волонтерство у сім’ях, які опинились у складних життєвих обставинах.

“Коли мене питають, чому я пішла в поліцію, я відповідаю: ви, мабуть, не повірите, але щоб допомагати людям. Вважаю, що правильна людина у неправильній ситуації може допомогти іншому знайти потрібний шлях чи вихід. І навіть “маленька” людина своїми щоденними справами може змінити великий світ. Усе починається з кожного з нас. Я вдячна поліції за можливість самореалізації. А ще за те, що вона подарувала мені надзвичайних друзів, – вони в мене найкращі”, – каже Олена.

Криворізька академія патрульної поліції,
заступник начальника, старший лейтенант поліції

**Юлія
Малахова**

У дитинстві Юля захоплювалась і футболом, і баскетболом, і спробувала свої сили, здається, у всіх можливих видах спорту, де була потрібна активність. Однак зупинилася на кіокушинкай-карате. Вже у 18 років мала чорний пояс і тренувала інших, – як малих дітей, так і старших за себе дорослих. Батьки дівчини були підприємцями, тому через їхню зайнятість вона більшість часу проводила з бабусею та дідусем. Дід, який під час війни був командиром розвідроты, власним прикладом показував Юлі, наскільки важливо бути дисциплінованою, дбати про своє здоров'я, берегти власні ресурси.

“Тож зарядка о 6-й ранку, біг, стрибки через стілець були обов'язковими. Дідусь навчив мене грамотно розподіляти власні сили. Навіть, якщо справа стосувалася прибирання, він пояснював, що тягати за собою велике відро з водою – важко, і слід пошукати інші способи, як організувати порядок і при цьому не витрачати зайві сили”, – розповідає Юля.

Не дивно, що це заклало фундамент характеру дівчини, а потім стало в нагоді у майбутній професії. Сила, витримка, аналітичні здібності знадобилися їй пізніше, коли вона прийшла в патрульну поліцію. А перед цим дівчина закінчила Європейський університет і за прикладом батьків стала приватним підприємцем. Через кілька років у країні почалася війна, яка спричинила великі зміни.

“Ці події почали переключати свідомість. Я бачила, як багато моїх колег-підприємців поїхали на схід України – хто у добровольчі батальйони, хто волонтером. Однак сім'ї свої вони залишали тут. Люди почувалися невпевнено й незахищено. Коли у 2015 році почалася рефор-

ма поліції, стало зрозуміло, що саме це може стати тим захистом, якого потребували люди і країна. Я подала заявку і пройшла конкурс, де на одне місце було 8 кандидатів”, – згадує Юля.

Більше того, у навчальному центрі її обрали командиром групи – однією з перших серед дівчат-курсанток. Досвід тренерства в карате, спортивний бекграунд і сильний характер сприяли тому, щоб такого командира сприйняли авторитетно. Цю роль вона виконувала сумлінно, і група закінчила навчання в повному складі – тоді як в інших групах студенти час від часу вибували.

Наступні два роки Юля керувала вже ротою поліцейських в Управлінні патрульної поліції Кривого Рогу – спочатку як заступник командира роти, а потім і як командир. Після реорганізації – коли управління зробили полком – Юлю призначили заступником командира роти. Фактично це було підвищення, адже довелося керувати удвічі більшим колективом, який налічував 100 службовців.

Страхів чи переживань, пов'язаних із роботою, у жінки не було. Єдине, що хвилювало, – щоб з особовим складом усе було гаразд. “Людина, яка має керівну посаду в поліції, переживає насамперед за особовий склад. Щоб із підлеглими все було в порядку, не було поранень чи інцидентів під час виконання службових обов'язків. По роботі доводиться мати справу з використанням зброї, з нестандартними ситуаціями, тож це велика відповідальність. Вдягаючи форму та заступаючи на зміну, я своїм прикладом вчу їх не пити каву десь на заправці, бо “втомився”, а працювати сумлінно всі 12 годин, – щоб твоя власна сім'я і сім'ї інших людей були в безпеці”, – каже Юля.

За перші ж два місяці служби під керівництвом Юлі криворізькі патрульні затримали людину, яку підозрювали в жорстокому вбивстві. Однак, цю ситуацію Юлія згадує з посмішкою, бо трапився казус. “Черговий забув зняти план перехоплення, який є обмеженим у часі, і на той момент уже був неактуальний. Нам же цю інформацію не передали, і ми влаштували шалене переслідування містом і за містом, наздоганяючи підозрюваного. Створили такі умови, що він був змушений зупинитися, і взяли його. Затримання проводила я з колегами. Це був шалений адреналін, ми тоді 16 годин провели на роботі, але втома не була виснажливою. Розуміння того, що людина скоїла злочин і її покарають завдяки нам, поліцейським, які добре зробили свою роботу, надихало”, – розповідає Юлія.

З часом служба в поліції зробила Юлю жорсткішим керівником – щонайменше в ухваленні рішень. Бо є так звані “непопулярні” рішення, які хоч і не подобаються більшості, є необхідними чи виправданими. Через підвищений рівень крадіжок улітку патрульним нема потреби брати службовий автомобіль, адже у пішому патрулюванні є шанси побачити більше і спостерігати краще. На авто зручніше, та хіба ж про комфорт мова? Або інша ситуація – отримання зброї. Рота, якою керувала Юлія, заходила в приміщення стройовим кроком, “коробочкою”, по одному. З одного боку, наче й не було потреби в такій “формалізації” події – це звичайна справа у поліцейських. “Колеги навіть ображались на мене. Але це було зроблено для того, щоб вони не бавились і не жартували. Отримання зброї – серйозна справа, і, на жаль, бувають випадки, коли під час отримання або здачі зброї через необережне поводження вона може вистрілити. Уже коли я йшла на іншу посаду, хлопці дякували мені, хоч спочатку і не розуміли, навіщо я так їх муштрую”, – розповідає Юлія.

З того досвіду вона винесла для себе просту істину: немає правильних чи неправильних рішень. Є ті, які ти ухвалюєш, і вони не завжди подобатимуться іншим.

Прослуживши в патрульній поліції три роки, Юля подалась на вакансію у Криворізьку академію патрульної поліції, яку тоді тільки запускали. Спершу працювала там на посаді начальника циклу, поєднуючи цю роботу з викладацькою. Читала різні дисципліни й намагалася все підкріплювати історіями з досвіду, практичними ситуаціями. На урочистому заході з нагоди прийняття присяги першими випускниками Академії отримала звання “Кращий викладач”.

“Хто вважає, що робота викладача – це тільки лекцію прочитати, помиляється. Щоразу різна аудиторія, різні слухачі. І кожного разу ти маєш донести інформацію, опрацювати її разом. Тут розвиватись і розвиватись”, – каже Юля.

Перший час їй було дуже важко пристосуватися до нових умов: служба на лінії й адміністративна робота дуже відрізняються. Складно було перейти на стандартний, однак новий для неї графік. Бо коли звик працювати 2 доби вдень, 2 доби в ніч, – організм не розуміє, як йому тепер спати. “Я ще довго перевіряла неіснуючий пістолет на стегні, бо коли ти поліцейський, підсвідомо так робиш. І довго не могла зняти з себе тактичну сумочку – бо звикла, що вона мені потрібна, – згадує Юля. Проте вона швидко адаптувалась, і сьогодні почувається на своєму місці. Знає все

про академію, навчальний процес, складнощі тих, хто тут навчається. Зараз в академії реорганізація – скоро це має бути ліцензований навчальний заклад, відповідно до змін у законі. Вона почала працювати тут, ще коли робочий штат був незаповнений. Сьогодні ж це навчальний заклад, де можуть одночасно вчитися 450 слухачів. При академії є сучасний гуртожиток з усім необхідним для комфортного проживання (але жорстку дисципліну ніхто не відміняв!). Завдяки міжнародним партнерам на території обладнали багато цікавинок, серед яких інтерактивне перехрестя, де майбутні поліцейські відпрацьовують практичні заняття з інсценування ДТП за участю справжніх автомобілів – щоб уже в робочих умовах не розгубились і діяли чітко та злагоджено.

Вільний час Юля проводить із коханим – він також поліцейський. Мають спільне захоплення – мотоцикли. Мотоцикл і дорога для Юлі – це час для себе, помріяти, подумати. І ремонтувати техніку також любить сама – і чим руки брудніші, тим краще. “Ще в патрульній поліції про мене знали: якщо якась дрібниця зламалася чи треба щось прикрутити – коли Малахова на зміні, то дзвонити їй. Спочатку дивувалися, бачачи дівчину з викруткою, а потім почали довіряти”, – розповідає Юля.

Сьогодні батьки Юлії надзвичайно горді за доньку. Мати від початку підтримала її в цьому, бо цілком розділяла ідею. Батько підтримав з часом, уже побачивши досягнення і зміни в житті Юлі. Коли ж вони отримали лист подяки від начальника Департаменту патрульної поліції Євгена Жукова, гордості за доньку не було меж.

Головне управління Державної служби з надзвичайних ситуацій у м. Києві, аварійно-рятувальний загін спеціального призначення, сержант служби цивільного захисту, старший водолаз

Оксана Чехместренко

Мабуть, усім відомо про першу жінку-космонавта. Оксана Чехмистренко ж – перша жінка-водолаз. Офіційно вона стала першою з жінок представницею цієї професії в Україні і навіть отримала відзнаку про це з рук голови Державної служби з надзвичайних ситуацій.

Як так сталося – їй дивно і самій. Адже життя Оксани – і професійне, й особисте – було насиченим та повним складнощів, проте жодного зв'язку з водою, а тим більше зануренням під воду, вона не планувала. “Хіба що дайвінг, на який ми з чоловіком тільки збирали гроші, щоб колись, можливо, спробувати”, – каже Оксана. Повороти долі справді бувають зовсім неочікувані. І, як вона вважає, мабуть, саме доля привела її до цієї роботи.

Оксана вже багато років киянка, хоч і народилась на західній Україні, а дитинство аж до закінчення школи провела на сході. “Я з дуже маленького села Кричка на Івано-Франківщині. Роботи там не було, тому чоловіки й жінки їздили на заробітки в Угорщину. А моя мама вирішила працювати дояркою. Тому ми переїхали в Станицю Луганську. У мамі з вітчимом було велике господарство – десятки корів, свиней, птиця. З цим усім поралась і я. Пам'ятаю, це було настільки важко й нестерпно, що одного разу мої сили просто скінчилися. Ми скирдували сіно, і коли приїхали додому його вивантажувати, я просто знепритомніла. Довго проспала після цього, відновлюючи сили. Думали, що зі мною буде геть зле, але я відновилася”.

Ця ситуація допомогла Оксані чітко зрозуміти, що жити в селі вона не хоче. Дівчина вирішила поїхати в місто і влаштувати своє життя інакше. Далі було навчання в Луганському коледжі економіки й торгівлі, а після його закінчення дівчина на один день потрапила в Київ. Цього дня вистачило, щоб зрозуміти – це її місто. Тож невдовзі переїхала в столицю остаточно.

Вийшла заміж, народила донечку Машу, якій уже тринадцять. Після чотирьох років шлюбу розлучилася з чоловіком. Він не працював і грав у комп'ютерні ігри. А після випадку домашнього насильства Оксана остаточно вирішила розлучитися. З цього моменту почалися її “пригоди” з роботою.

“Ким я тільки не працювала, щоб вижити в Києві. І бухгалтером, і офісним менеджером, і баристою в кав'ярні, – розповідає Оксана. – Був період, коли по буднях працювала на фірмі, а у вихідні продавчицею на ринку. Зрозумівши, що за день на ринку заробляю більше, ніж за тиждень у фірмі, залишилася на ринку. Там зустріла свого другого чоловіка, з яким згодом у нас з'явилося двоє синів”.

У декреті Оксана нудьгувала і шукала, чим би зайнятися. Варила мило, вишивала, пробувала різні хобі. Потім вирішила, що бігатиме. І почала тренуватися. І вже у 2017 році брала участь у забігах. Заходи були благодійні, з платною участю, але це не зупиняло, а навпаки, подобалось. На одному з таких заходів сталася доленосна зустріч Оксани. Змагання були

командні, і чоловічій команді не вистачало учасниць-жінок. Учасники запропонували цю роль Оксані. “Запросив мене Вова Сковородка – рятувальник, водолаз ДСНС. У команді було 4 пожежників, водолаз, і я – звичайна дівчина”, – сміється Оксана. Володимир пообіцяв, якщо виграють змагання, то дівчина в команді залишиться. Так і сталося. Оксана стала своєю. І коли на чергових престижних змаганнях вони разом посіли третє місце по Києву, Володимир сказав: “Та ти сильна! Можна брати на роботу”. Звісно, це був жарт, бо просто так водолазом не станеш. Тим більше жінці – в Україні на той час діяв закон про заборону деяких професій для жінок. Але щось у тому жарті Оксану зачепило, особливо, коли Володимир порадив пройти навчання на водолаза зі словами: “Колись же цей закон мусять скасувати”.

І Оксана місяць навчалась у Київській морській школі на водолаза. Якось потрапила до Володимира на судно, наслухалася різних історій про роботу. “Та я надзвичайно стресостійка, і, слухаючи їх, ще більше впевнилася: мене до цього тягне”.

І одного разу диво таки сталося: Володимир подзвонив і сказав, що заборонну постанову щодо жінок нарешті знято, “тож заповнюй анкету на роботу”.

Так жінка стала водолазом. Спершу робочі дні були наповнені навчанням, інструктажем, адаптацією. Потім розпочалася справжня робота. Колектив, у який потрапила Оксана, працює на Дніпрі та київських озерах. Основна робота – тренування

водолазних навичок, очистка дна акваторії, підйом транспорту з води, рятування та пошук потопельників. На жаль, врятувати вдається не завжди, буває, не встигають. Людина тоне за лічені хвилини, і хоч рятувальники виїжджають на виклик максимально швидко, часто на шляху трапляються перепони, як-от затори на дорогах чи небажання інших пропустити службове авто. Усе це забирає дорожочинний час. “У цій роботі мене шокує не стільки те, що ми дістаємо з-під води людей, які потонули, скільки необачність, через яку вони гинуть. Ми бачимо це щоразу, коли приїжджаємо працювати. Здавалося б, інформації про небезпеку купання в нетверезому стані достатньо, скільки попереджень, закликів. А люди все одно п’ють, ідуть у воду і тонуть”, – розповідає Оксана.

Вражає жінку і бездіяльність свідків, які бачать людей, що потребують допомоги. Хтось не розуміє, що людина справді тоне. Хтось просто знімає на телефон. А потрібно ж викликати терміново рятувальників. “Якось ми діставали потопельника. І так трапилося, що метрів за 300 від нас по воді людина почала тонути. А на березі дівчата дивляться і знімають відео. Ми ж нічого вдіяти не можемо – надто далеко. Навіть лайфгарди побачили не одразу. Врятували чоловіка медики, які були з нашою бригадою, відкачали його, поки їхала швидка”.

Але незважаючи на всі ці обставини, Оксана обожнює свою роботу. Каже, що намагається бути на рівні з чоловіками, не поступатися їм ні в чому. Навіть дрова для опалення, якщо потрібно колоти, коле.

Отримала право керування 24-метровим судном і керує, хоча автомобілем по місту їздити боїться.

“Якщо я цього хочу, то чому повинна зупинятися?! Не має значення, що я жінка і що цю професію у суспільстві вважають нежіночою. Може, я виконуватиму цю роботу краще за будь-якого чоловіка? Не важливо, це про водолаза чи якусь іншу професію. Дуже добре, що дія закону вже не обмежує жінок у їхньому виборі”, – каже Оксана.

Чоловік Оксани спершу неймовірно пишався дружиною. Потім хотів, щоб вона цю роботу покинула, бо розумів, наскільки це складно й небезпечно. Зараз уже звик і лише каже щоразу, як дружина йде на зміну: “Бережи себе”.

Управління дотримання прав людини Національної поліції України, начальник відділу моніторингу питань гендерної рівності та координації протидії домашньому насильству, капітан поліції

Олена Дашутіна

У теплу пору року колеги бачать Олену за кермом мотоцикла. Саме так вона їздить на роботу, бо це зручно, а може, й тому, що колись її батько казав, ніби це не жіноча справа. Тільки два роки тому, Олена закінчила автошколу, отримала права і, поборовши страхи, сіла на мотоцикл. Каже, що до цього її підштовхнули обставини: міст, через який вона мусила добиратися на роботу, закрили на ремонт, і дорога стала займати майже три години. З вікна автобуса вона дивилась на тих, хто їхав власним транспортом, і думала, як це зручно.

Мотоцикл подобався їй ще з дитинства. “Коли я була маленька, у нас був мотоцикл з коляскою. Батько саджав мене поперед себе, біля бензинового баку, і ми каталися. Коли я піросла, то просила його навчити мене їздити. Та він вважав це не жіночою справою. Він хотів, щоб я навчилася варити борщ і поратися по господарству. А я любила читати та малювати і не хотіла вчитися готувати та прибирати. Батько казав, як ти житимеш і який чоловік тебе вибере?” – згадує Олена.

А чоловік, який її “вибрав”, був схожих поглядів. Сім’ю вони створили рано – Олені було лише 18. Народили сина. Часу, щоб здобути вищу освіту, не було, проте нікого з рідних це не хвилювало: вважалося, що жіноча “місія” виконана. Після першого декрету Олена все ж отримала вищу освіту – економічну. Працювала в торгівлі, менеджером тощо. Згодом народилася донька, і з ініціативи чоловіка подружжя домовилось, що тепер у сім’ї працює чоловік, а дружина займатиметься вихованням дітей.

Втім, так було недовго: коли донька піросла, Олена вирішила піти на роботу. Рішення подати заявку в поліцію ухвалила зважено й самостійно. Чоловік від такої ідеї був не в захваті, проте коли анкету Олени відібрали для подальшого етапу, прийняв її рішення. Служба в поліції та життєва позиція жінки досі час від часу стає в сім’ї предметом дискусій і суперечок. Однак з роками подружжя навчилося знаходити порозуміння, поступатися один одному.

“До поліції запрошували саме жінок, наголошували на цьому. Я була у досить хорошій фізичній формі, тож подала анкету. Сумнівів чи страхів, здається, не було, – просто йшла вперед”, – розповідає Олена.

Пройшовши всі етапи відбору й завершивши навчання, Олена заступила до служби на лінії. До квадрату, який був закріплений за її екіпажем, входив історичний центр Києва – Поділ, Контрактова площа. Туристи, повні людей ресторани, і як наслідок, багато ситуацій, пов’язаних із порушенням громадського порядку або хуліганством. Свою роботу Олена сприймала цілком реалістично, без зайвих очікувань і тверезо оцінювала всі ризики. “Чи я чогось боялася? Ні. Насамперед, мені було цікаво. Коли отримуєш завдання на планшет, ніколи не знаєш, із ким доведеться мати справу, приїхавши на виклик. Потрібно завжди бути внутрішньо готовими, що спілкування зі спокійним на перший погляд водієм може набути ознак загрози, перерости в небезпеку. Підходячи до квартири за викликом з приводу до-

машнього насильства, так само не знаєш, що чекає за дверима. Проте я не боялася. Хотіла зрозуміти, як живуть інші. Кожен із нас перебуває в своєрідному інформаційному вакуумі, комфортній бульбашці, знаючи лише про власне оточення. Ситуації, які відкрились мені під час роботи в патрулі, показували: і так, виявляється, буває, так теж живуть. Нікого не засуджувала, просто констатувала”, – розповідає Олена.

З тієї роботи жінка винесла спостереження, про яке розповіла старшому синові: що б ти не робив у житті, – хороше чи погане, – завжди знайдеш одностумців. “У нас часто лякають дітей, що вони залишаться самі, якщо будуть погано поводитися. Я ж казала сину, – навіть якщо хтось вирішив жити в коробці, поруч із ним поселиться хтось інше. Тому ти ніколи не залишишся сам, у будь-якій справі будуть одностумці. Просто важливо розуміти свої цінності й обирати спосіб життя відповідно до них”, – пояснює Олена.

Син Олени зараз вчиться на програміста у Варшаві. У них дружні й теплі стосунки, син пишається, що мама – мотоциклістка. А десятирічна донька пишається, що мама працює поліцейською. “Навіть радиться зі мною як із поліцейською щодо якихось ситуацій у школі”, – каже Олена.

Під час роботи на лінії Олена часто відвідувала школи, щоб розповісти дітям про патрульних. Так вона невдовзі перейшла у пілотний проєкт “Шкільний офіцер поліції”. Фактично це вже була робота у відділі зв’язків із громадськістю. Через якийсь час жін-

ка зосередилася на роботі з протидії домашньому насильству. “Я потроху підключилася до пілотного проекту “Поліна”, допомагала відбирати людей, які будуть входити до груп реагування. Прийшла до цього завдяки попередньому досвіду роботи з дітьми у школах. Адже працюючи з дітьми, часто дізнавалася про ситуації з насильством у сім’ях”, – розповідає Олена.

У 2019 році жінці запропонували посаду в Управлінні дотримання прав людини Національної поліції. Питання гендерної рівності стали логічним продовженням роботи з домашнім насильством, оскільки це гендерно обумовлене явище. Постраждали від домашнього насильства звертаються до Олени і зараз – бувають скарги від громадян і громадських організацій, що поліція недостатньо реагувала на якісь ситуації чи діяла некоректно. Тоді відділ, яким керує Олена, проводить службові перевірки дій поліцейських на предмет порушень прав людини.

“Порушення прав людини дійсно трапляються, і ми повинні перевіряти факти, які маємо. На жаль, інколи наші колеги нехтують законом, щоб досягти своїх робочих цілей. Також буває, що поліцейський керується власними судженнями про виховання дітей. Наприклад, якщо він вважає припустимими фізичні покарання (а таке буває), то й приїхавши на виклик, може не сприйняти ситуацію серйозно, розтлумачивши її на власний розсуд”, – говорить Олена.

Звичайно, що така специфіка роботи створює певну напругу в спілкуванні з колегами з інших підрозді-

лів. Кому сподобається, коли їх перевіряють і знаходять ознаки неправомірних дій у роботі. Проте є встановлені законом речі щодо прав людини, і контроль має бути. У більшій мірі робота відділу все ж має превентивний характер – пояснити, попередити, щоб порушень було менше.

До всіх змін у житті Олена пристосовується з легкістю, бо має особливий погляд на це. “Я просто іду по життю. Що для когось складність чи труднощі, для мене просто шлях”, – каже вона. Тому питання про виклики у житті, про падіння та перемоги у її випадку можна вважати неактуальними: для неї життя – це шлях з усіма його етапами.

“А ще я зрозуміла, що людина в будь-якому віці може обирати собі нову роботу”, – каже Олена. Дивлячись на неї, деякі друзі надихаються і міняють сферу діяльності – ризикують, йдуть у дискомфорт, проте зважуються на щось нове.

“Я десь читала, що наша професійність вимірюється кількістю годин, які ти присвячуєш своїй справі. І щоб досягнути майстерності, потрібно 10 тисяч годин практики. На власному досвіді можу з цим погодитися. Так було і з мотоциклом, і з роботою в поліції. Згадую, що спочатку може бути і страшно, і дискомфортно. Але треба просто робити свою справу, і з часом професіоналізм прийде”, – каже вона.

Управління патрульної поліції в Луганській області,
старший інспектор пресслужби, старший лейтенант поліції

Катерина Листопад

Ніщо не віщувало Катерині майбутньої роботи в поліції. Вона жила в маленькому містечку Перевальськ Луганської області. Закінчила в Алчевську університет за спеціальністю “Фінанси”, проте неочікувано отримала роботу в місцевій комунальній газеті. Спочатку працювала коректором, а згодом уже і писала статті, фотографувала, займалася версткою.

“Мені завжди здавалося, що в маю математичний склад розуму, а тут виявилось, що непогано даю раду зі словами й текстами”, – каже Катерина.

Можливо, так тривало б і надалі... У 2014 році через загострену ситуацію в країні та військові дії, залишатись у місті було ризиковано. Редакція газети припинила свою роботу. Катерина з чоловіком поїхали в Київ – у столиці було де зупинитися й перечекати якийсь час.

“Саме в Києві я і побачила перших патрульних поліцейських. Вони були такі красиві, натхненні. Від них віяло змінами, був якийсь особливий настрій. Мені захотілося теж бути причетною до змін. Здається, якби була нагода потрапити до армії, я пішла б і туди. Але я вирішила взяти участь у відборі до поліції і подала заяву”, – розповідає Катерина.

Втім працювати (якщо візьмуть!) хотілося ближче до дому. Тому спочатку обрала Донецьку область, оскільки в Луганській вакансій не було. Але згодом

з’явилися, причому одразу в трьох містах – Северодонецьку, Лисичанську і Рубіжному. Це три міста-супутники, які найближче розташовані до її рідного Перевальська. Не вагаючись, подала анкети туди.

Причому, про свої наміри нічого не розповіла навіть чоловікові. Він дізнався лише тоді, коли Катерину відібрали і треба було їхати на навчання. Сварився, бо розумів, що з цією подією зміниться все їхнє життя. Сім’я тоді ще була на роздоріжжі: вони жили періодами то в Києві, то вдома у Перевальську. Остаточно залишити дім не наважувалися, бо ж там нажиті речі, господарство, та й сам будинок. Рішення переїхати назовсім було важким, але майбутня робота Катерини таки підштовхнула зробити цей крок.

“Спочатку чоловік не міг змиритися, що потрібно залишити власний будинок і переїхати. Але ми все зважили, зібрали речі і переїхали за один день, взявши стільки, скільки витримав автомобіль. Забрали з собою ще й собаку, який зараз живе з нами”, – розповідає Катерина.

Навчатися вона поїхала в Харків, де в університеті внутрішніх справ майбутні патрульні проходили 4-місячний курс. Оскільки це був перший такий набір, цей досвід був новим як для курсантів, так і для викладачів. За словами Катерини, навчання їй надзвичайно подобалося, оскільки було інтерактивним. “Я знала, що легко вчуся новому. Навіть складні чи дещо нудні дисципліни було цікаво слухати. Постійно обговорення, розбір ситуацій і прикладів, практичні

завдання. Дуже багато було навчання з тактики: як розпізнати небезпеку, як підходити до автомобіля, як поводитися з агресивно налаштованими людьми, тощо. Я все розуміла і запам'ятовувала з легкістю”, – згадує Катерина.

Складніше було з фізичною підготовкою. Перед початком навчання вона якось спробувала вдома відтиснутися від підлоги – сил вистачило тільки на один раз. “Чоловік сміявся: таких “віджимальщиків” у поліцейські не візьмуть. І почав мене готувати. Дуже йому вдячна за те, що тренував мене без поблажок, навчаючи правильній техніці. Після цього справи покращились”, – каже вона.

Втім, на навчанні у фізпідготовці все одно було нелегко – перша крепатура трималася близько двох тижнів, навіть поворухнутися було важко.

У травні 2016 року Катерина вперше заступила на лінію і пропрацювала там десь із півроку. “Це жвава й динамічна робота. Ти завжди у центрі подій, мусиш реагувати на виклики, допомагати людям. І нерідко майже одразу бачиш результат – це мені дуже подобалося”.

Ставши поліцейською, вона відчувала, що має відповідати цьому статусу, представляти Закон. І спочатку найскладніше було карати правопорушників. “Перший час мені було важко накладати штрафи. Ти начебто розумієш, що людина не скоїла нічого страшного, – так, невелике правопорушення. Прокручуєш у голові якісь виправдання, ставиш себе на її місце, розумієш, чому вона так зробила. Перші кілька епізодів

я не могла через це переступити. Ми обмежувалися усним попередженням і відпускали людей без постанови. Однак швидко прийшло розуміння, що Закон існує для того, щоб йому слідували всі без винятків. І порушувати правила, які створені для всіх, не можна – бо тоді всі почнуть робити те саме, дивлячись на інших. І навпаки, побачивши, що Закон діє, люди намагатимуться уникати правопорушень. Розуміння цього допомогло мені відкинути зайві сумніви та відчувати себе представником Закону”, – каже Катерина.

Через деякий час жінку запросили працювати в прес-службу управління патрульної поліції області, яке базувалось у Лисичанську. Вона не знала, чи зважитися на цей крок – робота здавалась надзвичайно відповідальною. Виявилось, що й це Катерині під силу: уже кілька років вона є пресофіцером.

“У цій роботі є певна динаміка. Я бачу, як працюють патрульні майже їхніми очима – коли передивляюся записи з боді-камер. Роблю матеріали про їхню роботу – тексти, відео, фоторепортажі. Спілкуюся з пресою, веду сторінки управління в соцмережах”, – розповідає вона.

До того ж, своєю працею Катерина розповідає іншим, з якою віддачею працюють патрульні. Нерідко значно більшою, ніж це передбачено їхніми обов’язками. “У Лисичанську якось трапилася ситуація, коли патрульні врятували дівчину, витягнувши її з річки.

Була зима, люті морози. Патрульну машину зупинив розгублений хлопець. Йому щойно зателефонувала дівчина і сказала, що стоїть на мосту та буде стрибати. Поліцейські патрулювали інший район, однак посадили хлопця в машину й негайно поїхали до вказаного мосту, що за містом. Патрульні хотіли відмовити дівчину від її наміру, проте вона стрибнула, щойно їх побачила. Довелося кидатися за нею у воду. Її витягли буквально за капюшон, який тільки й виднівся з-під води. Всі учасники подій потрапили до лікарні – зокрема й рятувальник-патрульний, який зліг із пневмонією”, – розповідає Катерина.

Таких історій немало, і по них добре видно, що людяність – це та якість, яка має бути у справжніх поліцейських. Екіпаж міг зробити вигляд, що не помітив хлопця, чи не зупинитись, і тим більше, не поїхати за межі району, який патрулював. І формально це не було би порушенням.

“Такі історії надихають. І збільшують довіру людей до нової поліції”, – каже Катерина.

Катерина впевнено відчуває себе на своїй посаді та має підтримку колег з інших регіонів. За її словами, прес-офіцери – це велика дружня команда, де всі допомагають один одному.

“Єдине, шкода, що пресслужби в поліції – це одна-дві людини, які працюють майже відокремлено. Хочеться розвитку кар’єри саме в своєму напрямі, реалізувати свої амбіції в межах власного підрозділу. Сподіваюся, колись це станеться”, – каже вона.

Мелітопольський відділ поліції Головного управління
Національної поліції в Запорізькій області, поліцейський
взводу №3 сектору реагування патрульної поліції,
капрал поліції

Наталія Білих

Історія Наталі – це історія про мрію. Мрію, котра протягом життя була неусвідомленою, а вже у зрілому віці стала явною.

За професією Наталя бухгалтер. Працювала в різних установах, спокійно собі жила з чоловіком та донькою-підлітком. “Мабуть, з нами дійсно щось стається ближче до 40 років. Може, це пошуки себе чи криза середнього віку, про яку багато розповідають”, – каже вона. Та її життя на цьому рубежі дійсно радикально змінилося. Вона стала поліцейською. І вдягнувши форму та отримавши бойову зброю, відчула себе потрібною, на своєму місці, і тепер несе це відчуття із собою щодня.

Та все це не відбулося за один день. Рішенню стати поліцейською передувала низка особливих подій. А опісля вже конкретні дії самої Наталії, її щоденна праця. Як вона каже, можливо, все почалося із захоплення бігом, що з’явилося у 37 років. “Я ніколи не бігала до цього, спортом серйозно не займалася. А тут стало цікаво, почала тренуватися. І коли отримала перші результати – друге місце серед 80 учасників забігу на 21,95 км – це додало мені неабияких сил і впевненості”, – розповідає Наталя.

Напівмарафон «Екіден-2018», що відбувся у Мелітополі, є досі однією з найприємніших згадок про власні досягнення. А по суті це перша в низці подальших перемог, які зумовили серйозні зміни в житті жінки.

На одному заході, де Наталя була присутня як член громадської організації, виступав представник На-

ціональної поліції. Він розповідав, що триває набір до лав нової поліції і всі охочі можуть подати документи.

“І хлопці, і дівчата, – так він сказав, і тоді мене це зачепило. Я ж теж можу, виходить? Це був ніби виклик, насамперед самій собі – я зможу!”, – розповідає Наталя.

Недовго думаючи, жінка зібрала потрібні документи і подала заявку. Це було найлегше. Далі було 7 непростих етапів відбору, серед яких тестування на знання законодавства, української мови й інших дисциплін, комісія зі здоров’я, перевірка фізичної підготовки та співбесіда. Крок за кроком Наталя пройшла всі етапи, а фізичну підготовку здала завдяки досить хорошій формі та впевненості, яку отримала після напівмарафону.

Та найважче виявилось на цілих шість місяців залишити сім’ю і поїхати на навчання в Київ, в Академію патрульної поліції. І якщо чоловік із донькою Наталю “відпустили”, то її власна мати не прийняла вибір доньки (не прийняла його й понині). Це було дуже важко. Місце, де жили та навчалися дівчата й хлопці різного віку, було режимним, із суворими умовами щодо дисципліни. Само по собі це було непросто, тому підтримка сім’ї була вкрай необхідна. “Чоловік мене підтримував завжди, у всьому. І в цій ситуації підтримав теж, хоча йому це давалося важко. У перші місяці навчання були моменти, коли рідні намагалися повернути Наталю

додому. “Ми не впораємось самі”, – в голосі чоловіка був розпач. А мати звинувачувала, що я покинула власну дитину. Таке боляче чути, бо це була, певною мірою, правда. Тим більше, що навчання потребувало великих фізичних і моральних зусиль. Якогось разу під час розмови рідні похвалилися, що варять борщ, – я зрозуміла, що вони впораються, все буде гаразд”, – розповідає Наталя.

Втім, що робити далі, було незрозуміло. Найближча робота, яку вона могла отримати, була в Запоріжжі – далеко від дому. І коли Наталі розповіли, що такі є одна вакансія у рідному Мелітополі, вона вхопилася за цю можливість щосили. Та потрібно було пройти ще один непростий шлях до успіху: вакансія була в Національній поліції, а не в патрульній. “Цього разу було легше, бо Кривий Ріг, де я мала вчитися, ближчий за Київ”, – посміхається Наталія.

Під час навчання вона була заступником командира групи. Це теж емоційно виснажувало, адже відповідальність за колектив постійно вимагала дисциплінованості, чітких і рішучих дій. Однак моментів, коли хотілося скласти руки та здатись, жінка не пригадує. Не всім подобалося таке серйозне ставлення Наталі, траплялися й конфлікти. Але отримавши такий досвід, вона вийшла із стін Академії сильною і впевненою. Після шести непростих і болючих та водночас важливих місяців навчання, Наталя повернулась у Мелітополь. Тут її чекав новий виклик: у конкурсі на цю єдину бажану вакансію брали участь ще 7 чоловіків. “Я особливо пишаюся фактом, що змогла перемогти в конкурсі, обійшовши сімох мужчин”, – каже Наталя.

Тож, отримавши посаду, жінка нарешті втілила свою мрію і стала поліцейською. Тепер вона капрал поліції, носить форму й пістолет. “Кажуть, вони мені дуже пасують”, – посміхається жінка.

Звичайно батьки, особливо мама, й досі дуже хвилюються через Наталину роботу. Перший час було складно спілкуватися з рідними. Мама просить стати, як раніше, “нормальною жінкою”. Бо служба – це важко й небезпечно. Наталія, попри все, намагається розуміти маму.

“У неї така ментальність, цінності. Вона просто вважає, що роль жінки має бути традиційною – турбота про сім’ю, випікання пиріжків тощо. А я вважаю, що нема таких професій, які б були тільки для чоловіка чи тільки для жінки. Це якраз і є гендерна рівність”.

Зараз Наталія успішно склала вступні іспити до Донецького юридичного інституту МВС України й зарахована на факультет “Правоохоронна діяльність”. Важливо знайти своє, вважає жінка й пригадує момент, який передував її поліцейській кар’єрі. Якось чоловік подарував їй швейну машину – щоб вона, можливо, знайшла себе у цій творчій справі. “Посивши постіль для доньки, я зрозуміла, що, певно, це вперше і востаннє. Шиття – не моє. ПМ і форма мені подобаються значно більше”.

Хмельницьке районне управління поліції Головного управління Національної поліції в Хмельницькій області, заступник начальника відділу поліції №3 – начальник сектору кримінальної поліції, майор поліції

Олена Козицька

Уже понад 15 років Олена працює в оточенні майже самих чоловіків. Її робота – це безпосередньо розкриття злочинів, зокрема й тяжких. Традиційно тут завжди було небагато жінок, адже робота фізично й емоційно важка. Фізично виснажує ненормований робочий графік і кількість завдань. Емоційно – самі події, які доводиться бачити, жорстокість, убивства. Однак цю професію Олена обрала свідомо. У сім'ї в дотичній сфері працює її мама – судово-медичним експертом. Саме мамин приклад яскраво показав, що жінка може виконувати будь-яку роботу – і важку, і нетипову, і ту, яку в суспільстві вважають “чоловічою”. Тож Олена здобула освіту в Київському університеті внутрішніх справ та Академії управління МВС України і почала працювати в управлінні карного розшуку в Хмельницької області.

“Свою роботу я розпочинала в управлінні карного розшуку, де була на той час єдиною дівчиною, атестованим співробітником, серед чоловіків. Та від них відчувала лише позитивне ставлення до себе”, – розповідає Олена.

З часом завдання ставали дедалі важчі й складніші, проте разом з ними дівчина здобувала і новий досвід. Якийсь час вона працювала в підрозділі, який тепер називається ювенальною превенцією, – займалася розшуком дітей, які зникли чи втекли з дому. Ситуації траплялися різні: інколи дитина губилася просто в парку на прогулянці, бо батьки недогледіли; інколи підліток тікав із дому свідомо й подорожував країною з далекобійниками. У цій роботі важливо діяти

оперативно, щоб уникнути негативних наслідків і знайти дитину якомога швидше. За кожною дитину, яку шукають, усе одно переживаєш. “Якось дівчинка втекла з дому боса і легко одягнена, а погода була холодна. Ми діяли максимально швидко, та пошуки зайняли три дні. Боялися, щоб з нею не сталося чогось поганого. Діти часто діють імпульсивно: посварилися з батьками і тікають з дому. Історія з дівчинкою закінчилася добре: її знайшли і повернули додому”, – розповідає Олена.

На роботі у цьому підрозділі їй подобалася і профілактична складова: лекції, зустрічі з дітьми та підлітками, вчителями й батьками. Це змога донести їм інформацію про ризики, запобігти діям потенційних “утікачів”, а також скоєння цими дітьми злочинів у майбутньому.

Згодом Олена повернулася до оперативної роботи, де працює і нині. Часом змінювалися назви посади, та суть була та сама: робота з розкриття злочинів. Три роки тому Олена очолила один із підрозділів у Хмельницькому відділі поліції, працівники якого одночасно займалися як розкриттям, так і розслідуванням злочинів. Цей проєкт, інноваційність якого полягала саме у поєднанні двох етапів – розслідування і розкриття – отримав назву «детективного», і місто Хмельницький стало єдиним обласним центром, у якому його було запроваджено. Олена відповідала за розкриття злочинів. “Багато що залежить від добре сформованого колективу. Для цього проєкту було відібрано найкращих людей, які спрацю-

валися разом. За три роки ми розкрили значну кількість злочинів, серед яких особливо жорстокі й резонансні. Робота була непроста, але цікава й насичена”, – каже Олена.

Для роботи “детектива” потрібен баланс аналітичних здібностей і правильно вибудована комунікація, яка має привести до довірливих стосунків.

“Коли ми розслідуємо злочин, потрібно встановити всі зв’язки, виділити певних людей, опитати їх, здобути інформацію для розкриття. Звичайно, це досить тонка робота. Тут дуже важлива грамотна комунікація, щоб не налякати людину, відчувати, як можна отримати інформацію від неї, встановити довірливі стосунки, уникнути вірогідного конфлікту тощо”, – пояснює Олена.

Саме так і розкрили резонансну дорожньо-транспортну пригоду, внаслідок якої загинуло двоє молодих людей. Слідством і розкриттям злочину займалися саме детективи на чолі з Оленою. Таксист, який перебував у стані наркотичного сп’яніння, здійснив наїзд на двох людей на пішохідному переході і зник. Після комплексу заходів було встановлено зв’язки чоловіка і особу дівчини, яка спілкувалася з таксистом останнім часом. Олена разом із колегами провели тактовну й тонку роботу, щоб дізнатися важливі факти про таксиста. Дівчина довго вагалася, не розповідаючи нічого. Од-

нак, врешті знайшлися аргументи, що переконали її допомогти слідству – і саме завдяки цьому було встановлено місце перебування злочинця. Злочин розкрили.

“Найважливіше було дібрати такі аргументи у спілкуванні, щоб вона погодилася надати нам потрібну інформацію. У цьому і полягала моя робота – переконати її”, – каже Олена.

Наразі проєкт закінчився, та робота із розкриття злочинів триває. Олена говорить, що втоми від роботи немає – бо вона їй подобається. “Що таке втома? Коли втома фізична, то поспиш, відпочинеш, і втома мине. А втома від роботи – це коли ти не любиш свою справу. Вважаю, що працювати можна лише доти, доки тобі подобається те, що ти робиш”, – каже Олена. А негативні емоції ефективно допомагають подолати четверо котів, які живуть у Олени та дарують їй гарний настрій.

Паралельно з практичною діяльністю, Олена захистила кандидатську дисертацію з криміналістики на тему “Розслідування викрадення мобільних телефонів”. У науковій роботі вона поєднала теоретичні знання з власним практичним досвідом.

А ще жінка вишиває. І якщо вишивання бісером – це суто технічна робота, то вишивання хрестиком для неї ще й можливість “перезавантажитися”. “Бувають моменти, коли думаєш над чимось, вагаєшся, яке прийняти рішення тощо. Вишивання хрестиком ставить думки на місце. Після цього народжуються ідеї, приходять рішення”, – каже Олена.

Міністерство внутрішніх справ, начальник відділу #6
управління організаційно-інформаційного супроводження
діяльності керівництва МВС Департаменту забезпечення
діяльності апарату МВС України, майор поліції

Ірина Зелена

Ірина Зелена розпочала свою правоохоронну кар'єру 13 років тому – в районному управлінні поліції. Сьогодні ж вона працює за низкою стратегічних напрямів в апараті Міністерства внутрішніх справ України. Озираючись на свій шлях, дівчина зауважує, що кожна наступна посада ставала складнішою і ширшою за функціоналом, а завдання все більш різноплановими.

“Я люблю багатозадачність. Мабуть, це така риса характеру чи темперамент. Коли сповільнюється темп – починаю сумувати. Звичайно, інколи бувають такі справи, для виконання яких потрібно перемагати себе. Та коли не хочеться щось виконувати, бо страшно чи нервово, – сприймаєш це як сигнал: значить, треба робити”, – розповідає Ірина.

Безперечно, звичка йти туди, де складно, приймати нові виклики і долати їх, сприяла побудові блискучої кар'єри у правоохоронних органах. Почавши свій шлях як інспектор із протидії домашньому насильству у Святошинському райуправлінні в Києві, тепер Ірина в команді, яка на державному рівні розбудовує гендерну політику в країні та задіяна в проектах із запобігання та протидії домашньому насильству, забезпечення гендерної рівності та моніторингу дотримання прав людини. Вона має також науковий ступінь кандидата юридичних наук – у 2015 році захистила дисертацію. Жінка згадує, що це був один із найважчих періодів у житті.

“Дисертація – це окремий період мого життя, який був чи не найскладнішим для мене. Я поєднувала

її написання з практичною роботою, працюючи в райуправлінні, і це виснажувало. Вдень ти на роботі, ввечері – пишеш дисертацію. І так чотири роки поспіль. Втім, це цікавий досвід, і, без зайвої скромності, певне досягнення. Шлях, який було важко подолати, але це вдалося. Думаю, наявність наукового ступеня відіграла свою позитивну роль у подальшій кар'єрі, бо доводилося проходити жорсткі відбори, і це було певною “зірочкою” в моєму досвіді. Окрім того, наукова діяльність змінює мислення. Теорія з практикою мають бути в синергії, як це і було в мене”, – розповідає Ірина.

Вибір майбутньої професії був недовгим і нескладним: як каже Ірина, все відбулося “за класикою жанру”. Прикладом цілеспрямованості стали батьки. Мати – лікар-педіатр – уже багато років керує медичним закладом і “горить” роботою, а батько – професор військової кафедри, військовослужбовець. З такими батьками було цілком природно обрати щось схоже. “Пам'ятаю, у дитинстві я більше часу проводила з мамою, а батько через військову службу нечасто мав змогу побути зі мною. І ось одного разу він прийшов забрати мене з дитячого садочка. Тато був одягнений у військову форму, на якій блищали золотистого кольору гудзики. На голові кашкет. Пригадую, всі діти захоплено на нього дивилися, а я неймовірно пишалася – це ж мій батько! Цей яскравий спогад у моєму серці донині. Думаю, це також вплинуло на моє бажання стати правоохоронцем”, – розповідає Ірина.

Про реформу Ірина також має що згадати. До розбудови нової патрульної поліції вона доклала чи-

мало зусиль і відчуває себе частиною “великої сім’ї патрульних поліцейських”. Це також певний період у біографії. Пропрацювавши чотири роки інспектором у районному управлінні, Ірина отримала запрошення в Департамент патрульної поліції. “Мені запропонували взяти участь у відборі на посаду тренера для майбутніх поліцейських. Успішно пройшовши його, якийсь час я викладала новим патрульним дисципліну “Адміністративна відповідальність та провадження у справах про адміністративні правопорушення”. Так доля пов’язала мене з патрульною поліцією. На початку літа 2015 року після випуску перших поліцейських я повернулась до роботи в районному управлінні. А у серпні того ж року зі мною зв’язалися і запропонували пройти відбір до команди Департаменту патрульної поліції. Я погодилася без вагань. Я була така натхненна, бо бачила, які мотивовані ті поліцейські, яких ми випустили”, – розповідає Ірина.

Відбір був багаторівневий, довелося проходити п’ять чи шість співбесід. Та як результат – її запросили у відділ професійної підготовки Департаменту патрульної поліції. А згодом запропонували очолити відділ адміністративної практики. Досвід, здобутий на цій посаді, жінка згадує як такий, що сформував її стиль як керівника і допоміг утвердитися в цій ролі. Адже Ірину запросили керувати уже сформованим, “спрацьованим” колективом фахівців. Довелося завойовувати їхню довіру, здобувати авторитет. Ірина вважає, що успіхові сприяло її бажання дослухатися до різних думок.

“Різні думки спонукають до ухвалення правильних рішень. Я завжди відкрита до колективу, їхніх ідей і також критики. Завдяки такій взаємодії ми побудували команду. Вони вчили мене бути керівником. До речі, мені щастить на людей в оточенні, на якій би посаді я не працювала”, – каже Ірина.

Департаменту патрульної поліції Ірина присвятила два роки. Тим часом розпочалося створення Академії патрульної поліції. Ірині запропонували очолити цей процес. І це було ще цікавіше – розбудовувати абсолютно нову державну установу. “Усе відбувалося дуже швидко. На початку сформували ключову команду: бухгалтерію, канцелярію, юристів, методистів тощо. Потім оголосили відбір на місце керівника, який досі на цій посаді. Завдяки зусиллям Департаменту патрульної поліції, підтримці Національної поліції, Міністерства внутрішніх справ та міжнародних партнерів вдалося розбудувати велику, міцну Академію, почавши лише із ідеї. І сьогодні це потужний заклад, який розширюється і навчає не тільки патрульних, а й інші підрозділи поліції. Дуже круто бачити розвиток тієї справи, яку ти починав”, – розповідає Ірина.

Тож коли жінку запросили до Міністерства внутрішніх справ, вона вже була достатньо підготованою для ще більш насиченої та відповідальної

роботи. Зараз Ірина очолює відділ організаційно-інформаційного супроводження діяльності керівництва МВС. За довгою назвою прихований по суті проєктний менеджмент у найширшому розумінні. Тут реалізують різноманітні проєкти. Наприклад, спільно з Національною поліцією та Харківським національним університетом внутрішніх справ розробили і запустили чат-бот #ДійПротиНасильства – інструмент, який надає найрізноманітнішу інформацію з протидії домашньому насильству. До всесвітньої акції “16 днів проти насильства” команда реалізувала низку заходів по всій Україні. Ця динамічна робота потребує великих зусиль та зосередженості. Але вона дуже подобається Ірині, бо за плечима жінки надзвичайно багатоманітний досвід. “Тут багато різнопланових завдань, і це захоплює!” – каже Ірина.

Ірина Зелена також доклала зусиль до створення Української асоціації представниць правоохоронних органів. “Це було доволі успішним рішенням – створити таку Асоціацію. І сьогодні вже є результат: це мережа класних представниць і представників правоохоронних органів, які мають чим поділитися один з одним. Специфіка правоохоронців у тому, що не всім зрозумілі їхні емоції. Люди в цій професії, особливо які працюють на лінії, відчувають постійний стрес. Вони його ховають, але він накопичується. Порівнюючи роботу у правоохоронних органах з іншими, розумієш – найкраще зрозуміти можуть тільки колеги. Тут, в Асоціації ми на одній хвили”, – каже Ірина.

Управління патрульної поліції в Сумській області,
заступник командира роти, старший лейтенант поліції

**Анна
Лемешко**

Сьогодні Анна – заступник командира роти, жінка, що керує більш ніж 50 людьми, – з посмішкою згадує свій перший день у поліції після присяги. “Ми були, як маленькі діти. Виходячи на лінію з напарником, взяли із собою великий рюкзак із книгами – наче до школи збиралися. У рюкзаку були кодекси, нормативно-правові документи на випадок, якщо потрібно буде щось згадати або уточнити”, – розповідає вона.

Відтоді минуло п’ять років. Тепер Анна – впевнена, вольова жінка, авторитет для патрульних своєї роти. Коли командир роти у відрядженні чи у відпустці, хлопці й дівчата (а дівчат тут лише п’ятеро) залишаються під наглядом саме Анни. Вона ж, виконуючи свою основну роботу в патрулі, також координує завдання інших патрульних. На особливі виклики – небезпечні чи нестандартні – виїжджає, щоб простежити й допомогти. Це відповідальна робота, де все потрібно тримати під контролем.

“Спочатку, може, й не дуже сприймали через те, що я жінка, – каже Анна. – Та я не відступала. Служба є служба. За конфлікти не чіпляюсь, переступаю через них і йду далі.

Якщо новенькі роблять помилки в роботі, після зміни їх чекає “розбір польотів”. Це потрібно робити із самого початку, бо якщо помилки не корегувати, не навчати людину цій роботі, потім буде складно зробити з неї «бойову одиницю». У неформальній обстановці, коли виїжджаємо разом на природу,

можна почути про себе якісь думки. “Ось я на Олександрівну ображався за те, що жорстко зі мною, – а зараз бачу, що то було не дарма”. Я не повинна нікому подобатися. Маю завдання, які потрібно виконувати”, – розповідає Анна.

Певна жорсткість була в характері Анни й раніше, однак з початком роботи в поліції проявилася більше, хоч і не одразу. З кожним новим епізодом, який траплявся на черговій зміні, приходило розуміння того, що пропускати все через себе не можна. А також розуміння своєї соціальної ролі – поліцейської. Бувало різне. І евакуація людей під час пожежі, і неадекватний п’яний чоловік, що тримав у страху весь будинок, бігаючи із сокирою по під’їздах, і ситуації домашнього насильства.

“Пам’ятаю, як їздили з колегами в Харків підвищувати кваліфікацію. Поверталися додому на тролейбусі. Раптом сталося жакхливе. Від’їжджаючи від зупинки, водій тролейбуса не помітив, що у пасажирки застрягла нога у дверях. І він потягнув її за собою. Здійнявся крик, тролейбус зупинили, жінці відірвало ногу. Ми з дівчатами кинулися до неї, щоб допомогти. Наклали їй джгут ременем, розмовляли, не даючи знепритомніти. Дуже багато крові вона втратила. Я тоді вперше побачила, як виглядають людські кістки. Коли приїхала швидка й усе закінчилось, я ніби отямилася. Зрозуміла, що робила все автоматично. Подумала тоді, що не знаю, як поводитися б, якби не була поліцейською”, – розповідає Анна.

Вона каже, що та історія вплинула на неї якимось особливим чином. Опісля вона вже не боялася по-

дібних ситуацій і абстрагувалася, коли бачила щось схоже. Єдине, з чим важко давати раду в роботі й нині – це ДТП із жертвами. І ще одна річ, до якої Анна так і не звикла, – бачити, як малих дітей або літніх людей ображають їхні ж рідні.

Пригадує хлопчика, якого вони з патрулем та рятувальниками визволяли із зачиненої кімнати в гуртожитку: мати лишила дитину саму о другій годині дня, а до ночі так і не повернулася. Хлопчик плакав аж до знесилення, коли сусіди викликали поліцію. Щоб відімкнути двері, знадобилася допомога працівників ДСНС. “Я не уявляла, що буду так реагувати на старших людей і дітей, яких ображають”, – мало не зі слезами каже Анна.

Попри все, роботу свою вона любить – і це саме те слово, яке сповна окреслює її ставлення до служби. Перед тим, як піти в поліцію, Анна мала непогану кар’єру в ресторанному бізнесі – почавши офіціанткою, стала спершу адміністраторкою нічного клубу, а згодом директоркою мережевого фастфуду. Заробляла непогано. Однак до роботи в поліції її тягнуло ще з дитинства. Не дарма вона здобула саме юридичну освіту. Тому під час реформи, коли оголосили набір, – зрозуміла, що це її шанс.

“Незважаючи на стреси та різні ситуації, я люблю цю роботу. Коли закордоном бачу поліцейських, спостерігаю за ними особливо уважно: як вони одягнені, що роблять, як поведуться. І навіть у вихідний, щойно чую спецсигнали, одразу напружуюсь: що трапилося, де?”

Вдома не ділюся зайвими подробицями з роботи, – а навіщо? Наша робота – це великий ризик. Іноді звичайний нібито виклик може закінчитися непередбачувано. Проте я чудово розумію, що ми, патрульні, як служба – дуже важливі.

Ми приїжджаємо на виклик першими, і саме від нас багато що залежить. Часом саме патрульні можуть запобігти правопорушенню, не довести ситуацію до критичної. Буває, потрібно діяти миттєво, “по гарячих слідах”. Я усвідомлюю цю відповідальність і прагну, щоб інші патрульні розуміли це також. Щоб ми діяли як один злагоджений організм”, – розповідає Анна.

Проте, не зважаючи на серйозну роботу й відповідальну посаду, Анна залишається жінкою. Вона вже три роки займається полденсом. Це різновид фітнесу, який поєднує танець із гімнастичними вправами на жердині. Тут потрібна сила, витримка, терпіння, наполегливість. Для Анни це спорт, який допомагає завжди підтримувати себе у формі.

Любить свого кота. “Кота мені подарували хлопці з нашої роти. Я тоді була у відпустці. Вони зняли його з дерева – врятували. Дзвонить мені командир та й каже: «Ми тут тобі кота веземо». «Та не хочу я кота!» – відповідаю. «Хочеш, ти просто ще не знаєш про це». Так мені його і подарували”, – каже Анна. Спершу ми оголошення викладали в соціальні мережі – раптом він просто загубився. Але за кілька днів я зрозуміла, що це кошеня дійсно моє. Так він зі мною і залишився”, – згадує Анна.

Менеджерка проекту Ради Європи в Україні

Ольга Деркач

Обираючи майбутню професію, Ольга не сумнівалася, що вона буде пов'язана з філологією або перекладацькою діяльністю. А у найсміливіших мріях взагалі бачила себе дипломатом. Та доля вирішила інакше. Попри золоту медаль і хист до навчання, у рік випуску зі школи вступити на омріяну спеціальність не вдалося. Через зміни в законодавстві саме того року в усіх вишах було лише два-три бюджетні місця і надзвичайно великий конкурс на них. А через те, що змоги оплачувати навчання та проживання в Києві у батьків Ольги не було, усі разом вирішили: дівчина стане прикордонницею. Шанси вступити до Національної академії прикордонної служби в рідному Хмельницькому були високими, адже дівчат набирали лише на початку вересня.

І вже за чотири роки Ольга мала червоний диплом та перше місце роботи – за розподілом вона потрапила в пункт пропуску “Мамалига” у Чернівецькій області. З цього і почалася її 18-річна кар'єра в прикордонній службі.

“Це був мій перший досвід: робота з паспортами, виявлення підроблених документів, пропуск людей і транспортних засобів через кордон. Невдовзі я стала старшою зміни. У зміні працювало близько 20 осіб, майже всі – чоловіки, набагато старші за мене. Під час навчання в академії я бачила всі паспорти світу, але мої колеги були настільки професійні з практичної точки зору, що підробки просто відчували. Втім, я дуже швидко прилаштувалась, вчилася й адаптувалась серед колег, бо вони бачили мою наполегливість”, – розповідає Ольга.

Про те, що доля привела її до прикордонної служби, Ольга не жалкує. Місця, де вона служила, посади, які займала, люди, з якими мала справу по роботі, – усе в

сукупності дало досвід, дуже близький до омріяного дипломатичного.

“Десь після року служби мене перевели на кордон із Польщею. Там я працювала в пункті пропуску “Краковець” у спільному підрозділі з поляками. Це був консультаційний пункт, основні завдання – вирішення нестандартних чи конфліктних ситуацій. Через пункт пропуску рухалося багато туристів, тож окрім безпосередньої роботи з вирішення конфліктів, була постійна практика розмовної англійської. Як і польської, бо ми багато спілкувалися з колегами”, – розповідає Ольга.

Згодом до знання англійської і польської додалися французька й німецька. Але основною рушійною силою, мабуть, стала все ж таки англійська, мова міжнародного спілкування. Бо завдяки їй одним із наступних місць служби став міжнародний аеропорт “Бориспіль”, де відбулася знакова для Ольги зустріч із майбутнім начальником, який керував Управлінням міжнародного співробітництва.

Та перед цим був період дуже рутинної роботи в Білгород-Дністровському. Служба є служба, але Ольга розуміла, що розвитку на цій посаді не буде. Її мрією був Київ, проте змоги туди потрапити вона не бачила. Коли перший п'ятирічний контракт добігав кінця, Ольга вже майже опустила руки. Як один із варіантів розглядала полишити прикордонну службу назавсім. Проте вирішила спочатку піти в ад'юнктуру й написати кандидатську дисертацію. Коли не пройшла конкурс, залишившись єдиною з 14 людей, кого не взяли далі, – впала у відчай.

“З 14 осіб взяли 13, і єдиною, кому відмовили, була я. Не знаю, чому. Побачивши список без свого імені, я в роздумах ішла коридором і зустріла начальника управління ка-

дрів. У відчаї висловила йому все, що думала: ось Ви всюди виступаєте з промовами, що Вам потрібні люди нової формації... Я саме така, а Ви мені відмовляєте! Несподівано він відповів – зачекай-но. Кудись відійшов. І за кілька місяців мені запропонували посаду в аеропорту “Бориспіль”, – розповідає Ольга.

Майже здійснивши мрію, адже Київ був уже значно ближче, Ольга працювала в аеропорту. Тут було багато делегацій, які потребували супроводу, а інколи й послуг перекладача. Одного разу начальник управління міжнародного співробітництва проводжав німецького генерала на літак і на цій зустрічі знадобився перекладач. Покликали Ольгу. Начальнику настільки сподобалася її робота – як дівчина при перекладі змогла зберегти позитивну, добру атмосферу з ноткою гумору, – що він запропонував їй роботу в своєму управлінні.

Наступні десять років Ольга присвятила службі в управлінні міжнародного співробітництва. Саме тут вона набула досвіду, дуже близького до дипломатії. “Я виконувала перекладацьку роботу, згодом працювала у відділі протокового забезпечення, а також у відділі співпраці з міжнародними організаціями. Це була дуже цікава робота, на якій я отримала розвиток дипломатичних навичок, навчилася бути посередником і медіатором під час важливих міжнародних переговорів. Попри те, що фактично ми були прикордонниками, це дійсно була дипломатія. Тут, окрім мов, потрібно знати етикет, правильну побудову розмови, розуміти “червоні лінії” – теми, яких треба уникати під час перемовин, та бути експертом з прикордонних питань”, – пояснює Ольга.

Незабутнім був досвід роботи у відділі, який працював із країнами СНД – Молдовою, Білоруссю, а потім і з Ро-

сійською Федерацією. Співробітництво з Росією було складним, адже на фоні подій 2013-2014 років відносини загострювалися. Тому дипломатична обізнаність і професіоналізм були вкрай важливими.

Одним із найяскравіших спогадів того періоду для Ольги залишається запрошення на зустріч із Президентом Туреччини Раджепом Тайїпом Ердоганом, де близько 50 іноземних делегацій завітали у його офіційну резиденцію.

Та після 10 років в управлінні міжнародного співробітництва, Ольга відчула бажання рухатися далі. “Коли ти стільки часу віддано працюєш, а в резюме фактично лише одне місце роботи – прикордонна служба, – хочеться чогось іншого”, – каже Ольга.

Опинившись у середовищі міжнародних партнерів, ознайомившись ближче з міжнародними організаціями та їхньою роботою, жінка змінила напрям діяльності. Тепер вона менеджерка проєкту Ради Європи – відомої в усьому світі міжнародної організації, яка ратує за права людини та підтримує їх на законодавчому рівні.

“Довелося пройти багато співбесід у різні організації, перше ніж я отримала цю роботу. Це новий для мене досвід, було багато вражень від конкурсів та інтерв'ю. Сьогодні ж я впевнено можу сказати, що мій досвід у державному секторі, міжнародному співробітництві та кандидатська з державного управління, є дуже ефективними в новій роботі. Я знаю, як працює наше законодавство, як влаштований державний сектор, які є перепони чи бюрократичні проблеми. Це дуже допомагає на нинішній посаді”, – каже Ольга.

Сьогодні вона веде спільний проєкт Ради Європи та Європейського Союзу разом із Міністерством юстиції України. Це багаторівнева робота, мета якої підвищити розуміння й дотримання прав людини у державі, приведення законодавства у відповідність до стандартів Ради Європи, та багато інших компонентів.

Окрім цього, Ольга є членкинею правління Української асоціації представниць правоохоронних органів. “Я дуже радію, що була серед тих небагатьох, хто вирішив втілити міжнародний досвід і створити таку потужну організацію. Участь у ній дає мені насолоду від оточення сильних жінок і чоловіків. Це дуже цікаві люди, які мають мотивацію, мету, можуть поділитися досвідом з іншими”, – каже Ольга.

Зараз вона готова стати однією з менторок у програмі наставництва, яку планують втілити в Асоціації. Досвідчені, сильні й мотивовані люди зможуть стати менторами для тих, кому потрібен обмін досвідом і натхненням.

“У прикордонній службі я однією з перших працювала над питанням гендерної рівності. Навіть була радницею Голови ДПСУ з гендерної політики. Тож не дивно, що зараз я продовжую підтримувати цю політику в УАППО. Вдячна прикордонній службі, бо саме там сформувався мій характер. І незважаючи на те, були провали чи успіхи, я винесла урок: інколи треба зробити крок назад, а потім два вперед”, – каже Ольга.

Департамент патрульної поліції, старший інспектор з особливих доручень відділу запобігання корупції, старший лейтенант поліції

Ніна Лаврук

Ніна з дитинства мріяла стати правоохоронцем. А найбільше хотіла бути слідчим. Проте через скрутне матеріальне становище про навчання у профільному ВНЗ довелося забути. Батьки не змогли б оплачувати навчання та проживання в Одесі, тож Ніна вступила до педагогічного вишу в Умані. Після університету три роки працювала вчителькою. Дівчині ця робота дуже подобалася. Але невдовзі доля таки привела її до дитячої мрії – у поліцію.

Роботу в школі Ніна досі згадує з теплом. Вона викладала географію і була педагогом-організатором. До того ж, талановитим. Їй легко вдавалося придумати конкурс чи змагання, залучити до події не тільки учнів, а й учителів. Це було цікаво й весело. Ще під час навчання як майбутній географ вона об'їздила майже всю Україну. Побачивши безліч гарних місць, надихнулася красою різних областей та регіонів і перенесла це натхнення на роботу в школі. Одним із найбільш яскравих заходів, які Ніна проводила в школі, були туристичні змагання для вчителів. “Це були три доби, які ми разом з іншими вчителями провели в лісі. Ночували в наметах, їжу готували на вогнищі, проводили різноманітні конкурси – шукали заховані предмети тощо”, – розповідає Ніна.

Таких згадок про шкільний період у неї залишилось багато, проте щойно дівчина почула про набір у патрульну поліцію, щось усередині стрепенулося: ось вона, мрія дитинства! Тож із легким серцем подала заявку і поступово, етап за етапом, пройшла відбір у конкурсі до патрульної поліції Миколаєва.

“Під час навчання у тренувальному центрі ми отримували теоретичні знання, а розуміння, як усе це виглядатиме на практиці, ще не було. Перші дні та місяці нової роботи відкривали мені багато нового. Бувало дійсно небезпечно. Одного разу отримали виклик, що виявлено “підозрілу особу з предметом, схожим на пістолет”. Двома екіпажами ми поїхали відпрацьовувати завдання. На місці дійсно був чоловік із пістолетом. Понад те, він вистрелив і поранив мого колегу. Ця ситуація змусила переосмислити ледь не все життя – його швидкоплинність, загрози, ризики, і те, що його дійсно треба цінувати. Після того випадку ми з колегами потоваришували, стали уважнішими, підстраховували і берегли один одного”, – розповідає Ніна.

Три роки дівчина пропрацювала на лінії. Ніхто не знав, що завдяки досвіду роботи в школі дівчина добре працює з паперами, документами і комп'ютером. Та коли дізналися, заступник командира роти запропонував їй перейти у відділ моніторингу. Виявилось, вона чудово впоралася з цим завданням. Відповідальна й уважна, вона була залучена до перевірок, де поліцейські могли порушувати свої функції, виходити за межі своїх повноважень. “Ро-

бота стосувалася виявлення таких фактів, які призводили до службових перевірок. Найцікавіше для мене було моніторити соціальні мережі та медіа на предмет критичних публікацій, які підривають авторитет патрульної поліції”, – розповідає Ніна.

За рік на цій посаді дівчину перевели до Києва, у Департамент патрульної поліції. Там вона продовжила виконувати свої функції, аж до моменту, поки її знов не перевели у новостворений відділ запобігання корупції. Обов'язки, які вона виконує тут, схожі на ті, що вона мала на попередній роботі. Адже головна мета цієї роботи – боротьба з проявами корупції у поліції, формування та підтримання позитивного іміджу поліції у суспільстві.

“Вважаю цю роботу дуже важливою тому, що йдеться саме про імідж патрульної поліції. Вкрай потрібно, щоб у суспільстві поліцейських сприймали з довірою, бо нова поліція формувалася як така, що взаємодіє з громадою на позиції довіри. Прояви корупції негативно впливають на імідж, тому наша функція – виявляти їх та реагувати”, – каже Ніна.

Службу в поліції дівчина вважає певним викликом у своєму житті, який вона прийняла, і гідно йде цим шляхом. “Патрульна поліція – велика частина мого життя, і стала я такою, якою є зараз, завдяки шляху, який пройшла на роботі, – завдяки знанням, подіям, досвіду і людям, котрих зустрічала упродовж своєї кар’єри”, – каже Ніна.

Про Нінину службу в поліції мріяла не тільки сама дівчина, але і її батько. На жаль, він не дізнався, що мрія збулася – помер 13 років тому. Проте дівчина знає, що він би нею пишався. Також вона вдячна мамі за любов і підтримку в усьому.

“Хоч мама не має впливових зв’язків та нічого не знає про правоохоронну систему, підтримує мене. Може, це й на краще, адже всього потрібно досягати власними силами”, – вважає Ніна.

Призначення на посаду в Департаменті патрульної поліції вона сприйняла як справжню перемогу. Поки що не будує глобальних планів щодо кар’єри, а просто працює. Вбирає новий досвід, багато вчиться. Не пропускає жодної нагоди підвищити свої професійні знання, тому бере участь у всіх можливих заходах і тренінгах. А організаторський талент нікуди не подівся. За потреби, дівчина із задоволенням проведе будь-який конкурс у поліції, – якщо буде нагода.

Управління патрульної поліції у Вінницькій області,
начальник відділу кадрового забезпечення,
майор поліції

Анна Маніна

Це сьогодні Анна Маніна – керівниця, авторитетна вольова жінка та фахівчиня, котра формує кадровий потенціал поліції в регіоні. А майже 17 років тому вона починала як рядовий міліціонер. З роками, здобуваючи досвід і кілька вищих освіт, зростала як спеціаліст і просувалася по службі. Нині ж, після року роботи на посаді виконувачки обов’язків начальника відділу кадрів кадрового забезпечення обласного управління, Анна очолила відділ.

Зараз жінка є авторитетом і на роботі, і у власній сім’ї, яка складається лише з мужчин – чоловіка та двох синів, яким 8 і 12 років.

Тепер навіть смішно згадувати, що колись її перші спроби потрапити на навчання до Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого були провальними. Першого разу дівчина не пройшла відбір через вагу, якої “не вистачило”, адже Анна була дуже мініатюрною. Наступного року, під час другої спроби, їй не вдалося скласти іспит. Щоб не гаяти часу, Анна вступила до Вінницького коледжу бізнесу й отримала там базову вищу освіту. Та бажання служити в правоохоронних органах не зникло. Ще в дитинстві дівчина казала подругам, що працюватиме в міліції. На запитання “навіщо?” відповідала, що хоче змінювати світ. Бажання було настільки чітким і сильним, що вже згодом Анна сама собі кинула виклик – попри все стати міліціонером. Запалу додало те, що хлопець, із яким вона тоді зустрічалася, сказав: “Хіба ти не розумієш, що в цю систему неможливо потрапити без знайомств?”.

“Ці слова мене дуже зачепили, – розповідає Анна. – У мене справді не було знайомих правоохоронців. Ані

в мене, ані в моїх батьків. Батьки взагалі були шоковані моїм вибором професії, проте прийняли його – за що я їм дуже вдячна. Тож захотілося довести всім – і тодішньому хлопцю, і самій собі, що я здатна стати міліціонером”.

Третя спроба виявилася вдалою. У 2001 році Анна почала працювати в структурі МВС за вільним наймом, а за два роки – пройшла атестацію. Невдовзі зустріла коханого. Коли постало питання про одруження, із чоловіком була серйозна розмова. Чи приймає він її вибір? Чи готовий одружитися і жити з жінкою-міліціонером? Чи розуміє, що це буде непросто?

“Чоловік запевнив мене, що свідомий усіх ризиків і підтримуватиме в усьому. І це справді так уже багато років. Окрім того, мене підтримують сини. Якось я прийшла втомлена з роботи, старший син підігрів мені вечерю, а я його питаю, що там з уроками. І він розважливо так каже: «Мамо, ти спершу повечеряй, відпочинь, а потім уже будемо про уроки»”.

Чоловіки у сім’ї намагаються оберігати спокій дружини та мами. Адже це вкрай важливо – нейтралізувати стресовий вплив робочих буднів удома. І саме вони завжди її підтримують. “Пам’ятаю, перед реформою у 2015 році через втому, а може, і якесь розчарування (це була чергова реформа МВС, в яку мало хто вірив), переді мною постало питання – залишитися в органах чи піти. Ми говорили зі старшим сином про це, я ділилася сумнівами. Йому тоді було років 8, але він дуже дорослий як на свої роки.

Пам'ятаю, він сказав: “Роби те, чого хоче твоя душа”. Це допомогло мені визначитись. Я залишилася”.

Робота в системі МВС є достатньо стресовою, на думку Анни. І не кожна людина зможе стати її ланкою. “Зараз, працюючи начальником відділу кадрів, я маю різноманітний досвід спілкування з людьми. Часом достатньо кількох хвилин, щоб зрозуміти – залишиться людина в структурі чи це не її. І це не залежить від статі. Потрібне розуміння специфіки роботи, жорстких правил, яких необхідно дотримуватися. Тут немає нежіночих завдань. Якщо треба працювати вночі або добу на виборах, мушиш це робити. Ті, хто це розуміють, залишаються в професії надовго”.

Анна говорить це з власного досвіду. Адже, працюючи на лінії, їй неодноразово доводилося виїжджати на виклики вночі. Бувало так, що колеги забирали її з дому посеред ночі, тож потрібно було за лічені хвилини зібратися на виїзд. “Звісно, це стрес, коли спиш, аж раптом будить чоловік – Аню, вставай, за тобою приїхали. Дзвонили вони попередньо, а ми не почули, – уже не має значення, потрібно їхати негайно”.

Єдине, що тривожить Анну в плані гендерної “різниці” на роботі – це питання з бронежилетами та формою. Наразі при їх виготовленні не враховують особливості жіночої фігури, пояснює поліцейська. Тож жінки вимушені підганяти форму під себе. А вкрай важкі бронежилети часто не підходять жінкам із пишними формами. У лавах поліції сподіваються, що це питання вирішать на законодавчому рівні.

Незважаючи на виснажливість, стресовість своєї роботи, Анна бачить себе тут і надалі. Є речі, які важливі

особистісно. Це той внесок, який робить кожен поліцейський у розвиток всієї системи, для захисту й безпеки країни.

“У мене є історія, яку я переповідаю всім, хто проходить відбір до лав поліції, і яку я сама згадую з великим теплом. На початку кар’єри якийсь час я працювала у приймальні нашого генерала – люди не епатажної та строкої. Це було і поважно, і хвилює. Для нас, правоохоронців, субординація – це святе. Одного разу на прийом до генерала одночасно прийшли його перший заступник і рядовий міліціонер. Відповідно до субординації я доповіла генералу телефоном: на вас очікує ваш заступник, а також рядовий такий-то. Чую у слухавці: зайти до мене! Заходжу до кабінету, і генерал питає: розумієш, що ти щойно зробила?! А я стою розгублена і справді не розумію, що не так... А генерал відповідає – і я пам’ятаю його відповідь, неначе це було вчора. “Дивися: мій заступник приходить до мене щодня і може побачити мене в будь-який час. А що сталося у рядового, раз він прийшов на прийом одразу до генерала?! Певно щось дійсно важливе! Тому хай заступник почекає”. І наказав провести у кабінет рядового”.

Анна каже, що той момент проілюстрував: на якій би посаді ти не був, треба залишатися людиною.

“Я вірю на 1000%, що жінки повинні бути в цій системі. Разом із нами чоловіки стають стриманішими, в чомусь ми навіть надихаємо їх. Але

це не означає, що жінка демонструє свою слабкість. Гендерних привілеїв не має бути. Якщо ти жінка і працюєш у поліції, маєш усвідомлювати свою роль, особливості роботи. І немає різниці—чи чоловік, чи жінка заступає працювати, наприклад, добу на виборах. Не повинно бути відмовок про дітей, сім’ю. Я сама дружина, я теж народжувала, мої діти потребували уваги, коли хворіли. Але це не має суперечити робочим обов’язкам”, — вважає Анна.

Втім, бувають моменти, коли здається, що більше не витримаєш напруження. Так було під час реформи. Жінка каже, що це була вже 4-та реформа на її очах, тож в її успіх мало хто вірив. Тоді, розчарована і втомлена, вона навіть написала рапорт.

“Дуже важким емоційно й фізично виснажливим був період набору до лав нової поліції—три місяці майже без сну та відпочинку. Але керівництво мій рапорт не узгодило, його порвали. Ми все ж таки здолали цей період, хоча було вкрай складно”.

Слід уміти відволікатися від втоми й навантажень. Анна каже, що у цьому їй допомагає навчання чомусь новому. Це стимулює її, дає сили для нових досягнень. А відпочиває вона зазвичай із книгою: любить вірші Цветаєвої, читає книжки з популярної психології та художню літературу.

Донецький юридичний інститут МВС України,
помічник ректора з гендерних питань

Ольга Светлічна

На роботу до правоохоронних органів Ольга потрапила у 23 роки, й одразу на високу та досить нетипову посаду. Завдяки вищій юридичній освіті й цілеспрямованості дівчина успішно пройшла конкурс і стала Уповноваженою Голови Національної поліції України з прав людини.

“Я народилась у Маріуполі, але все життя прожила в Запоріжжі. Коли почалась війна і Маріуполь обстріляли, коли я побачила, як гинуть наші воїни, то відчула себе потрібною в рідному місті. Зрозуміла, що хочу бути там і захищати права місцевих людей, тож негайно переїхала. Мій шлях почався з безоплатної правової допомоги, а згодом я отримала омріяну посаду в поліції”, – розповідає Ольга.

Втім, відчуття захвату, з яким дівчина поїхала на роботу в Маріуполь, швидко змінилося розпачем. Потрапивши до майже повністю чоловічого колективу, Ольга відчула холодне ставлення й неприйняття. Молода, недосвідчена, проте амбіційна і впевнена у важливості своєї роботи, вона опинилася серед старших чоловіків, офіцерів, які пройшли “і вогонь і воду”. “Моя посада передбачала автономність. Працюючи в управлінні, я була підвітна лише Голові Національної поліції. Тому я відчувала себе “чужою серед своїх”. Певно, вони сприймали мене як зовнішню загрозу, думаючи, що я тут, аби контролювати та звітувати про їхні помилки”, – розповідає Ольга.

До того ж, ніхто не розумів, що саме збирається захищати ця молода дівчинка – якісь абстрактні “права людини”. Це був лише початок роботи в цьому напрямі, зміни, які принесла реформа. Ользі дуже запам’ятався день, коли її офіційно представляли на посаді. Урочиста подія відбувалась у великій залі, де зібралися співробітники управління, майбутні колеги. У натовпі не було помітно жінок – здавалося, там лише чоловіки. Ольга вийшла з вітальним словом і, розпочавши свій виступ, одразу відчула певну поблажливість і нерозуміння.

“Стоячи перед офіцерами, які зовсім нещодавно бачили смерть і війну, я помічала їхні скептичні посмішки. Моя промова була немов у рожевих окулярах – я розповідала про права людини та необхідність їх захищати. І бачила, що мене не сприймають, навіть насміхаються. Проте саме в той момент я зрозуміла, що говорити потрібно голосно і діяти впевнено. Я змушу себе поважати. Я прийшла, щоб змінити ситуацію. Моя робота важлива тому, що мир можливий лише за поваги до прав людини”, – розповідає Ольга.

З перших днів дівчина почала проявляти жорсткість у роботі, одразу здобувши повагу одиниць, і, як сама каже, ненависть більшості. “Та поки мене ненавиділи, я любила кожного чоловіка та жінку, кожну людину. І щоранку вставала з любов’ю, щоб

іти і працювати”. Упевнитися в правильності своїх рішень їй допоміг новий генерал, який прийшов на посаду. Трапляються в житті такі люди, поряд з якими ми змінюємося на краще, зростаємо, стаємо сильнішими. Він сприйняв її як хоч і молоду, проте активну й рішучу та здатну на великі зміни людину. Тому підтримував усі ідеї. І саме за його підтримки Ольга реалізувала десятки міжнародних проєктів із захисту прав людини. Серед них інклюзивний проєкт, у результаті якого побудували перший доступний відділок поліції.

“Цей проєкт особливий, бо вперше головною ініціаторкою та менеджеркою була не я, а керівник Центрального відділу поліції. Це означало, що коло однодумців, натхнених правами людини, розширилося. Мене почули”, – згадує вона. Також залишився в серці проєкт зі створення “шкільних просторів безпеки”.

“Ми отримали неймовірні результати. Діти, які росли на Донбасі та нещодавно бачили, що конфлікти вирішуються силою і зброєю, вчилися робити це інакше – мирно”, – каже Ольга.

Але знаковим для себе Ольга вважає проєкт, присвячений жінкам. На цій посаді він був останнім.

“Як і більшість проєктів, ми організували його за підтримки ПРООН і назвали “Жінки в поліції заради миру”. Пів року збирали історії жінок-правоохоронниць з Донбасу, щоб видати однією книжкою та розповсюдити серед інших жінок. Це мав бути приклад для всіх, як бути сильною. Надихати, мотивувати через власний досвід. Також створили найрізноманітнішу брендовану продукцію та сувеніри, щоб кампанія була якомога ширша і зацікавила багатьох”, – розповідає Ольга.

Залишивши цю посаду, дівчина деякий час працювала з ПРООН над розробкою стратегії взаємодії поліції та організацій громадянського суспільства. Наразі це чинний документ, яким користуються в роботі.

“Коли я отримала запрошення від ректора Донецького юридичного інституту Сергія Вітвіцького стати його помічницею з гендерних питань, не сумнівалася жодної хвилини. Я вже відчувала силу й натхнення мотивувати інших людей, а з досвіду роботи в поліції знала, що пан Вітвіцький – це той офіцер, із яким варто це робити пліч-о-пліч. І ось я тут – за покликом серця”, – каже Ольга. Зараз інститут є для Ольги місцем, де втілюються

її мрії щодо гендерної рівності. Вона щодня бачить вмотивовану молодь, яка готова слухати і втілювати ці ідеї. І, пригадуючи свій перший день у поліції, коли не побачила жіночих обличь, Ольга щаслива, що сьогодні може розповісти про низку кадрових рішень стосовно жінок. У регіонах, у столиці, на рядових посадах і на керівних, – з’являється все більше жінок. І коли у кримінальній поліції заступником начальника управління стає жінка – чого ніколи не було раніше, – хіба ж це не перемога?

“Я завжди була рішучою та сміливою. Хіба що в дитинстві боялася темряви. Та мій дідусь, якого я вважаю своїм духовним наставником, якось відчинив вікно і сказав: “Бачиш, як сяє місто? Воно тебе любить. Ти не маєш нічого боятися”. І я пам’ятаю, як він підтримував мене, вчив, передавав свої цінності. І сформував своєрідну ауру – що я маю гордо носити прізвище Светлічна, бо це прізвище гідного офіцера тоді ще міліції – мого діда. Тому те, чим я займаюся зараз, – думаю, повністю виправдовує дідові очікування”, – каже Ольга.

Тетяна Щерба

Управління дотримання прав людини Національної поліції України, старший інспектор з особливих доручень відділу уповноважених із контролю за дотриманням прав людини в поліцейській діяльності, старший лейтенант поліції

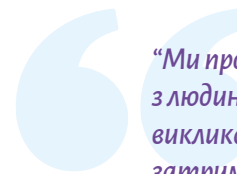

Коли Тетяні, тоді ще звичайній патрульній поліцейській, запропонували посаду в Управлінні забезпечення прав людини, вона навряд чи бачила себе у цій ролі. Так само, вона не здогадувалася, що на роботі їй доведеться відстоювати не тільки права інших, а й власні.

Та спершу у 2015 році Тетяна вирішила подати заявку до патрульної поліції, адже мала юридичну освіту. “Я гостро відчувала несправедливість, хотілося допомагати людям, бути корисною. Водночас я не вірила, що до поліції можна потрапити без грошей і зв’язків. Проте мені вдалося. І потім мені дуже не подобалося чути, коли про когось говорили, що людина отримала на посаду за гроші”, – розповідає Тетяна.

Вона з гордістю вдягла форму. І відчула, як змінюються і її внутрішній світ, і характер. Тетяна ставала рішучою, наполегливою, а почуття справедливості ще більше загострилося.

Робота в патрулі їй дуже подобалася. Тому, коли начальник рекомендував їй посаду в Управлінні з дотримання прав людини, це було неочікувано. Змінювати роботу жінка не хотіла і спробувала відмовитися, але її направили на навчання – курс із підготовки, який тривав місяць у Києві. Після навчання вона отримала посаду старшого інспектора з особливих доручень у відділі з дотримання прав людини. Ця робота відрізнялася від того, що було в патрульній поліції, адже окрім іншого, доводилося мати справи зі скаргами на колег-поліцейських. Природно, це не викликало дружніх проявів з їхнього боку.

“Ми проводили перевірки, як поводитися з людиною під час затримання, чи вчасно викликали захисника, чи роз’яснили затриманому його права. Про все це мали доповідати далі. На першій же нараді, де я мала доповідати про свою роботу, я зауважила, що доволі тільки чоловіки. Я почала говорити, і раптом мене перебиває начальник ГУНП. Я йому одразу ж сказала: ви чому мене перебиваєте? Чи ви забули ієрархію? Я виступаю тут за дорученням Голови Національної поліції і маю доповідь за результатами своєї роботи. Усі завмерли, але потім уже ніхто ніколи мене не перебивав”, – розповідає Тетяна.

Вона каже, що спершу близько до серця приймала ворожість колег. Висвітлюючи діяльність свого управління у Фейсбуці, постійно бачила негативні коментарі, які вони залишали під дописами. Ніхто з них не розумів специфіки роботи, як і, власне, що це таке – права людини.

“Поліцейські мають діяти строго відповідно до чинного законодавства, не порушуючи прав людини. Коли до нас звертаються громадяни зі скаргами, ми проводимо службові розслідування. Якось у Фейсбуці я натрапила на допис, у якому жінка скаржилася на дії поліцейських. Вона писала, що її квартиру обікрали і вона звернулася по допомогу до поліції. Поліцейські сказали, що почали розслідування і попросили ключ від квартири, щоб “влаштувати засідку” для крадіїв. Невдовзі жінка зрозуміла, що відбувається щось не те, і попросила повернути ключ. Прийшовши до квартири,

побачила, що з неї винесли геть усе: і крани з ванної кімнати, і побутові пристрої... Під час розслідування цього епізоду з'ясувалося, що поліцейські навіть не відкрили кримінальну справу за фактом крадіжки. І діяли не за законом. За результатами перевірок і службового розслідування, покарали 9 людей, – починаючи від чергового, який приймав виклик, і до начальника відділу, чиї підлеглі вчинили такі неправомірні дії”, – розповідає Тетяна.

Звісно, така робота не сприяє дружнім відносинам із колегами з інших управлінь – особливо, коли трапляються покарання за перевищення службових обов'язків чи порушення прав людини. Через це Тетяна постійно працює під певним тиском, розуміючи специфіку своєї ролі. Усвідомлення важливості своєї роботи надає їй впевненості, що це все правильно. Головне – діяти за законом.

Професійні знання і досвід допомогли відновити справедливість, коли її власні права почали порушувати. “Тут або працювати, або дітей виховувати”, – такий дискримінаційний вислів почула від одного з начальників Тетяна, коли не змогла приїхати в Київ на нараду, оскільки обидві її дитини хворіли. “У мене тоді чотири рази не приймали лікарняний лист. Раз за разом я мусила щось переробляти, постійно з'являлися якісь додаткові коментарі й зауваження. Тоді я просто відправила лікарняний, на якому були вже всі можливі печатки й підписи, рекомендованим листом. Не прийняти його вже не могли. Але мені це запам'ятали”, – розповідає Тетяна.

Наприкінці листопада 2019 року відбувалася реорганізація управління, де працювала жінка. Воно змінювало назву, а працівники повинні були пройти атестацію, щоб залишитись, підпасти під скорочення, або перевестись на іншу – нижчу посаду. Комуś не пощастило – і люди потрапили під скорочення. У Тетяни теж з'явилися “перспективи” поповнити їх ряди. На атестаційній комісії в лютому 2020 року їй ще раз нагадали: у поліції “або службу нести, або з дітьми сидіти”.

“На комісії було 8 чи 9 керівників, усі чоловіки. Мені одразу озвучили, що 26 перевірок за 5 років – це мало. Я нагадала, що ці перевірки є результатом за неповний рік, оскільки доти чотири роки я була у декретній відпустці. Потім мене запитали про рівень зарплати. І прокоментували, що я її “не відпрацьовую”. Коли я повідомила комісії, що хочу працювати лише на своєму місці, мені пообіцяли “зробити все, щоб ти тут не працювала”, – згадує Тетяна.

Далі був період надзвичайної емоційної напруги. На Тетяну тиснули, – прямо, через колег, через чоловіка. Але вона твердо вирішила відстояти свої права. Бо почувалася під захистом Закону. Жінка, яка виховує дітей, має право на лікарняні, не може бути звільнена чи скорочена, має право на першочергове призначення на посаду до досягнення дитиною 3-річного віку. Це прописано в законі. Тож здаватись вона не збиралася. Емоційно такий стрес дався їй дуже важко. Однак зробив сильнішою. Тетяна каже,

що ситуація показала і справжнє ставлення людей до неї. Доки була ймовірність, що її таки скоротять – деякі колеги навіть не віталися. У підсумку Тетяна довела своє право на збереження посади в новоствореному управлінні і залишилась.

Ситуація, через яку вона була змушена пройти, суттєво додала жінці впевненості, зокрема й у тому, що Закон понад усе. Окрім прав людини, Тетяна працює також і у сфері протидії домашньому насильству. Це профілактична робота, співпраця з громадськими організаціями, проведення тематичних подій тощо. І тут Тетяна також має що сказати жінкам, своїм прикладом показуючи, що домашнє насильство терпіти не можна. Вона пішла від першого чоловіка, з яким пережила усі види домашнього насильства – фізичне, емоційне, економічне. Вона знає, що тепер сказати жінкам, які почувуються жертвами. Даючи інтерв'ю, вона більше не соромиться зізнаватися, що сама пройшла через це.

“Якщо раніше я вагалася, чи потрібно про таке говорити, сьогодні точно знаю, що потрібно! Цей болючий досвід не робить жінку слабкою, а навпаки – загартовує. Потрібно знайти в собі сили розірвати коло насильства. Не боятися взяти на себе відповідальність, адже тільки сама людина може керувати власним життям”, – каже Тетяна.

Зараз поліцейська активно працює на своїй посаді, постійно залучена до тематичних заходів і завжди відкрита до тих, хто потребує допомоги.

Академія патрульної поліції, начальник методичного
відділення, підполковник поліції

Світлана Шутенко

За освітою Світлана – педагог, юрист. Після закінчення філологічного факультету Державного педагогічного інституту імені М.П. Драгоманова, щонайменше перші 5 років повинна була працювати у школі вчителем української мови. Але життя внесло свої корективи. Школу, в яку мала направлення, закрили на ремонт. Так Світлана опинилась у спеціалізованій школі № 92 імені Івана Франка. “Це був надзвичайний досвід! Чудовий колектив, прекрасні колеги, поради які із вдячністю згадую досі. Мої перші учні – 11-й клас. Ми разом з ними вчилися і дорослішали”, – розповідає Світлана.

Одного разу їй запропонували провести заняття з ділової української мови та риторики для курсантів Національної академії внутрішніх справ. Мабуть, цей момент і став початком змін у кар’єрі Світлани, спрямувавши її у правоохоронну діяльність. Проте однострій з’явився в гардеробі жінки лише через два роки.

“Досі пам’ятаю день, коли присвоїли перше звання. Погони старшого лейтенанта міліції мені вручала унікальна людина – генерал-лейтенант внутрішньої служби Петро Михайленко, видатний науковець і педагог”, – каже Світлана.

Національній академії внутрішніх справ Світлана присвятила 23 роки. Спершу працювала викладачем кафедри юридичного документознавства, потім стала заступником начальника

юридичного ліцею імені Ярослав Кондратьєва при Національній академії внутрішніх справ. Це був особливий період становлення – і як педагога, і як офіцера. “Для мене викладацька робота – це не лише власне процес викладання, а й менторство, обмін знаннями. Не просто монолог викладача з аудиторією, а вирощування знань. Аудиторія була різна: і школярі, які приходили на підготовчі курси, і ліцеїсти, і курсанти, і досвідчені працівники правоохоронних органів, і навіть іноземні студенти, які навчалися в Академії. Це неймовірний життєвий досвід!” – ділиться жінка.

Працюючи в Академії, Світлана отримала другу освіту за спеціальністю “Правознавство”, адже перебування серед майбутніх правоохоронців вимагало й власної обізнаності у законодавстві. Проте, залишилися і нереалізовані проекти – так і не дописала дисертацію, і не здобула науковий ступінь. Але, за словами жінки, все ще попереду.

Здавалося, що все відбувається за планом: чудовий колектив, авторитет серед колег та курсантів, стабільність і впевненість у майбутньому. Аж ось 2017 рік і неочікувана пропозиція від керівника Нацполудолучитись до створення нової державної установи – Академії патрульної поліції. “Спершу були сумніви. Страшно було залишитись поза системою, де пропрацювала не один рік. Не було жодного уявлення, як і що це буде? А раптом не вдасться? Колеги, рідні та друзі також реагували неоднозначно: “чудова пропозиція”, “ти йдеш в нікуди!”, “навіщо тобі це?”

Проте вибір усе ж було зроблено на користь ново-

го досвіду. І Світлана стала однією з п'яти людей, з котрих і розпочалась діяльність Академії. Знову вир подій. Терміни запуску Академії були мінімальні, тож новоствореній команді довелося дуже швидко пристосовуватись і фактично з нуля створювати навчальний заклад. Усі відчували величезну відповідальність за свою роботу. А робота була різною: відбір персоналу, підготовка організаційних документів, складання робочих планів, навчальних програм, підготовка навчальних матеріалів. І все це за відсутності власного приміщення, персоналу, методичного забезпечення.

“То був якийсь фантастичний обмін знаннями, досвідом, підходами до роботи, енергією”, – каже Світлана.

Сьогодні Академія – це сучасний інноваційний заклад із підготовки поліцейських, а також платформа для розвитку, здобуття нових знань і досвіду. Нині Світлана очолює методичне відділення Академії і, крім основної роботи, відповідає за дотримання гендерної рівності.

Це багатокомпонентна праця – створення Стратегії дотримання гендерної рівності в Академії, проведення тренінгів для слухачів і працівників, зустрічі з міжнародними колегами, внесення гендерного компоненту в навчальні програми.

“Гендерна рівність – це не про те, кого в Академії більше – хлопців чи дівчат, – а про те, що і жінки, і чоловіки є рівними у своїх правах та обов’язках і можуть бути задіяні в будь-яких професіях та спеціалізаціях. Рівний доступ і рівні права – це важлива потреба, яка вимагає розв’язання на державному рівні. Доведеться ще немало попрацювати, аби змінити ставлення до гендерного питання в нашому суспільстві”, – каже Світлана.

Сьогодні Світлана з упевненістю може сказати, що їй пощастило, адже поряд завжди були і є люди, які можуть навчити, допомогти, надихнути рухатись уперед, зупинити, порадити та підтримати у складні хвилини, розділити радість і горе. Завжди з величезною повагою та вдячністю вона згадує своїх батьків, друзів, педагогів, наставників і колег. “Роби те, що тебе надихає, і тобі не буде про що шкодувати у майбутньому”, – таким кредом керується жінка.

Світлана сподівається, що, можливо, за прикладом матері її донька Владислава чи син Назар захочуть продовжити цей шлях і поповнять ряди правоохоронців. Щонайменше, завдяки мамі вони вже переконалися, що можна бути успішним у цій сфері.

Головний оперативно-розшуковий відділ
Донецького прикордонного загону, старший офіцер
(оперує повноваженнями) відділу кримінального аналізу та
інформаційно-аналітичного забезпечення,
старший лейтенант

Вікторія Плошенко

Вікторія Плошенко – прикордонниця, працює в Маріуполі. У свої 24 роки вже має офіцерське звання – старший лейтенант. Шлях до цього омріяного статусу був непростим. “Домашня дівчинка”, яка ніколи в житті не була далеко від батьків, раптом обрала для себе професію у прикордонній службі, а згодом поїхала навчатися за 700 кілометрів від дому – з Дніпра у Хмельницький.

“Усе почалося ще в 11 класі, – розповідає Вікторія. – Якось у школу приходили офіцери-прикордонники з профорієнтаційною роботою. Мене зацікавило те, про що вони розповідали і захотілося потрапити на навчання в єдину в Україні Академію прикордонної служби. Тому десь після Нового року, коли ще залишалося кілька місяців до випускного зі школи, я почала збирати необхідні документи та готуватися до вступу”, – розповідає Вікторія.

Дівчина каже, що рідні, особливо мама, були шоковані, і навіть намагалися відмовити дівчину від такої “нежіночої” професії. Але вона вирішила все твердо і діяла дуже самостійно. Такою мотивованою дівчина була ще й через приклад старшого брата, який працював у поліції. “Це не було в мене мрією дитинства. Я просто бачила результат братової роботи, як батьки реагують на це. Вони ним пишалися. Можливо, це спонукало мене піти схожим шляхом. До того ж, я хотіла таким чином подякувати їм. Вони ростили, виховували мене, і, мабуть, настав момент показати їм, що я вже доросла і далі можу сама”, – розповідає вона.

Підтримав Вікторію тоді лише батько: він не тільки зрозумів її вибір, а й підтримав морально. Саме він повірив у доньку, хоча інші родичі були збентежені, дізнавшись про плани дівчини пов’язати своє життя з погонями.

Тож батькова підтримка, безумовно, надала впевненості рухатись далі.

Підготовка до вступу полягала не тільки у зборі документів – потрібно було пройти певну кількість медичних комісій, психологічних тестів тощо. Вікторія каже, що була в непоганій фізичній формі, але щоби покращити її, почала тренуватися ретельніше. Влітку 2013 року Вікторія успішно вступила до Академії, пройшовши конкурс, у якому на одне місце претендувало 9 абітурієнтів.

“Не знаю, чим керувалися батьки, коли назвали мене Вікторією, – посміхається дівчина, – та я пройшла конкурс і вступила до Академії. Уже через пів року моя мама була в паніці через події, які відбувалися в країні. Вона дуже боялася, що нас, курсантів, відправлять у зону АТО. Але цього не сталося, наступні чотири роки я провела в Академії”.

Цей період був складний, але сьогодні дівчина розчулюється аж до сліз, згадуючи про нього. Складними були навантаження: навчання починалось із шиккування на вулиці та зарядки і закінчувалося не раніше 7-ї вечора. Упродовж дня курсанти відвідували пари з різних дисциплін, тренувалися, стріляли зі зброї. Тактичні заняття відбувалися за будь-якої погоди – і в дощ, і в мороз. Втім, сьогодні це згадується хоч і як найскладніше, проте водночас найприємніше з періоду навчання.

“Це був наче виклик самій собі – перемагати себе, робити складне. Сумую за тим часом. Справа в тому, що ми з одногрупниками були в таких умовах, коли загострюються відчуття, – і це нас єднало. Мені дуже подобалась атмосфера – атмосфера спорідненості, коли один за од-

ного “горою”. Ми ділили одну цукерку на всіх, захищали один одного перед керівництвом”, - згадує Вікторія.

Дівчина випустилася з Академії у 2017 році. І за розподілом потрапила до Івано-Франківська – містечка, у якому не було “знайомих знайомих”, не кажучи вже про друзів. Потрібно було облаштувати побут – знайти квартиру, сплачувати оренду. А також адаптуватися на службі. Спочатку дівчина губилася, не знала, які завдання виконувати. Але за кілька місяців втягнулася, і стало легше. Згодом дівчину перевели до Чернівців. Цю службу вона згадує як справжню “школу життя”, – бо це була робота у “контрабандно активному регіоні”. Тут доводилося мати справи з нелегальними мігрантами, контрабандою тovarів, цигарок, наркотиків. “Після цього мені вже нічого не було страшно”, – каже Вікторія.

Згодом дівчина побачила вільну посаду в Маріуполі – і поїхала працювати туди. Головна мотивація змінити місце роботи була в тому, щоби бути поближче до дому, до батьків. Адже попри все, Вікторія залишилась тією ж “домашньою” і понад усе прагнула опинитися біля мами. “Ще під час навчання в Академії було дуже складно перебувати так далеко від батьків. Я приїжджала додому дуже рідко, раз на кілька місяців. І завжди це найчуттєвіші спогади: обійми батьків, мами, її ніжність. Коли я почала працювати, ситуація змінилася не дуже – зараз я можу приїхати двічі на рік, розділивши 30 діб відпустки”, – пояснює Вікторія.

Наразі Вікторія працює в зоні ООС, до якої належить Маріуполь. Її робота не підлягає розголошенню, дівчина виконує завдання, про які не можна розповідати на широкий загал. Переважно це робота, яка потребує пам’я-

ті, уваги й аналітичних здібностей. Свій подальший розвиток Вікторія бачить саме у прикордонній службі, але впевнена, що це не єдине, чим вона має займатися. Її позиція – розвиватися всебічно. Вважаючи себе творчою людиною, вона пише пісні, співає їх, грає на гітарі. Цікавиться б’юті-сферою і мріє стати ... трихологом.

“Дуже люблю волосся. Коли воно красиве, доглянуте і здорове. Мрію вивчити трихологію, щоб допомагати, насамперед рідним і знайомим, доглядати за волоссям”, – каже Вікторія.

Звісно, це у вільний від роботи час. Прикордонниця каже, що армія є дуже специфічною зоною діяльності, вона забирає багато часу та зусиль. Однак зациклюватися лише на цьому не можна, бо “дівчинка має залишатися дівчинкою”. “Нераціонально використаний час – це погано. Служба забирає багато часу, тож іди, працюй, отримуй нові посади й звання, але залишайся собою. Дівчинкою, яка прагне бути творчою, вродливою та доглянутою”, – каже Вікторія.

Наразі кількість жінок і чоловіків на службі навколо неї збалансована, але деякі стереотипи щодо жінок Вікторія все ж помічає. Та каже, що потенціал – це річ, притаманна і тим, і іншим. У жінок він надзвичайно потужний.

“Біля себе я бачу приклади жінок, які досягають великих результатів у роботі і у житті, і своїм прикладом заряджають інших”, – говорить вона.

Міністерство внутрішніх справ, головний спеціаліст
відділу #6 управління організаційно-інформаційного
супроводження діяльності керівництва МВС Департаменту
забезпечення діяльності апарату МВС України

Катерина Лишневська

Катерина Лишневська розповідає, що до роботи в поліції ніколи не вважала себе людиною, схильною до дисципліни та підпорядкування системі. Навпаки, була творчою і прагнула свободи у самовираженні.

Працювала журналісткою, займалася тайським боксом – і це їй подобалося та підходило. Попри те, що спорт – це нібито про дисципліну, втім, тренер з такою іноді дратувався від неслухняності дівчини на тренуваннях і карав її з напарницею “планками на кулаках”. Дівчата хоч і тренувалися старанно, проте зі сміхом і жартами, “зриваючи” процес.

За кілька років виявилось, що за потреби дівчина чудово може підпорядковуватися та працювати за чітким розкладом. Зараз Катерина працює над стратегічними напрямками в МВС. А доти кілька років працювала у патрульній поліції та отримала дуже цікавий для себе досвід. Причому, вона зовсім не планувала, що так станеться. Сьогодні згадує, що подала заявку на відбір до поліції з цікавості. Хотіла перевірити, чи справді у лави нових поліцейських беруть людей з-поза системи. І чи дійсно все прозоро.

Власне, і в Київ дівчина приїхала, не плануючи цього. З Луганська, де у 2014 році було неспокійно, довелося виїжджати раптово і швидко. “Їхала до Києва на кілька тижнів. Коли настала осінь, я зрозуміла, що єдина тепла річ, яка в мене є – це легенька кофтинка на гудзиках. І що треба щось із цим робити”, – розповідає Катерина.

Маючи за плечима досвід роботи у журналістиці, Катерина почала підробляти фрілансом. Писала тексти для різних роботодавців. Заробляла на цьому достатньо, тому рішення подати анкету до патрульної поліції не було пов’язане з пошуком роботи чи бажанням покращити свій фінансовий стан. “Ми з подругою одночасно подали анкети. Було цікаво, чи дійсно вдасться пройти до поліції без жодних зв’язків. У це було важко повірити. Я справді пройшла (подруга – ні), і спочатку рухалася на цьому інтересі. А коли дійшла до етапу співбесіди, вже пересвідчилася, наскільки все відбувається прозоро”, – розповідає Катерина.

Надихали промови тодішньої заступниці міністра – Еки Згуладзе. Катерина каже, що ця жінка вміла вести за собою. Інтерес до нової професії тримався і завдяки навчанню, яке було інтерактивне, з новим підходом – викладачі захоплено давали знання, а слухачі, майбутні патрульні, так само захоплено поглинали нову інформацію. Відбувався взаємообмін енергією – і дівчина, яка колись не любила дисципліну, підкорилася течії, яка несла її до нового.

“Пам’ятаю свій перший день патрулювання після присяги. До нас підходили люди і казали: “Доброго дня, хай вам щастить!”. Це було так зворушливо. Відчувалося, що люди раді і покладають на нас великі надії. І ми мали відповідати цим сподіванням”, – каже Катерина.

Щодня патрулюючи, вона ставала свідком ситуацій, які хоч і були сумними, проте давали відчуття власної потрібності, вимагали проявів людяності. Ці моменти демонстрували, як важливо не залишити людину – будь-яку – у біді.

Після пів року патрулювання, Катерина перейшла до кадрової роботи, і з 2017 року почала працювати у відділі рекрутингу. Тут багато уваги приділяли профорієнтаційному напрямку: брали участь у ярмарках вакансій, проводили лекції для студентів тощо. Наступним етапом у кар'єрі стала посада головного спеціаліста відділу #6 управління організаційно-інформаційного супроводження діяльності керівництва МВС, де вона тепер і працює.

“З моїми 46 кілограмами ваги та 161 сантиметром зросту не раз доводилося бачити й чути скептичну реакцію на мене як на жінку в поліції. Пам'ятаю такий випадок: я прийшла в нову роту, нас пошуквали, і один хлопчина, почувши, що його ставлять у пару з дівчиною, голосно сказав перед усіма: “Не хочу я з бабою патрулювати!”. Мене це, звичайно, зачепило, — як можна заявляти таке при всіх, не знаючи людину й не бачивши її в роботі? Роки за два цей хлопець вибачився, бо знав уже, як я працюю. У роботі я швидко довела, що попри свої параметри, дію впевнено і

вмію те, що іншим дається важче. Досвід у журналістиці став у нагоді під час спілкування зі свідками чи учасниками правопорушень і ДТП. Люди в таких ситуаціях розгублені, іноді у шоковому стані, – і здобути інформацію, поставити правильні запитання, щоб скласти протокол, не так вже і просто”, – розповідає Катерина.

Зараз, за словами Катерини, сприйняття жінок-правоохоронниць змінюється в суспільстві. Багато в чому це завдяки проведеній реформі. УАППО також відіграє важливу роль у цьому.

“Асоціація дає нам змогу обмінюватися досвідом із колегами з різних країн та регіонів. Коли спілкуєшся неформально, це значно легше і якісь робочі завдання – бо ти вже знаєш цю людину по Асоціації. До того ж, чи змогла б я поспілкуватися з Послом Канади без УАППО? Причому у неформальній розмові, маючи змогу розпитати про якісь прості речі, про шлях зростання цієї людини. Це безцінно. А чи змогла б я відвідати щорічну конференцію Міжнародної асоціації жінок-поліцейських? Я ніколи не забуду наше відрядження до Канади.

Це перший раз, коли в міжнародному марші жінок-поліцейських брала участь українська делегація. Це було видовищно! Колонна жінок, де кожна делегація була одягнена в поліцейський форменний одяг своєї держави, йшла вулицями, а люди вітали нас. Я була щаслива, що Україна приєдналася до цієї події”, – розповідає Катерина.

Тому зростання кількості у правоохоронних органах, так само, як і в інших нестандартних професіях, на думку Катерини, на часі. Все відбувається поступово, у свій час. Ці зміни можуть бути непомітними на перший погляд. Та якщо порівняти з початковою точкою, різниця є.

“Коли я займалася тайським боксом, мені все ніяк не вдавалися лоу-кіки (нижній удар ногою). Одне, два, три тренування, – а в мене не виходить. І мій товариш, побачивши, що я у відчаї, сказав дуже важливу річ, яку я пам’ятаю досі.

“Ти просто не помічаєш маленькі зміни. З кожним тренуванням ти рухаєшся уперед як мінімум на 5 міліметрів. Так, сьогодні, завтра це непомітно. Але через півроку це буде вже півметра”. Дійсно, інколи ми працюємо і начебто не бачимо змін. Проте вони є – просто помітні не одразу”, – каже Катерина.

Національна академія внутрішніх справ,
ад'юнкт відділу докторантури та ад'юнктури,
капітан поліції

Наталія Білевич

Наталія має 23 роки досвіду військової та державної служби, працювала спершу в міліції, а згодом і в поліції. Сьогодні вона ад'юнкт – у військовослужбовців цим терміном позначають спеціалістів, які зайняті науковою роботою. Наталія пише кандидатську дисертацію з гендерної тематики, мета якої – дослідити, як жінка може успішно реалізувати себе у професії. Робота називається “Психологічні аспекти успішної самореалізації у професійній діяльності жінок-поліцейських”. Вибір теми базується на власному багатому досвіді Наталі, її спостереженнях, що варто змінити, щоб гендерне питання не стояло так гостро в Україні.

“Два роки тому я зрозуміла, що вже достатньо доросла й досвідчена, маю власний погляд на гендерну проблематику, знаю “слабкі місця”, щось відчула на власній шкірі. Давно про це думала і нарешті вирішила, що зможу систематизувати свої знання та надбання закордонного досвіду, науково до них підійти та випрацювати рекомендації”, – розповідає Наталія.

Одягти погони у далекому 1999 році Наталія вирішила як певний виклик самій собі. Ще у школі мріяла стати лікарем. Та вивчившись на медсестру, – хоча й закінчила училище з червоним дипломом, – дівчина швидко збагнула, що медицина не для неї.

“Колись я мріяла бути лікарем, та незвичайним, а таким, що в складі оонівської місії працює у віддалених куточках світу. Тому й пішла в медичне училище. Та під час навчання зрозуміла деякі речі про себе, наприклад, що боюся крові, і відчула, що,

певно, не це справа мого життя. І потрібно знайти щось таке, де я почуватимуся добре”, – розповідає Наталія.

Тому й пішла в дотичну сферу – у психологію. Закінчила Одеський національний університет імені Мечникова. Причому завдяки попередній освіті вдалося отримати спеціальність як із загальної, так і з клінічної психології. А після університету знову вирішила поставити перед собою виклик і випробувати сили у незвичних умовах. І пішла працювати у військову частину, – тоді в армії саме починали вводити посади штатних психологів.

“Це був період, коли така робота була новою і незрозумілою для більшості військових. Хто це, для чого, які функції, – усе тільки починалося. Я прийшла “проситися” на посаду, а мене взагалі не хотіли брати – дівчинка, молода, недосвідчена, маленька, лише 1.56 метра зросту. Та я дуже вмовляла, і зрештою мене взяли”, – каже Наталія.

Контракт із військовою частиною – 28 бригадою А 0666 Одеського гарнізону – був на 3 роки. Та Наталія “затрималася” там на ціле десятиріччя. І довго була єдиною жінкою в оточенні чоловіків: як досвідчених офіцерів, так і солдатів строкової служби. Якщо солдати зустріли дівчину привітно, то офіцери навпаки демонстрували прохолодне ставлення.

“Саме тоді я зрозуміла, що сприйняття жінки чоловічим колективом – як дві сторони однієї медалі. З одного боку, є негатив: коли тебе сприймають

агресивно, відповідають грубо, тощо. Це означає, що тебе не вважають за спеціаліста і колегу. Але є інша сторона: коли до тебе дуже позитивні і роблять якісь поблажки, бо ти ж жінка.

“Можеш не приходити на полігон на 6 ранку”, “сьогодні спортивний день, можеш піти з роботи раніше”, – коли чуєш таке в свій бік, здається, що це ознака хорошого ставлення. І спочатку я це саме так і сприймала. Аж потім побачила: якщо наполягаєш, щоби бути як всі, і хочеш прийти на 6 ранку та не іти з роботи раніше, – відкривається ота перша сторона. І ти знов бачиш агресію”, – розповідає Наталія.

Тому перші місяці на службі стали для неї періодом становлення себе у чоловічому колективі. Десять років пішов на те, щоб добре вивчити і зрозуміти свої обов’язки як військовослужбовця, вибудувати власну стратегію поведінки та спілкування з офіцерським складом. “Командири навіть не очікували, що мені вдасться настільки влитися та при цьому не скиглити й не скаржитись”, – каже Наталія.

За десять років у військовій частині Наталія, безумовно, виросла як фахівець. Там вона отримала досвід саме практичної роботи з солдатами – індивідуальні консультації, складання особових портретів, “вирівнювання” ситуації у колективі, робота з групою ризику тощо. Коли наближалось скорочення

– бо через політичну обстановку психологи знов ставали непотрібні у середовищі військовослужбовців – вона з багажем практичного досвіду перейшла на державну службу в соціальну установу. Там надавала безкоштовні послуги вихідцям дитбудинків, молодим людям, які повернулися з місць позбавлення волі. Проблематика була дуже схожа на ту, з якою Наталія працювала в армії: люди почувалися розгубленими, тривожними, мали страхи перед “великим” життям.

Ця робота також принесла безліч знайомств із цікавими людьми – представниками громадських організацій, держслужбовцями, розширила уявлення жінки про можливу діяльність, наштовхнула на нові ідеї. З часом Наталія перейшла на роботу до тодішньої міліції, а згодом вже й поліції. Знов таки, досвід психолога став у нагоді й тут, хоча робота вже була більше кадровою. Тут Наталія й побачила жінок, які працювали в суто чоловічому просторі та усвідомила складнощі, з якими вони стикаються через стать. З’явилося розуміння, що потрібно жінці-поліцейській, щоб успішно реалізувати себе у професії. Тож у 2018 році Наталія стала ад’юнктом і розпочала глибше вивчати цю проблематику й працювати над дисертацією.

Сьогодні робота на етапі завершення, і Наталія готова поділитися деякими основними напрацюваннями. “У професійному житті жінки трапляються виклики та певні кризи. Важливо зустрічати їх готовою, не розгубитися. Звичайно, важливий власний настрій на роботу та досягнення, певні риси

характеру – цілеспрямованість, оптимізм. Необхідно пройти основні кризи, які можуть чекати жінку на роботі. По-перше, це початок кар’єри – не потрібно боятися, що не вмієш чогось, адже швидко навчишся. По-друге, коли жінка вже адаптувалась у професії, відчувається впевнено, наближається наступна криза. Постає питання: обрати кар’єру чи материнство. Часто жінки бояться декрету через те, що випадуть із колективу, втратять набуті навички. Не потрібно боятися цього. У нагоді стануть добрі відносини з колегами – якщо вони є, то жінку обов’язково підтримають, коли вона вийде з декрету. Потім може статися ще одна криза – коли жінка несподівано розуміє, що цікавиться іншою діяльністю. І тут не треба почуватися винною, а слідувати власним бажанням”, – каже Наталія.

За прикладом матері – впевненої, самореалізованої жінки у нежіночій професії, – донька Наталії вступила в Національну академію внутрішніх справ, де навчається на слідчого. Чоловік доньки – теж слідчий, і батько чоловіка також. Наталія пишається донькою та сміється, що у їхній родині започатковано справжню поліцейську династію.

Управління патрульної поліції в Хмельницькій області,
старший інспектор відділу зв'язків з громадськістю,
старший лейтенант поліції

Ілона Табенська

Коли син Ілони Табенської був зовсім маленьким і не знав, що його мама – поліцейська, все одно завжди обирав поліцейські машинки й символіку для ігор. Тепер хлопцю чотири, він росте в сім'ї поліцейської та прикордонника і пишається цим. “Син каже, що стане пожежником, і ми з чоловіком сміємося, що буде в нас династія держслужбовців”, – каже Ілона.

Дівчина могла би стати танцівницею чи хореографом, адже багато років присвятила спортивно-бальному життю – виступам, змаганням, красивим костюмам. Однак усе змінив випадок. І хоча для Ілони він закарбувався в серці болісною та прикрою подією, дівчина каже, що саме такі випадки міняють життя. Хрещений дівчини – офіцер міліції, молодий чоловік, у якого попереду було все життя та мрія дослужитися до майора – загинув при виконанні. “Він хрестив мене у свої 14 років. Коли я піросла, ми стали близькими друзями. Це була особлива людина для мене. З ним я вперше відвідала Київ, саме він показав мені Макдональдс... Здається, такі прості речі, але водночас незабутні”, – розповідає Ілона.

Того вечора, коли мама повернулась додому заплакана, Ілона зрозуміла: трапилося щось дуже погане. Хрещений, який виїхав на виклик, потрапив у те, що поліцейські називають “ДТП на ДТП”. Водій заснув за кермом, і, втративши контроль над автомобілем, врізався в співробітників ДАІ, які працювали на узбіччі. Хрещений Ілони отримав тяжкі травми. Після 15 днів у реанімації він помер, залишивши рідних і дворічного сина.

Ця драматична ситуація повністю змінила напрям життя творчої Ілони. Вона пообіцяла йому – і собі – продовжити справу та стати офіцером на честь хрещеного.

Нині вже 5 років, як Ілона служить в обласному управлінні патрульної поліції. І майже рік на посаді старшого інспектора відділу зв'язків із громадськістю. Йшла до цього цілеспрямовано: навчання у школі з поглибленим вивченням правознавства, потім – Національний авіаційний університет. Коли оголосили відбір у лави нової поліції, дівчина, тоді студентка 4-го курсу, без вагань подала документи. Щоправда, у своєму успіху сумнівалася, адже панував стереотип, що у правоохоронних органах працюють “або надрозумні люди, або ті, хто має знайомства”.

“Тож коли отримала звістку, що мене відібрали, підстрибнула так високо, що розбила палець об люстру, – сміється Ілона. – То було і боляче, і кумедно водночас. Радість переповнювала, бо це була найочікуваніша новина!”

Після двох із половиною місяців навчання, Ілона розпочала роботу на лінії. Це було досить стресово. Щодня доводилося бачити неприємні епізоди та різних людей – ДТП, п'яних водіїв, людей, які чинили домашнє насильство. “Думаю, у кожного поліцейського є такі негативні історії з робочих буднів. Та ми навчилися не брати це близько до

серця. У патрульних є власні сім'ї, діти. Не варто це переносити додому, на рідних. Ми намагаємося залишати ці емоції та враження на роботі”, – пояснює Ілона.

Після роботи в екіпажі патрульної поліції, Ілона перейшла на іншу посаду. Робота у відділі зв'язків з громадськістю не така стресова і дарує немало позитивних вражень. Дівчина та її колеги багато спілкуються зі ЗМІ, громадськими організаціями, звичайними людьми, яким потрібна інформація. Це радше превентивна робота, спрямована на профілактику правопорушень. Поліцейські проводять зустрічі та лекції в навчальних закладах, автошколах. Приходять навіть у дитячі садочки, де діти їм надзвичайно раді. “Коли бачиш зв'язок з людьми, їхню вдячність, – це надихає. Особливо це відчувається від дітей. Вони так зацікавлено реагують на наші розмови, на те, що ми показуємо їм форму, машини, даємо посидіти за кермом. Колись завітали на свято у дитячий садок і до мене підійшов хлопчик та подарував валентинку. Це було так приємно”, – посміхається Ілона.

Дівчина розповідає, що робота потребує активності й енергії, постійно нові місця та люди. Тож сумувати ніколи. Також ця робота подарувала їй багатьох друзів із кола колег. Це такі ж мотивовані, натхненні люди зі схожими інтересами й цінностями. Тому щоденне спілкування з колегами дарує ту просту радість від спілкування, яку кожна людина хотіла би мати для себе. А один із колег навіть став хрещеним для її сина.

Чи було б життя Ілони інакшим, якби вона обрала хореографію? Чи не жалкує, часом, про своє рішення стати поліцейською? Дівчина впевнено каже, що все склалося саме так, як треба.

“Я вірю, що доля сама підказує, що робити в житті. Я пишаюся тим, що мій хрещений був міліціонером і що я також вирішила піти цим шляхом. Можливо, я би жалкувала, якби стала хореографом... – каже вона. – До того ж, поліцейський – теж творча робота. Я це добре знаю завдяки тим завданням, які ми з колегами виконуємо. Потрібно знайти підхід до кожної аудиторії, враховуючи специфіку місця, куди ми приходимо. Важливо зацікавити, щоб нас слухали”.

А танці Ілона не покинула. Займається спортивно-бальними танцями для себе. Підтримує стосунки з колективом, у якому танцювала. Нещодавно вони відсвяткували своє 20-річчя, і був великий концерт з цієї нагоди.

“Жінка все зможе, якщо захоче. І поєднувати материнство з роботою, і творчість із серйозними завданнями. Я це знаю з власного досвіду. Усе можливо, коли ти вмотивований і любиш те, чим займаєшся”, – каже Ілона.

Запорізьке районне управління поліції Головного управління Національної поліції в Запорізькій області, інспектор слідчого відділу, лейтенант поліції

Світлана Петрина

Одна з наймолодших членкинь УАППО – двадцятиодно-річна Світлана Петрина – із захватом згадує про свій досвід на посаді патрульної поліцейської. Ще у дев’яtnадцять, третьокурсниця Світлана отримала змогу замість навчання на цілий рік поринути в роботу правоохоронця. “Пам’ятаю, був другий курс, зима. І керівництво проінформувало нас, курсантів Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, про те, що є програма “2+1”. За цією програмою курсанти можуть замість навчання на третьому курсі, отримати роботу в патрульній поліції на 1 рік. Коли я почула це, не було жодних сумнівів! Мені здалося це таким цікавим, надзвичайним – ще курсанткою дізнатися, як воно на практиці,” – розповідає Світлана.

Програма, в яку потрапила Світлана та більшість її однокурсників, була одним із проєктів, передбачених реформою поліції. Це дійсно вперше, коли студентам запропонували не просто довгострокову практику, а повноцінну роботу у команді патрульних. Світлана підписала контракт на рік і за розподілом потрапила на роботу в Бердянський відділ поліції.

“Спочатку, опинившись третьою в екіпажі групи реагування патрульної поліції, я зауважила, що за мене бояться як за недосвідченого співробітника. Інколи мені забороняли виходити з патрульного автомобіля без дозволу. Я розуміла, що ця робота передбачає певну небезпеку. Багато спостерігала, навчалася в колег”, – каже Світлана.

Так минуло три місяці стажування, а потім почалася справжня робота в патрулі. І справжній досвід комунікації з населенням. Траплялись щонайрізноманітніші

епізоди, – виклики з приводу домашнього насильства, зупинки нетверезих за кермом, конфлікти між сусідами. Та жоден із цих епізодів не шокував і не лякав дівчину. Вона ще більше впевнилась у думці, що обрала правильний шлях. До того ж, у неї виявився хороший стиль комунікації – як вона сама каже, делікатний і людяний.

“Я на власному досвіді побачила, що жінки в поліції потрібні. Бачила, як агресивні чоловіки напідпитку ставали м’якшими та краще поводитися після появи дівчини-поліцейської. Знаю, що жінкам більше довіряють. Особливо це стосується викликів, де є жінки та діти”, – каже Світлана.

Людяність і тактовність, вихованість та ввічливість разом із професійною обізнаністю – найсильніші якості сучасного поліцейського, вважає Світлана. Таким має бути обличчя поліції після реформи. І згадує ситуацію, коли саме так, мирно й делікатно, колеги Світлани розв’язали конфлікт між сусідами. “Нас викликала жінка похилого віку, в неї були негаразди із сусідами, які вона не могла вирішити самостійно. Коли приїхав патруль, жінка спостерігала, як поліцейські спілкуються, намагаючись вирішити ситуацію: ввічливо, делікатно, тактовно. Конфлікт було вичерпано, а заявниця неймовірно вдячна. І коли бачиш такі ситуації, хоча б одного вдячного громадянина, злітаєш до небес”, – каже Світлана.

За рік контракту дівчина здобула безцінний досвід і професійні навички. Та найголовніше – впевненість

у собі. Якщо на початку роботи вона почувалася недосвідченою, то наприкінці року вже розуміла своє місце у системі правоохоронних органів, потенційні інтереси й амбіції у професії.

Після випуску з університету поїхала в Запоріжжя – місто, яке їй дуже подобається, й отримала посаду інспектора слідчого відділу в Запорізькому районному управлінні поліції. Це дещо інша робота й обов'язки, вона у більшій мірі кабінетна. Світлана щоденно має справу з документацією та інспектує дотримання прав людини, вчиться новому. Та досі вдячна за досвід, який отримала в патрульній поліції. “Я вдячна цьому року та своїм колегам, які допомагали мені у здобутті необхідних професійних якостей поліцейського. Робота в патрулі навчила мене багатьом речам, зокрема й правильно та ефективно комунікувати. Для поліцейського це надзвичайно важливо. Зараз до нас у відділ приходять люди. І для них я такий самий фахівець, правоохоронець, як і всі решта. Перед ними, насамперед, поліцейська, і я маю відповідати цьому статусу. Це мене мотивує”, – каже Світлана.

Незважаючи на природну м'якість і делікатність, дівчина чітко усвідомлює свої пріоритети та намагається всебічно розвиватися. Її цікавить практично все: і політична ситуація в країні, і реакція держав на світову пандемію, гендерні питання, і, звичайно ж, процес реформування поліції. Вона дивиться новини, аналітичні програми, багато читає. Без вагань приєдналася до УАППО, щоби бути в курсі усіх тенденцій щодо гендерних питань та брати участь у заходах Асоціації.

“Вважаю, що політика держави стосовно збільшення кількості жінок у правоохоронних органах однозначно виправдовує себе. У багатьох ситуаціях, які виникають на службі, потрібен саме жіночий досвід. Природна м’якість, яка часто притаманна жінкам і яку дехто вважає не підходящою рисою для поліцейського, інколи навпаки допомагає. До того ж, залежно від ситуації, жінка може бути і жорсткою та діяти твердо. А якщо ситуація вимагає людяності і чуйності, важливо вміти проявити ці якості – до речі, як жінкам, так і чоловікам”, – каже Світлана.

Один із можливих шляхів розвитку служби для неї – посада слідчого. І дівчина бачить себе на такій роботі. Її не лякає специфіка цієї діяльності, тим паче, що на практиці вона вже побачила різні лінії у роботі слідчих. Тому впевнена, що і для неї знайдеться лінія, яка найбільше пасує до її характеру.

Відпочинок для дівчини – це самоосвіта і написання віршів. Вона активно бере участь у конференціях і навчальних подіях, а от вірші – це можливість “висловитися, коли не хочеш турбувати рідних”. “Коли з часом можеш перечитати свої вірші і зрозуміти, що ти вже пішов далі”, – каже Світлана.

Дівчина вдячна батькам, дідусю та бабусі-філологу за риси, які сформували її особистість. “Вони в усьому підтримують мене”, – каже Світлана.

Моє серце пронизане болем,
Бо крокує смертельним плато
І щоночі всміхається зорям
Солдат рідний у зоні АТО.
Він відважно боронить країну,
Забувши про гуркіт гармат.
За возз’єднану Україну
Солдат в руки бере автомат.
Я молюся за нього та знаю,
Що мій шепіт гучніший за грім.
Безперервно у неба благаю,
Щоб боєць повернувся живим.
Бережи себе, юний солдате,
Бо війна ця відверто на смерть.
Сподіваюсь, що спиняться «Гради»,
І загарбників й дух піде геть!
Ти народ захищаєш собою,
За країну воюєш, і знов
Я повторюю: «Ти, мій герою,
Моя віра, надія, любов!»

У поета не існує літа –
В нього завше осінь на душі.
На папері слово геть розмите.
Краплями нескінчених дощів.

Не готуйте сонця для поета
В подарунок на Святе Різдво.
Йому хмари подарують злети,
Чи падіння – тут одне із двох.

Заховайте придбані троянди,
Мій поет не бачить їх красу.
Йому буде втіхою тримати
Жовте листя, зібране в грозу.

Не чіпайте осені поета.
Це його єдиний в світі скарб:
Переливи від падінь до злетів,
Жовто-сірих на папері фарб.

Пожовклими кленовими листами.
Дощами осені, що тліє у вікні.
Я буду поруч, хоч і є між нами
Довіку не розтоплений граніт.

Я буду поруч в сніжні заметілі
Тою сніжинкою, що паде до рук.
І стану краплею на твоєму тілі,
Гіркою правдою тисячі розлук.

Я стану проліском на межі з весною,
Заради тебе кригу розтоплю.
Ти лише сонцем залишись зі мною,
Я зовсім поруч – по той бік стою.

Червоною пелюсткою тюльпану
На тебе дивляться зіткані слова,
Написані поетом так старанно.
Поет – закоханий. Поет – то є вона.

Українська асоціація представниць правоохоронних органів

об'єднує представниць і представників різних структурних підрозділів та навчальних закладів системи МВС України. Наша ціль – впровадження гендерної рівності та забезпечення рівних прав і можливостей для жінок і чоловіків у правоохоронних органах. Однією з головних функцій УАППО є створення мережі представниць правоохоронних органів по всій Україні для діалогу й обміну ідеями. Асоціація має на меті посилити голос жінок-представниць правоохоронних органів, сприяти зростанню їхнього авторитету й довіри до них. Більша видимість і залучення жінок у сектор безпеки й оборони сприяють розбудові більш потужних правоохоронних інституцій та підвищують довіру суспільства до них.

КМЄС Україна

Консультативна місія Європейського Союзу в Україні надає підтримку державним органам України у послідовному реформуванні сектору цивільної безпеки шляхом стратегічних консультацій і практичної підтримки заходів з реформування згідно зі стандартами ЄС та міжнародними принципами належного врядування та дотримання прав людини.

UNOPS: зосереджує зусилля на наданні послуг у сферах інфраструктури, закупівель та управління проєктами задля сталого розвитку у світі.

ЮНОПС є операційним підрозділом ООН, покликаним допомагати партнерським організаціями у забезпеченні миру, безпеки та розробки гуманітарних та управлінських рішень. Наша місія – допомогти людям створити кращі умови життя, а урядам досягти миру та сталого розвитку.

У своїй роботі ми віддані цінностям ООН та принципам ефективного управління у приватному секторі. Ми єдина структурна частина ООН, яка не отримує більшість свого фінансування від платників податків.

Наші послуги включають інфраструктурний розвиток, проєктний менеджмент, закупівлі, а також управління фінансовим і людським ресурсом. Наші партнери звертаються до нас, щоб розширити й доповнити власні можливості, прискорити реалізацію ініціатив, зменшити ризики, підвищити ефективність використання коштів та якість робіт.

Канадсько-український
проєкт розвитку поліції
CUPDP

КНИГА ІСТОРІЙ

Українська асоціація представниць правоохоронних органів

Створення цієї збірки стало можливим завдяки підтримці Управління Організації Об'єднаних Націй з обслуговування проєктів UNOPS і Консультативної місії ЄС в Україні та сприянню Міністерства закордонних справ Канади у межах Канадсько-українського проєкту розвитку поліції CUPDP.